

**YAVUZ BÜLENT BÂKİLER'İN ESERLERİNDE
DİL, TARİH, VATAN VE KİMLİK ŞUURU**

**2021
YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**

Selçuk KARAKILIÇ

**Danışman
Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI**

**YAVUZ BÜLENT BÂKİLER'İN ESERLERİNDE DİL, TARİH, VATAN VE
KİMLİK ŞUURU**

Selçuk KARAKILIÇ

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**Danışman
Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI**

**KARABÜK
Ocak 2021**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	3
DOĞRULUK BEYANI	4
ÖNSÖZ	5
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	12
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	12
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	13
GİRİŞ	14
1. BİRİNCİ BÖLÜM.....	19
1.1. YAVUZ BÜLENT BÂKİLER'İN SANATÇI OLARAK PORTRESİ....	19
1.1.1. Doğumu, Çocukluğu ve Ailesi.....	19
1.1.2. Lise Yılları ve İlk Şiir Dönemi.....	22
1.1.3. Üniversite Yılları ve Ankara'da Entelektüel Bir Çevrede	24
1.1.4. Askerlik, Evlilik ve Memuriyet.....	24
1.1.5. Adalet Partisinde Siyaset Yılları	25
1.1.6. Ankara'dan İstanbul'a Nak-i Hane	26
2. İKİNCİ BÖLÜM	27
2.1. YAVUZ BÜLENT BÂKİLER'İN ESERLERİNDE	27
DİL, TARİH, VATAN VE KİMLİK ŞUURU	27
2.1.1. Türkçe Hassasiyeti ve Millî Dil Politikası.....	27
2.1.2. Millî Tarih Şuuru ve Tesirleri	50

2.1.3. Nesir ve Şiirlerinde Vatan Kavramı.....	60
2.1.4. Eserlerinde Millî Kimlik ve Aidiyet Meselesi.....	74
SONUÇ	78
KAYNAKÇA	80
BÂKİLER, Yavuz Bülent (Kasım 1970) Anadolu Hikâyesi, Hisar Dergisi, S. 83, s. 4.	81
BÂKİLER, Yavuz Bülent (30 Eylül 1968) Sivas'ta Yoksul Çocuklar, Hizmet Gazetesi, s. 1	82
BÂKİLER, Yavuz Bülent (Aralık 1974) Yeniden Fethetmek Anadolu'yu, Hisar Dergisi, s. 7.....	83
ÖZGEÇMİŞ	84

TEZ ONAY SAYFASI

Selçuk KARAKILIÇ tarafından hazırlanan “YAVUZ BÜLENT BÂKİLER’İN ESERLERİNDE DİL, TARİH, VATAN VE KİMLİK ŞUURU” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylıyorum.

Unvan Adı SOYADI

Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI

Tez Danışmanı, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği/Oy Çokluğu Seçiniz ile Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.
18.01.2021

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI (BAİB Üniversitesi)

Üye : Doç. Dr. Enver KAPAĞAN (BAİB Üniversitesi)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Saidbek BOLTABAYEV (KB Üniversitesi)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Selçuk KARAKILIÇ

İmza :

ÖNSÖZ

Niğde Üniversitesinden mezun olurken yazdığım bitirme tezim, “Yavuz Bülent Bâkiler’in Dil ve Edebiyat Yazılarının İncelenmesi” idi. Karabük Üniversitesinde yüksek lisansa başladığım zaman Hocam Doç. Dr. Enver Kapağan, kaldığım yerden meseleyi tartışmam gerektiğini söyleyince “Yavuz Bülent Bâkiler’in Eserlerinde Dil, Tarih, Vatan ve Kimlik Şuuru” başlığını taşıyan tezi yazmaya karar verdim.

Yavuz Bülent Bâkiler, Cumhuriyet devri Türk edebiyatının yaşayan şairlerinden biridir. Mensubu olduğu Hisar edebî topluluğunun millî tarih, kültür ve dil politikasını benimseyen şair, her sanatçı gibi kendi ben’ini yazmıştır. İlk gençlik yıllarının tezahürü olan aşk, gurbet ve hasret duygularıyla tamamen iç sesini terennüm eden şair, olgunluk döneminde millî meselelere yönelmiş ve Türkiye’nin ana davalarını şiirinde seslendirmiştir.

1955-1963 yılları arasında kendi ben’ini ve iç dünyasını ifade ederken *bencil* olmamıştır. 1968-1974 yılları arasında daha yüksek bir millî ben’e hitap etmiş ve Türkiye’nin sorunlarını eserinde anlatmıştır. Dolayısıyla bencil değil, millî duyarlılığı yüksek, idealist ve millî hüzünkâr bir sanatçıdır.

Türk edebiyatında Namık Kemal’e “vatan şairi”, Mehmet Emin Yurdakul’a “millî şair”, Mehmet Akif’e “İslam şairi” gibi ünvanlar verilmiştir. Yavuz Bülent Bâkiler’e de “millî romantik şair” ünvanı verilebilir. Bu çalışmada, onun bu özelliği incelenmiş ve eserlerindeki dil, tarih ve millî kimliğin tezahürleri tartışılmıştır.

İki ana bölümde tartıştığımız “Yavuz Bülent Bâkiler’in Eserlerinde Dil, Tarih, Vatan ve Kimlik Şuuru” tezinin ortaya çıkmasında ve yazılmasında önemli katkıları olan, yüksek lisans derslerinde bilimin metot ve usul olduğunu söyleyen, ancak asıl metodun çalışmak olduğunu ifade eden, iyi bir bilim adamı ve gerçek bir gönül insanı olan Hocam Doç. Dr. Enver KAPAĞAN’a, tezi üslup ve usul bakımından inceleyen ve yönlendiren Danışman Hocam Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI’ya, yüksek lisans programında ders aldığım Doç. Dr. Zhyldyz ISMAILOVA’ya, Türk Dili ve Edebiyatı

Bölüm Başkanı Doç. Dr. Türkan GÖZÜTOK'a, yüksek lisans ders döneminde önemli yardımlarını gördüğüm İsmail KIRMIZI'ya, bu toprakların cömertliğini taşıyan ve bencillik nedir bilmeyen Oğuzhan YILDIRIM'a, Mehmet Önder KARAKAŞ'a, Yusuf BOZYEL'e ve Ferhat İMER'e teşekkür ederim.

ÖZ

Yavuz Bülent Bâkiler, Hisar edebî topluluğu şairlerindedir. İlk imzası, 1950'lili yılların başında imzası görülmeye başlanmıştır. Bu yönüyle Bâkiler, 65 seneden beri şiir ve nesirleriyle Türkçeye, Türk edebiyatına ve Türk düşünce hayatına hizmet etmiştir. Türkçülük düşünce ve hareketinin muhitinde yetişen Bâkiler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş felsefesi ve aynı zamanda Türk milletinin varoluş kaynağı olan Türk milliyetçiliğini millî bir tez olarak eserlerinde vurgulamıştır.

Türk milliyetçiliğinin kaynaklarından beslenen Yavuz Bülent Bâkiler, millî kültür, millî tarih şuuru ve millî kimliğin kaynağı olan Türkçenin ana meselelerini eserlerinde izah etmiş ve millî kültürün kaynaklarını sanat vasıtasıyla sevdirmiştir.

“Yavuz Bülent Bâkiler'in Eserlerinde Dil, Tarih, Vatan ve Kimlik Şuuru” başlıklı bu tez, sanatçı olarak millî kültür kaynaklarını nasıl zenginleştirdiğini ve Türk milletinin değerlerini nasıl sevdirdiğini izah etmeye çalışmıştır. Bir sanatçı olarak estetik ve poetik kaygıyı öncelmesi gerekirken Yavuz Bülent Bâkiler, dili, bir dava olarak görmüş, Türkçenin bozulduğunu fark edince Türkçenin meselelerini yazmıştır. Bâkiler, sanatkâr ben'i ile değil aydın sorumluluğuyla hareket etmiştir.

Yavuz Bülent Bâkiler, eserlerinde dil, tarih, kimlik ve vatan meselelerini yüksek bir şuurla işlemiştir. Bütün eserleri, belirgin bir amaç taşımaktadır. Asıl amacı, Türkiye'nin ana davalarını gerçekçi gözlemlerle anlatmak, Türkiye dışındaki Türk topluluklarını birbiriyle iletişime davet etmek, Türk dilini, tarihini ve kültürünü sevdirmektir. Eserlerinde Türkiye'nin millî meselelerini tartışmış, ama Türk Dünyasını hiçbir zaman gündeminden düşürmemiştir. Türkiye ve Türk Dünyası arasında devamlı bir iletişimin olmasını hayat memmat meselesi olarak görmüş, şiir ve nesirlerini bu yüksek idealle yazmış, Türk tarihini, Türkçeyi, Türk kültürünü geniş topluluklara sevdirmek için yazmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe; Millî Kimlik; Vatan; Tarih Şuuru, Millî Kültür; Türkiye; Türk Dünyası.

ABSTRACT

Yavuz Bülent Bakiler is one of the poets of Hisar Literary Society. His first signature began to appear in the early 1950s. In this aspect, Bakiler has served Turkish, Turkish literature and Turkish thought life with his poetry and prose for 65 years. Bakiler, who grew up in the neighborhood of Turkism thought and movement, emphasized Turkish nationalism, which is the source of existence of the state of the Republic of Turkey and the Turkish nation, as a national thesis in his works.

Yavuz Bülent Bakiler, who fed on the sources of Turkish nationalism, explained the main issues of Turkish, which are the source of national culture, national historical consciousness and national identity, in his works and popularized the sources of national culture through art.

This thesis, entitled Language, History, homeland and identity consciousness in the works of Yavuz Bülent Bakiler, tried to explain how he enriched national cultural resources as an artist and popularized the values of the Turkish nation. As an artist, he should prioritize aesthetic and poetic anxiety, Yavuz Bülent Bakiler saw the language as a case, and when he realized that the Turkish language was broken, he wrote the problems of the Turkish language. Bakiler acted not with the artist Ben'i, but with the responsibility of the intellectual.

Yavuz Bülent Bakiler handled the issues of language, history, identity and homeland with a high consciousness in his works. All his works have an obvious purpose. Its main purpose is to explain the main cases of turkey with realistic observations, to invite Turkish communities outside Turkey to communicate with each other, to popularize the Turkish language, history and culture. In his works, he discussed Turkey's national issues, but he never dropped the Turkish world from his agenda. He saw the constant communication between Turkey and the Turkic world as a matter of life and death, wrote his poems and prose with this high ideal, wrote Turkish history, Turkish, Turkish culture to popularize large communities.

Keywords: Turkish; National Identity; Homeland; History Consciousness, National Culture; Turkey; Turkish World.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Yavuz Bülent Bâkiler'in Eserlerinde Dil, Tarih, Vatan Ve Kimlik Şuuru
Tezin Yazarı	Selçuk KARAKILIÇ
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	18.01.2021
Tezin Alanı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	85
Anahtar Kelimeler	Türkçe; Millî Kimlik; Vatan; Tarih Şuuru, Millî Kültür; Türkiye; Türk Dünyası.

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	In The Works Of Yavuz Bülent Bakiler Language, History, Homeland And Identity Consciousness
Author of the Thesis	Selçuk KARAKILIÇ
Advisor of the Thesis	Doç. Dr. Mustafa KUNDAKCI
Status of the Thesis	Master
Date of the Thesis	18.01.2021
Field of the Thesis	Department of Turkish Language and Literature
Place of the Thesis	KBU/LEE
Total Page Number	85
Keywords	Turkish; National Identity; Homeland; History Consciousness, National Culture; Turkey; Turkish World.

KISALTMALAR

- A.g.e.** : Adı geen eser
A.g.y. : Adı geçen yazı
BK : Bizim Külliye
H : Harman
haz. : Hazırlayan
nr. : Numara
s. : Sayfa
SD : Sözün Doğrusu
TT : Türkistan Türkistan
TY : Türk Yurdu
U : Unutamadıklarım
YBB : Yavuz Bülent Bâkiler
YBBA : Yavuz Bülent Bâkiler'e Armağan

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Millî romantik bir sanatçı olan Yavuz Bülent Bâkiler'in eserlerinde dil, tarih, vatan ve kimlik Şuuru bu çalışmanın ana konusudur. Eserlerinde, dil, tarih, vatan ve kimlik Şuurunu nasıl ve ne maksatla işlediği, Şiir ve nesirlerinin, sanatçı ve Türk toplumu üzerindeki tesir ve nüfuzu bu araştırmanın konusunu ihtiva etmiştir. İlk gençlik yıllarında Şahsî ben'inin problemlerini yansıtan eserler veren sanatçının zamanla millî romantik bir Şair hüviyeti kazanmasının kronolojik tarihi ve eserlerinin millî pedagojik formasyonu incelenmiŐtir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmada, Yavuz Bülent Bâkiler'in eserlerindeki “dil, tarih, vatan ve kimlik Şuuru”nun tahlil ve tenkidi yapılmıŐtır. Eserlerindeki millî kimlik ve aidiyetin nasıl teşekkül ettiğinden yola çıkılarak onun bir sanatçı olarak ne yapmak istediği açıklanmaya çalışılmıştır. Türkçenin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Türk milletinin varlık sebebi olduğunu iddia ederek dilin muhafazası ve edebiyatın zenginleşmesi için 65 seneden beri yazan Yavuz Bülent Bâkiler'in millî bir Şair olduğu izah edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Tez yazılırken gazete ve dergi koleksiyonları incelenmiş, aynı zamanda çeşitli kaynak kitaplara baŐvurulmuŐtur. Ayrıca kitap, tez, makale ve bildiriler incelenmiş, kütüphane araŐtırması yapılmıŐtır. Sanatçının görüşlerini değerlendirmek amacıyla birinci bölümde yetiştiği muhit ve entelektüel çevresi tetkik edilmiştir. İkinci bölümde ise eserlerindeki dil, tarih, vatan ve kimlik Şuuru analiz edilmiştir.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Bu çalışmada, Hisar edebî topluluğu çevresinde yer alan Yavuz Bülent Bâkiler'in eserlerindeki dil, tarih, vatan ve kimlik Şuuru incelenmiŐtir.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Araştırma boyunca bir problem veya güçlükle karşılaşmamıştır. Yeterli kaynaklar bulunmuş ve tespit edilerek tezde yer verilmiştir.

GİRİŞ

Yavuz Bülent Bâkiler, yaklaşık 65 seneden beri Türk edebiyatına şiir ve nesirleriyle hizmet eden bir sanatçıdır. Basında imzasının görüldüğü ilk tarih, Nisan 1954'tür ve ilk şiiri olan "Sır", **Türk Sanatı** dergisinde yayımlanmıştır. Ancak asıl şair kimliğine, Sivas'tan Ankara'ya hukuk tahsili görmek için geldiği 1955-1960 yılları arasında kavuşmuştur. O yılların Ankara'sı, çok partili hayatın merkezinde yer alan Demokrat Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisinin şiddetli kavgalarına sahne olan bir dönemdir. Yavuz Bülent Bâkiler için de Ankara, gurbet ve derin bir yalnızlık dönemidir. Bu dönem, 1961 yılında yayımlanan ve ismiyle müsemma **Yalnızlık** adlı ilk şiiri kitabının şiirlerini meydana getiren ve onun iç dünyasını yoğuran bir romantizm dönemidir. Şahsî dertlerinin yani aşk, gurbet, hasret gibi bizatihi iç dünyasının problemlerini dile getiren ve kendi ben'ini ifade eden bu dönem şiirlerinde yalnızca kendisi vardır ve şiirinin merkezinde doğrudan doğruya aşkın yol açtığı trajik çevre yer almıştır.

1955-1960 yılları şahsî romantizm dönemidir ve yukarıda ifade edildiği gibi şiirlerinde sadece iç dünyasının tesirleri görülür. Fakat 1960 sonrasında büyük bir değişim söz konusudur. Şahsî romantizmden ziyade *millî romantizm* ağır basmış ve şiirlerindeki ağırlıklı tema, "vatan, Anadolu, Türkistan ve Türkiye dışındaki Türklerin meseleleri" olmuştur. Sanatçının şiirindeki merkezin birdenbire değişmesi ve kendi ben'inden çok, millî kimlik ve millî meseleler üzerinde eserler yazması düşündürücüdür. Bu değişimin asıl sebebi ise, meslek hayatına atılması ve avukat bir politikacı olarak yaşadığı toplumun ve şehrin, daha ötesi Anadolu'nun trajedisini tespit etmiş olmasıdır.

1968'den sonra avukatlık mesleğine dönen Yavuz Bülent Bâkiler, 1974 yılına kadar iktidar partisi olan Adalet Partisi'nin de Sivas İl Başkanlığını da üstlenmiştir. Üstelik Sivas'ta yayımlanan **Hizmet** gazetesinin de başyazarı olarak Sivas'ın ve Sivaslının meselelerini gazete sütununda yazmış, muhalefet partilerinin sözcüleriyle çoğu zaman polemiklere girmiştir. Halkın nabzını tutan ve temasını kesmeyen bir politikacı, pervasız bir gazeteci, mahkeme koridorlarında polisiye vakaların şahidi bir avukat ve üstelik şair olan Yavuz Bülent Bâkiler'in ikinci dönemi memleket meseleleri

olmuş, millî duyuş ve sezîş kabiliyetiyle şahit olduklarını yazmıştır. Anadolu'nun dertlerine, bakımsızlığına üzülen, yolsuz, okulsuz, öğretmensiz ve doktorsuz köyleriyle dertlenen, insanların cehaletinden utanan ve bütün suçu aydınlarda arayan Bâkiler'in şiirlerinde belirgin bir acı ve hüznün görülmektedir. Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın da ifade ettiği gibi, “Yavuz Bülent Bâkiler'in şiiri zengin muhtevası olan *yaşantı* şiiridir. Onda dile gelen bize has, acı, sade, samimi gerçeklerdir. ... Yazarın asıl maksadı protesto ve sorguya çekmekten ziyade Anadolu gerçeğini ortaya koymaktır”.¹

Yavuz Bülent Bâkiler, 1968-1974 yılları arasında Anadolu gerçeğini gösterişsiz, kurgusuz ve söz oyunlarına başvurmaksızın gerçekçi bir üslupla yazmıştır. Sadece Anadolu ve insanının yaşadığı problemler değil, Türkiye dışındaki Türklerin kederleri, yaşadıkları zulüm ve insanlık dışı muameleler de onun bu dönemki şiirinin ana temalarını oluşturmuştur. 1968-1974 dönemi kesintisiz bir millî romantizm dönemidir, şahit olduğu her hadiseyi canlı bir tablo gibi tasvir etmiştir. Bu yüzden Azerbaycan edebiyatının yaşayan önemli şairlerinden ve münekkitlerinden Sabir Rüstemhanlı, onun şiirini ve şairliğini “sözün ressamıdır” şeklinde ifade etmiştir.

1963 yılında kısa bir dönem **Yeni İstanbul** gazetesinde muhabir gazeteci olarak çalışmış, ancak 1968-1974 yılları arasında Sivas'ın mahalli **Hizmet** gazetesinde günlük fıkralar yazmıştır. Bu, onun şiirden nesire geçişinin başlangıç yıllarıdır. Ancak nesirdeki asıl maharetini ve sanatkârlığını 1976 yılında gittiği Yugoslavya seyahat notlarını yazmasıyla başlamıştır. **Hisar** dergisi sahibi Mehmet Çınarlı'nın teşvik ve telkinleriyle Yugoslavya seyahat notlarını yazan Bâkiler, daha sonra bu notlarını **Üsküp'ten Kosova'ya** adıyla kitaplaştırmış ve şiirle bağını koparmadan Türk nesir hayatına girmiştir.

1974-1980 sonlarına kadar şiir yazmaya devam eden Yavuz Bülent Bâkiler'in bu dönem ayırıcı vasfı ise iç ve dış dünyanın problemlerini şiirine taşımasıdır. Şairin evliliği ve çocuklarının olmasıyla birlikte şiirlerinde çocuk sevgisi ve aşk teması görülmektedir. Ayrıca Türk Dünyasına yönelik şiirlerinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Sanatçı bu dönemde de, şahsî ve millî meseleleri eserinde yansıtmıştır.

¹ Mehmet Kaplan, “Anadolu Gerçeği”, **Hisar**, nr. 271, s. 6-7

1990 sonrası daha çok gazetelerde haftalık yazılar yazan Yavuz Bülent Bâkiler'in nesirlerinde işlediği konuların başında aktüel politika, Türkiye, Türk Dünyası ve özellikle Türkçe gelmiştir. Haftalık gazete yazılarında olduğu gibi, kitaplarında da dil, tarih, vatan ve kimlik şuurunu izah ve ifade etmiştir. Onun ilk dönem şiirleri ve iç dünyasının yansıması olan bazı şiirleri dışında, özellikle nesirleri şahsî tarihinin dertlerini değil, millî tarihimizin ve kültürümüzün meselelerini ihtiva etmiştir. Bir bakıma Yavuz Bülent Bâkiler, sanatını millî ülkü ve millî dava için kullanmış, Türkiye'nin ve Türk Dünyası'nın sevinç ve kederini ve en önemlisi de gerçeklerini yansıtmaktan kaçınmamıştır. Yavuz Bülent Bâkiler'in eserlerinde dil, tarih, vatan ve kimlik şuru daima ve öncelikli olarak ön plandadır ve bu şuurlu bir tercihtir.

Yılmaz Öztuna'nın belirttiği gibi dili, yani “gerçek ve soylu Türkçeyi, İstanbul şivesini, ağzını, söyleyişini, üslûbunu, deyimlerini, olanca zenginliğiyle”² kullanmıştır. Dile hâkimiyeti onun sanatkâr mizacından ve tavrından kaynaklanmıştır. Şair ve nasir olarak Türkçeye hizmet etmiştir. Aşk, gurbet, hasret, ölüm gibi iç dünyamızın acılarını yansıtarak edebiyatımıza zevkli metinler bırakan şair, edebiyatımıza ve dilimize emek vermiştir. Türk Dünyasının trajedisini de yazarak oralardan haberdar olmamıza ve böylece Türkiye'nin kendi meseleleriyle ilgilenirken asıl ilgilenmesi gerek Türk Dünyasının gerçekleriyle yüzleştiren yazar, aynı zamanda Türkiye'nin köklerine dönmesine ve sevmesine vesile olmuştur. Bir sanatçı ve bir aydın olarak onun diğer hizmetlerinden biri de Türkçenin karşılaştığı meseleleri kamuoyuna aktarması ve dilin bozulmasına karşı verdiği Türkçe savaşıdır.

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçenin savunucusu ve koruyucusu olmuştur. Ona göre Türkçe, varlık sebebimizdir ve dilin zorlama metotlar ve ilmin aksine yollarla değiştirilmeye kalkışılması millî bir faciadır. Türkçe-öztürkçe tartışmalarında inandıklarını savunan Bâkiler bu konudaki görüşlerini özetle şöyle ifade etmiştir:

“Bizim dilimiz Türkçedir. Türkçe başka, öz Türkçe başkadır. Öz Türkçe çıkmaz bir yoldur. Nihat Sami Banarlı'nın ifadesiyle, biz büyük devletler, imparatorluklar kurmuş bir milletiz. Bizim dilimiz büyük devlet dilidir. İmparatorluk dilidir. Kabile dili, aşiret dili değildir. Bu bakımdan Türkçemizde yirmi milletin dilinden kelimeler var. Bu kelimeler bin yıldan beri konuşula yazıla tamamen Türkçeleşmiş ve artık tamamen bizim

² Yavuz Bülent Bâkiler'e Armağan, (haz. Selçuk Karakılıç), Size Dergisi Yayınları, İstanbul 2006, s. 15

olmuşlardır. Türkçemiz de, yirmi beş milletin diline kelimeler vermiştir. O milletler de bizim kelimelerimizi tamamen benimsemişlerdir. Zaten dünyanın hiçbir milleti, sâdece kendisine ait olan saf bir dille konuşmuyor.

Neden öz Türkçeye karşı olduğumu iki sözlüğümü ortaya koyarak söyleyeyim: Bizim Türk Dil Kurumumuz tarafından hazırlanan yeni bir sözlüğümüz var. Bu sözlükte 104.000 kelime bulunuyor. Bir de Bilgi Yayınevi tarafından, 1971 yılında basılan Ali Püsküllüoğlu tarafından hazırlanan bir Öz Türkçe sözlüğümüz var. O sözlükte de 3.175 kelime yer alıyor. Dikkat buyurun bugünkü Afrika toplulukları bile dört-beş bin kelimeyle düşünüp konuşuyorlar. Şimdi iddia ediyorum: 104.000 kelimelik bir Türkçe sözlüğü bir tarafa bırakarak, 3.175 kelimelik bir öz Türkçe sözlükle düşünenler, konuşanlar ve yazarlar gerçek anlamda, çağımızın bin yıl gerisinde kalan kimselerdir”.³

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçe düşünmüş, Türkçe konuşmuş ve Türkçe yazmış ve nihayet Türkçeyi millî kimliğin ayrılmaz bir bütünü olarak gördüğü için onun problemlerini bilim, sanat ve siyaset kamuoyuyla paylaşmıştır.

Eserlerinde millî tarihimiz de önemli bir yer tutmuştur. Tarihimizin her devriyle gurur duyan Yavuz Bülent Bâkiler, tarih şuuru yüksek olan millî bir sanatçıdır. Eserlerinde uzak ve yakın tarihimizi tasvir eden, ondan ilham alan ve bizzat mensup olduğu milletin tarihini yazan bir şair ve yazardır. Yılmaz Öztuna, onun bu özelliklerini şöyle ifade etmiştir:

“Engin bir coşkuyla, tarihimizin derinliklerine dalar. Adriya Denizi’nden Çin Seddi’ne kadar, muhteşem Türk coğrafyasının her yerinde, heyecan ve sonsuz bir sevgi ile dolaşır. Millî kültürümüzün her türlü tezahürünü dile getirir. Türk için çalışır, Türk için üzülür, Türk için sevinir”.⁴

Yavuz Bülent Bâkiler, Göktürklerden Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne varıncaya dek uzun Türk tarihinin her devresini eserlerinde yansıtmış ve sanatının çerçevesi dahilinde gelecek nesillere tarih şuuru vermeye çalışmıştır. Onun bu vasfı, bu tezin ana konularından biridir.

Yavuz Bülent Bâkiler’in şairlik dönemlerini 1955-1968 Yalnızlık ve Şahsî Romantizm Dönemi, 1968-1974 Memleketçi-Gerçekçi Millî Romantizm Dönemi olarak adlandırılabilir. Birkaç sayfa önce açıkladığımız gibi 1968-1974 Memleketçi-Gerçekçi Millî Romantizm Döneminde, avukat bir politikacı bizatihi yaşadıklarını “şair” kimliğiyle ifade etmiştir.

³ Yavuz Bülent Bâkiler’e Armağan, s. 300

⁴ Yavuz Bülent Bâkiler’e Armağan, Size Yayınları, İstanbul 2006, s. 15

Bu dönemde, şahsî dertler değil, millî dertler dillendirilmiş, nesir ve şiirlerindeki ana tema vatanın yani Anadolu'nun problemleri olmuştur. Özellikle şiirlerine yansıyan bu memleketçi söyleyiş tarzıyla 30 kadar şiirde Anadolu, taşradaki problemler, memleket insanının iyi-kötü, güzel-çirkin, sevap-günahları olduğu gibi resmedilmiştir. Çünkü Yavuz Bülent Bâkiler, Cumhuriyet'in ilk dönem memleketçi şairlerinin aksine ütöpik bir Anadolu tasvir etmemiş, onu var olan gerçeğiyle yazmıştır. Dolayısıyla onun 1968-1974 Memleketçi-Gerçekçi Millî Romantizm Döneminde yazdıkları, Anadolu'nun bizatihi gerçek tablosudur.

Kuşkusuz millî romantizmi ve millî tarih şuuru bu derece yüksek olan Yavuz Bülent Bâkiler'in eserlerinde, millî kimlik ve aidiyet birinci sırada yer almıştır. Millî kimlik önce Türkçedir ve tarih şuurudur. Kısacası dil, din, tarih şuuru ve millî kültür, bir milletin kurucu unsurları olduğu gibi esas aidiyetidir.

Bu çalışmada, Yavuz Bülent Bâkiler'in "Eserlerinde Dil, Tarih, Vatan ve Kimlik Şuuru" tartışılmış, doğru dil, doğru tarih şuuru, doğru vatan anlayışı ve kimlik şuurunun milletin geleceği açısından önemi izah edilmeye çalışılmıştır.

1. BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. YAVUZ BÜLENT BÂKİLER'İN SANATÇI OLARAK PORTRESİ

1.1.1. Doğumu, Çocukluğu ve Ailesi

Yavuz Bülent Bakiler, 23 Nisan 1936 tarihinde Sivas'ta doğmuştur.⁵ Babası Nüfus Müdürü Cezmi Bâkiler, annesi Hayri Hanım'dır. Aslen Azerbaycan/Karabağ Türklerinden olan Bâkiler ailesi, 1830 yılında Karabağ Ruslar tarafından işgal edilince Türkiye'ye göç etmiş, ailenin bir kolu Maraş'a, bir kolu da Doğubeyazıt'a yerleşmiştir.

Ailenin reisi Mehemed Sabir, Maraş'ta vefat edince ailenin geri kalan üyeleri Karabağ'a tekrar dönmek istemiştir. Neticede Abdülbaki Karabağî, Ali Ağa, Mehmet Ağa, Yusuf Ağa gibi aile büyüklerinin rehberliğinde yeniden yola çıkmışlardır. Ancak o günkü devlet yöneticileri, Karabağîler ailesini yeniden Karabağ'a göndermeyip Doğubeyazıt'ta yer göstermiştir. Aile Doğubeyazıt'ta bir müddet ikamet etmiştir. Karabağîler ailesi daha sonra Erzurum'a bağlı olan Toprakkale'ye ardından da Sivas'a yerleşmiştir.

Babası Nüfus Müdürü Cezmi Bey ile annesi Hayri Hanım akraba çocuklarıdır. Çok otoriter bir kimse olan Cezmi Bâkiler'e göre annesi Hayri Hanım ise kendi halinde bir kadındır. Şair, annesini şu cümlelerle anlatmıştır:

“Annem ev kadınıydı. Okula gitmemişti. Kendi gayretiyle çat pat okuma öğrenmişti. Gazetelerin manşetlerini ve takvim yapraklarını kekeleyerek okuyordu. Yazması yoktu. Annem, babamın dayısının kızıydı. Çok dindar bir kadındı. Ben, ömrü boyunca, annemin bir defacık olsun, babama ismiyle hitap ettiğini duymadım. Ya ismini vermeden yüzüne karşı konuşurdu veya ona “Babası!” diye hitap ederdi. Babam da anneme ismiyle seslenirdi.”⁶

Nüfus Müdürü Cezmi Bâkiler ise evde yegâne söz sahibidir. Tarihe ve edebiyata çok meraklı olan Cezmi Bâkiler, bütün milliyetçi dergilerin de abonesidir. Yakın arkadaşlarına göre, bir şehirde müftülük yapacak kadar dinî bilgisi kuvvetlidir.

⁵ Hidayet Özcan, *Yavuz Bülent Bâkiler'in Şiir Anlayışı ve Şiirindeki Tezahürler*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens., (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1996, s. 274.

⁶ Yavuz Bülent Bâkiler, “Çocukluğum”, *Bizim Külliye*, Kasım 2011, S. 44, s. 7

Cezmi Bey, otoriter bir baba olarak çocuklarına dönemin terbiye anlayışına uygun olarak yetiştirmek istemiştir. Yazar, babasının özelliklerini şöyle anlatmıştır:

“Babam çok, ama çok otoriter bir kimseydi. Sözleri âdeta kanun hükmündeydi. Evlilikleri esnasında, ben babamın, anneme bir fiske bile vurduğunu görmedim. Bir defasında ona, çok yüksek sesle bağırmağa başladı. Hepimiz âdeta taş kesildik. Ben sandım ki evin çatısı üzerimize çökecektir. Öylesine korkmuştum. Babamın terbiye anlayışında dayak birinci sırada yer alıyordu. Nasihat ettiğini pek hatırlamıyorum.

En basit bir yanlışımı dayakla cezalandırdı. Zaten babam, “terbiyemin bozulmaması için” benimle pek konuşmazdı. Anlaşmamızı annem sağlardı. Ben bütün isteklerimi anneme açardım; annem babama söylerdi. Babam cevabını anneme bildirirdi. Annem de babamdan dinlediklerini gelip bana tekrarlardı.

Bu bakımdan babam, benim terbiyem için, daima dayağa başvururdu. Ben, çok hisli, çok sessiz sedasız, çok içine kapanık, çok sözden anlar bir çocuk olmama rağmen, lisenin son sınıfına kadar, babamdan adamakıllı dayaklar yiyerek büyüdüm. Annem, babam beni tokatlamaya başlayınca, önünde durmamamı, kaçmamı söylerdi. Fakat ben, babamın önünden kaçmayı saygısızlık, terbiyesizlik sanırdım. Bu bakımdan babam beni, yoruluncaya kadar tokatlardı.”⁷

Yavuz Bülent’in çocukluğunun büyük bir bölümü Sivas’ta geçmiştir ve Sivas, onun için bir *sultan şehirdir*. Çocukluk yıllarının Sivas’ını, aile ve komşularının durumlarını şu cümlelerle anlatmıştır:

“Ben ortaokul son sınıfa kadar hep yer yatağında yattım. Orta son sınıfa kadar yer sofrasında yemek yedik. Evimizin iki kapısı vardı. Biri bahçemize, biri sokağa açılırdı. Buzdolabımız, çamaşır ve bulaşık makinemiz yoktu. Bahçemizde bir kuyu vardı. Mutfağımızda da bir tandır. Annem, yaz aylarında, yemek tencerelerini bir sepetin içine yerleştirir, sonra o sepeti kuyunun su seviyesine kadar indirirdi. Kuyu, buzdolabı vazifesi görürdü. Gaz lambası altında ders çalışırdık.”⁸

Bütün çocukluğu Sivas’ta geçmiştir. “Sivas’ta Yoksul Çocuklar” adlı şiirinde, aslında kendi çocukluğunu özetlemiştir:

Bezirci’de, Yüceyurt’ta Altıntabak ta...
Çocuklar var; incecik yüzleri nurdan
Ama toz- toprak içinde elleri, ayakları
Oyuncakları çamurdan!”⁹

İlkokulu Ziya Gökalp İlkokulunda okuyan Yavuz Bülent Bâkiler’in öğretmeni ise Makbule Yurteri’dir. Şiire bu yıllarda başlayan şaire en çok tesir eden ise halk

⁷ BK, Kasım 2011, S. 44, s. 8-9

⁸ BK, Kasım 2011, S. 44, s. 9

⁹ Yavuz Bülent Bâkiler, **Harman**, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2019, s. 26

ozanlarıdır. Gündüzleri halk ozanlarının peşine takılıp onlara özenen şair, geceleri de annesinden dinlediği türkölü masallarla yavaş yavaş şiir havzasına girmiştir. “Anamın Türköleri” isimli şiirinde o günleri şöyle tasvir etmiştir:

“Anam türkölü söylerdi bana masal yerine
Hüzünlü, boynu bükük, hep Âzerî türköler
Yüzüme bakamazdı, acısını anlardım.
Rüzgârlarla savrulur, yağmurlarla yağardım...
Ya yer yatağında, ya serin sofalarda
Anamı dinlerken ağlardım.”

Bir gün öğretmeni Makbule Yurteri, bir okul gazetesi çıkarılacağını ve herkesin şiir veya nesir yazmasını söylemiştir. Öğretmenin bu isteğini heyecanla yerine getiren Bâkiler’in ilk yazdığı ise “Sivas” şiiridir:

“Görünce dağlır başından yasın
Dolar çeşmesinden güğümün tasın
Aman toprağına usulca basın
Zümrüttür her taşı çünkü Sivas’ın”

Sivas’ın her taşını zümrüte benzettiği bu şiirini Makbule Yurteri beğenmiştir, üstelik duvar gazetesinde yayımlamıştır. Gün geçtikçe derste görülen konular hakkında şiir yazan şairin ismi, sınıfın şairine çıkmıştır. Çocukluk yıllarında babasının ısrarıyla fakat anlamadan okuduğu ise Necip Fâzıl Kısakürek’tir. Necip Fâzıl Kısakürek’i okumaya nasıl başladığını ve sonraki yıllarda hangi isimlerin tesirinde kaldığını şöyle açıklamıştır:

“Çocukluk yıllarımda ilk okuduğum şair, Necip Fazıl Kısakürek’tir. On yaşımdan itibaren onu okumaya başladım. On yaşındaki bir çocuk Necip Fazıl’ı anlayabilir mi? Anlayamaz. Ben de katiyen anlamadan, hatta sıkılarak okuyordum: Babam, Büyük Doğu Dergisinin ısrarlı takipçilerindendi. Büyük Doğu Dergisi cumartesi günleri Sivas’a gelirdi. Babam aldığı o dergileri önce bana okuturdu. Kendisi sedire sırt üstü uzanır, ellerini de başının altına bağlardı sonra bana emrederdi: “Oku bakayım bana Necip Fazıl’ın şu yazısını!” Kelimelerin başını gözünü kıra kıra okurdum. Ben Necip Fazıl’ı okurken arkadaşlarım sokakta top koştururlardı. Yazının bitmesi için sabırsızlanırdım. Ama babam beni bırakmazdı. “Şu yazıyı da, bu makaleyi de oku!” diye yerime çivilerdi. Ben, istenilen yazıları okuyup bitirdikten sonra, babam bana “aferin!” derdi. Ve yelek cebinden çıkardığı bir beş kuruş uzatırdı. O yıllarda, beş kuruşa, beş metre kırınap almak mümkündü. Parayı kapar kapmaz, sipahi pazarına koşar, beş metre ip alırdım. Onunla, kendi yaptığım uçurtmayı, gökyüzünün daha derinliklerine salardım. Ben her hafta beş kuruş alabilmek için Büyük Doğu’ları okurdum, sonradan anladığıma göre, babam da beni, Necip Fazıl aydınlığına götürmek için her hafta avucuma beş kuruş sıkıştırarak bu işi planlamış imiş. Sonra, sonra öyle bir Necip Fazıl tiryakisi oldum ki anlatmam mümkün değil. Ortaokul da ise, elimde Mehmet Akif Ersoy’un Safahat’ı vardı. Ömer Bedrettin’in

şairlerini ezbere biliyordum. Üniversite yıllarımda ise Arif Nihat Asya'nın gölgesi ve bendesi oldum.”¹⁰

1.1.2. Lise Yılları ve İlk Şiir Dönemi

Ortaokul ve lise yılları babası Cezmi Bey'in tayini dolayısıyla önce Gaziantep, ardından Malatya'da tamamlayan Yavuz Bülent Bâkiler, bu iki şehirdeki intibalarını daha sonra şiirleştirecektir.¹¹ Fakat 1953 yılında Malatya'da kendisinden beş yaş küçük kız kardeşi bir elektrik kazası sonucu vefat edince Bâkiler ailesi “büyük bir acının içinde çırpınmaya başlamış”¹² ve Yavuz Bülent ise bu müessif hadisenin meydana getirdiği üzüntüyle dramatik bir şiir yazmıştır. “Bir Ölünün Mektubu” isimli bu şiir kız kardeşine yazılmış olmakla birlikte lisede edebiyat hocası Mustafa Ateş'e ithaf edilmiştir. “Gelin Kızın Ölümü” başlıklı şiir de genç yaşta vefat eden kız kardeş için yakılmış bir ağıttır:

“Yalnızlık öylesine işlemiş içimize
Anadan, babadan, yardan uzağız.
Hani bir küçücük ölü: “Ah anneciğim” dese
Kalkıp hüngür hüngür ağlayacağız...

Bilmezsiniz siz diriler, lâcivert gecelerde
Yıldızlarla göz gözeyiz.
Böyle geçer günlerimiz, her ne hâl ise
Biz ölüler biz bizyiz...”¹³

¹⁰ BK, Kasım 2011, S. 44, s. 14

¹¹ “Malatya'da Elazığ'da” ile “Antepli Şahin” isimli şiirleri gençlik yıllarının heyecanlarını ve intibalarını yansıtır. Antepli Şahin şiiri yaşanmış bir hikâyeden alınmış, milli bir şiirdir. Şu mısralar şairin millî heyecanını yansıtmaktadır:

Bu kaçınıcı kurşundur, bu kaçınıcı bismillâh!
Bu kaçınıcı ölüdür.
Bir türkü söylenir siperlerde her sabah;
“Vurun Antepliler namus günüdür.”

Ben Antepliyim, Şahin'im ağam.
Mavzer omuzuma yük.
Ben yumruklarımınla doğuşeceğim.
Yumruklarım memleket kadar büyük.

Bkz. Bâkiler, **Harman** s. 94-96

¹² BK, Kasım 2011, S. 44, s. 13

¹³ Bâkiler, **Harman**, s. 203

Kız kardeşinin vefatının ardından yazdığı ölüm temalı şiirlerini İstanbul'da çıkan **Türk Sanatı** dergisine göndermiştir. Derginin sahibi Abidin Mümtaz Kısakürek kendisine yazdığı uzun bir mektupta, “Artık sen de, bizim dergimizin şairleri arasındasın. Her sayımız için bize şiir göndermelisin” şeklinde yazmıştır. Bu mektuptan sonra **Türk Sanatı** dergisinde şiirleri yayımlanan Yavuz Bülent Bâkiler'in imzası Türk basınında görülmeye başlanmıştır¹⁴.

Bu elim hadiseden sonra Cezmi Bey tayin istemiş ve ailesini yeniden Sivas'a götürmüştür. 1955 yılında Ankara Hukuk Fakültesini kazanan şair, Ankara'ya gideceği günlerden birinde babasının ilk kez kendisiyle yüz yüze görüştüğünü yazmıştır. Ankara'ya hareket etmeden önce, babası Cezmi Bâkiler, genç şaire Serdengeçti dergisinin sahibi Osman Yüksel'i bulmasını ve bütün arkadaşlarını Türk Ocağından seçmesini emretmiştir:

“Fakülteye kaydını yaptırdıktan sonra, Serdengeçti'ye gideceksin. Seni Türk Ocağına götürmesini isteyeceksin. Yeni arkadaşlarını Türk Ocağına gelenler arasından seçeceksin. Ocaktaki bütün konferanslara katılacaksın. Ben seni Ankara'ya adam olman için gönderiyorum. Sakın oradan buraya cüdam olarak dönme!”¹⁵

“Babam, çok otoriter bir adamdı. Evimizde bir orgeneral gibiydi. Ben de onun karşısında bir onbaşı derecesindeydim” diyen Yavuz Bülent Bâkiler, babasının emirlerini yerine getirmiş ve dostlarını Türk Ocağı çatısı altından seçtiği gibi, oradan yetişmiştir. Türk Ocağı hatırlarını şu yazısında anlatmıştır:

“1955 yılında, Ankara'da Türk Ocağı binasına beni Serdengeçti Osman Yüksel götürdü. Benim 1955-1960 yıllarım Ankara Türk Ocağında geçti. Orada önce dinlemesini öğrendim sonra okumayı, konuşmayı ve yazmayı... Şimdi, o eski yıllarda, ikide-bir haykırdığım: “Türk'ün ve İslâmın dışındaki bütün kavimlere ölüm!” sözlerimi utanarak hatırlıyorum. Bugün, yayımlanmış yirmi kitabım var. Bunların baskı sayısı çoktan bir milyonu aştı. Yeni Türk Cumhuriyetleri üzerine 101 TV programı hazırladım ve sundum. Türk Ocağı camiasından çok değerli arkadaşlarım, dostlarım, hocalarım oldu. İnanıyorum ki, ben de Türk Ocaklarında yetişmeseydim iki kitap üstünde bile adım olmazdı”.¹⁶

¹⁴ **Bizim Külliye**, Kasım 2011, S. 44, s. 13

¹⁵ Yavuz Bülent Bâkiler, “Türk Ocakları 100 Yaşında”, **Türkiye**, 31 Mart 2012, s. 7

¹⁶ “Türk Ocakları 100 Yaşında”, **Türkiye**, 31 Mart 2012, s. 7

1.1.3. Üniversite Yılları ve Ankara’da Entelektüel Bir Çevrede

1955-1960 yılları arasında Ankara Hukuk Fakültesinde okuyan Yavuz Bülent Bâkiler, aynı zamanda bu yıllarda hemen hemen her gün öğleden sonraki saatlerini Osman Yüksel’in yazıhanesinde geçirmiş ve orada fikir, sanat, siyaset dünyasının önemli isimlerini tanımak fırsatını bulmuştur.¹⁷

Osman Yüksel Serdengeçti’nin yazıhanesinde ve Türk Ocağında farklı bilim, sanat insanlarıyla tanışan ve konuşmalarından etkilenen şair, entelektüel birikimini bu yıllarda elde etmiştir. Üstelik Türkiye’nin siyasî, edebî ve kültür tarihini Osman Yüksel’den öğrenmeye çalışan Yavuz Bülent Bâkiler, Serdengeçti’nin yazıhanesini ikinci bir üniversite olarak görmüştür. “Sabahtan öğlene kadar fakülteye gidiyor, öğleden sonraları hemen hemen her gün vaktimi Serdengeçti yazıhanesinde geçiriyordum”¹⁸ diyen şair bu gerçeği ifade etmiştir.

Ankara Hukuk Fakültesinden bir yıl uzatarak mezun olan Yavuz Bülent Bâkiler, 1961-1963 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanlığında yedek subay olarak askerliğini tamamlamıştır.

1.1.4. Askerlik, Evlilik ve Memuriyet

Askerlikten sonra Metal-İş Federasyonunda Eğitim ve Araştırma Müdürü olarak çalışan Yavuz Bülent, federasyonda bir işe yaramadığını ve haksız bir maaş aldığını düşünerek istifa etmiştir.¹⁹ Bir müddet **Yeni İstanbul** gazetesinde Meclis muhabiri olarak çalışan genç şair, Alparslan Türkeş’in nikâh şahitliğini yaptığı bir düğünle Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu’nun kızı Ayşe Hanım’la 1964 yılında Ankara’da evlenmiştir.

1964’te Turgut Özakman’ın Merkez Program Dairesi Başkanı olduğu zamanda TRT Ankara Radyosunda çalışmaya başlayan şair 1964-1968 yılları arasında farklı görevlerde bulunmuştur. TRT Ankara Radyosunda, Posta Kutusu programında Sovyet Rusya’nın 1945 yılında Stalin’in ABD Başkanı Roosevelt’le Yalta’da görüştüğünü ve

¹⁷ Yavuz Bülent Bâkiler, **Serdengeçti Geldi Geçti**, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2019, s. 23

¹⁸ Bâkiler, **Serdengeçti Geldi Geçti**, s. 8

¹⁹ Özcan, **Yavuz Bülent Bâkiler’in Şiir Anlayışı ve Şiirindeki Tezahürler**, s. 275.

ABD'den 110 milyon dolar nakdi yardım aldığını yazmış, ancak yayından el çektirilince istifa etmiştir. O günleri hatırlarında şöyle anlatmıştır:

“Ankara Radyosunun Dış Yayınlarında çalışırken Posta Kutusu programında, Yurt dışından gelen mektuplara cevap veriyordum. Bir gün, Almanya'dan bir mektup geldi. İşçilerimizden biri soruyordu: “Sovyet Rusya da ABD yardımı aldı mı, almadı mı? Burada, bu konuda aramızda büyük münakaşalar oluyor! Lütfen bizi aydınlatır mısınız? diyordu.” Bu konuyu etraflı olarak ele aldım. 1945 yılında Stalin'in ABD Başkanı Roosevelt'le Yalta'da görüştüğünü, ABD'den 110 milyon dolar nakdi yardım aldığını, ayrıca yeni bir devleti kuracak kadar da aynı yardım kopardığını belirttim. Daire başkanımız Nurten Görün idi. "Sen, Sovyet devrimini küçümsüyorsun!" diye öfkeleni. "Bu program devletimizin dış politikasına aykırıdır" dedi. Direttim. Konuyu Turgut Özakman'a götürdü. Özakman da "kaynak gösterilmek şartıyla yayınlanır" diye şart koştı. Kaynağımı gösterdim. Program yayınlandı ama beni de yayından çektiler. Bana 2 yıl, sadece zarf açma vazifesi verdiler. İstifa ettim”.²⁰

1.1.5. Adalet Partisinde Siyaset Yılları

1964-1968 yılları arasında Ankara Radyosunda eğitim ve kültür programları hazırlayan ve sunan Yavuz Bülent Bâkiler, 1968'de TRT'den istifa ederek Sivas'a yerleşmiştir. Sivas Barosuna kayıtlı avukatken kendisini bir anda politikanın içinde bulmuştur. Siyaset kurtlarının hitabet ve şöhretinden etkilenerek kandırdıkları genç şair 1968 yılında yapılacak olan Sivas Belediye Başkanlığına Adalet Partisinden aday göstermek istemişler, ancak olmayınca ustalıkla bir manevrayla bir sonraki seçimlerde milletvekili adaylığına ikna etmişlerdir. O tarihlerde Sivas'ta yayımlanan yerel **Hizmet** gazetesinde yazan Yavuz Bülent Bâkiler, kendisi yerine aday gösterilen Hüseyin Çitil'i destekleyeceğini şu cümlelerle izah etmiştir:

“Politikayı yalan söyleme ve adam atlatma sanatı olarak kabul etmeyen, ikiyüzlülükten, vatandaş hissiyatını şu veya bu yönde sömürmekten daima uzak kalan Hüseyin Çitil'in belediye başkanlığı koltuğunu dolduracağı ve ciddi bir çalışma içerisinde olacağı herkes tarafından kabul edilmektedir. İşte biz bunun için ısrarla Hüseyin Çitil'in üzerinde duruyoruz.”²¹

Belediye seçimlerinden sonra 1969 milletvekili seçimlerinde Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in Erzincan milletvekili adaylığını, Sivas'tan

²⁰ Yavuz Bülent Bâkiler, “TRT programlarına Artık Katılmayacağım”, **Türkiye**, 7 Ağustos 2010, s. 7

²¹ Yavuz Bülent Bâkiler, “Neden Hüseyin Çitil”, **Hizmet**, 29 Nisan 1968, s. 1-4

aday olmak için kabul etmeyen şair, Adalet Partisi listelerinden beşinci sırada girmiş, ancak Birlik Partisi iki milletvekili çıkarınca Yavuz Bülent seçilememiştir.²²

1973 ve 1977 seçimlerinde Adalet Partisinden, 1983 seçimlerinde de Milliyetçi Demokrasi Partisinden aday olan Yavuz Bülent seçilememiş ve politika hayatından 1983 milletvekili seçimlerinden sonra çekilmiştir.²³

1.1.6. Ankara'dan İstanbul'a Nak-i Hane

1974 yılında Ankara'ya nakl-i hane ederek Başbakanlık Toprak-Tarım Reformu Müsteşarlığında Hukuk Müşaviri olarak işe başlayan Yavuz Bülent, 1976-1979 yılları arasında TRT Ankara Televizyonunda program hazırlamış ve sunmuştur. 1978 yılında Kültür Bakanlığı müsteşar yardımcılığına atanan şair, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra Kenan Evren yönetimince görevinden haksızca el çekirilmiştir.²⁴

Bir süre Başbakanlık Müşaviri olarak çalıştıktan sonra 1993 yılında bu görevinden kendi isteğiyle emekliye ayrılan şair, 1994'te Ankara'dan İstanbul'a taşınmıştır.²⁵

²² 12 Ekim 1969 genel seçimlerinde Adalet Partisi 256, CHP 143, GP 15, Birlik Partisi 8, Millet Partisi 6, YTP 6, TİP 2, MHP 1 milletvekili çıkarmış, 13 bağımsız milletvekili de Meclis'in yolunu tutmuştur. Bkz. "Meclis Pazartesi Günü Toplanıyor", Hizmet, 15 Ekim 1969, s. 1

²³ Beşir Ayvazoğlu, **Defterimde Kırk Suret**, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1999, s. 119-120

²⁴ Yavuz Bülent Bakiler, **Unutamadıklarım**, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2013, s. 73

²⁵ İbrahim Tüzer, "Yavuz Bülent Bakiler İle Söyleşi", **Türk Yurdu**, Kasım 2019, S. 267

2. İKİNCİ BÖLÜM

2.1. YAVUZ BÜLENT BÂKİLER'İN ESERLERİNDE

DİL, TARİH, VATAN VE KİMLİK ŞUURU

2.1.1. Türkçe Hassasiyeti ve Millî Dil Politikası

Duygu ve düşünceleri bildirmeye yarayan anlatım aracına dil adı verilmektedir ki, Türk Dil Kurumu Yayınları arasında çıkan *Türkçe Sözlük*'te, dil, “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban”²⁶ şeklinde açıklanmıştır. *Misallî Büyük Türkçe Sözlük*'te ise, dil, “Düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan faydalanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş sistem”²⁷ olarak tanımlanmıştır.

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini aktaran gelişmiş bir sistem ve harikulade bir iletişim aracı olmakla birlikte bir topluluğun milletleşmesindeki en önemli vasıta. Millî kimlik ve aidiyeti meydana getiren kurucu unsur dildir, çünkü dilin asıl belirgin özelliği millî bir hüviyet taşımasıdır. Dil, anlaşma vasıtasının dışında her şeyden önce millet dediğimiz geniş ve ülküsü olan bir aileyi meydana getiren millî bir kimliğin adıdır.

Tanzimat'tan itibaren süregelen “millet” tartışmalarında en makul tanımı Ziya Gökalp yapmıştır. Gökalp'e göre, “Millet lisanca, dince, ahlâkça ve bediiyatça müşterek olan, yani aynı terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bulunan bir zümredir”²⁸. Aynı eserinde Gökalp, Türk köylüsünün milleti, “dili dilime uyan, dini dinime uyan” diye tarif ettiğini kaydetmiştir.

Dil sadece basit bir anlaşma vasıtası değildir, çünkü şahsî tarihimiz bir yana, millî tarih ve millî kimliğimizi oluşturan edebiyat, sanat, sinema, müzik gibi kültürel

²⁶ *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

²⁷ *Misallî Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Akademisi Kültür Ve Sanatı Vakfı Yayınları, İstanbul

²⁸ Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*, (haz. Mehmet Kaplan), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1976, s. 17-18

aidiyetlerimizin ortak dili, onları meydana getiren ana kaynaktır. Dolayısıyla ana dilin, millet hayatındaki rolü, şahsî tarihimizdeki veya günlük hayatımızdaki rolünden daha mühimdir, çünkü millî şahsiyetin, millî kimliğin ve milletin devamı Türkçenin yaşamasına bağlıdır.

Çağdaş ve klasik Türk edebiyatının seçkin eserlerinin, Türk müziğinin kalburüstü nağmelerinin, Türk sinema ve tiyatrosunun zengin literatürünün geleceğe taşınması ve bugünün nesillerince anlaşılması için Türkçenin akıcı ve tabii bir şekilde gelişmesine ve hayatiyetini devam ettirmesine bağlıdır. Dil dediğimiz mucizevî sistem, öncelikle insanın şahsî tarihinin yaratıcısıdır ve mensup olduğu milletin ortak geçmişi ve aynı zamanda ortak geleceğini kurgulayan olağanüstü bir sistemdir.

Türkçenin ehemmiyetini keşfederek dil-vatan ilişkisini fark eden ve bunu dikkat çekici bir tespitle ifade eden Yahya Kemal, dilin millet hayatındaki öneminin hudutlar ötesi olduğunu söylemiştir. **Edebiyata Dair** isimli eserinde ileri sürdüğü şu tez, dilin milletleşmedeki rolünü izah etmiştir:

“Vatan fikri bizde daima vardı; fakat Namık Kemal’in, bu fikri kalbimizde yeni bir nefesle uyandırdığı günden beri uyanıyız. Onun vatan fikrini uyandırdığı gibi, bir diğer Türk şairi çıkıp da lisan fikrinin kudsiliğini uyandırsaydı, bize gösterseydi ki bizi ezelden ebede kadar bir millet hâlinde koruyan, birbirimize bağlayan bu Türkçedir, bu bağ öyle metin bir bağdır ki vatanın hudutları koptuğu zaman bile kopmaz, hudutlar aşırı yine bizi birbirimize bağlı tutar; Türkçenin çekilmediği yerler vatandır, ancak çekildiği yerler vatanlıktan çıkar, vatanın gövde ve ruhu Türkçedir.”²⁹

İşte 1950’lilerin sonuna doğru Türk basınında ve edebiyat dergilerinde imzası görülmeye başlanan Yavuz Bülent Bâkiler de, Yahya Kemal gibi büyük sanatçıları dikkatle okuyarak dil-millet münasebetlerini fark etmiş, Türkçenin tarihi ve geleceğiyle ilgili görüşlerini yazmıştır. Yavuz Bülent, vatanın gövde ve ruhunun Türkçe olduğunun farkına varmış, eserlerinde şuurlu bir dil kullanmıştır. Yahya Kemal’in isabetle vurguladığı gibi hudut aşırı vatanda konuşulan Türkçenin ehemmiyetini ve dolayısıyla ortak dil birliğini şiirinde de dile getirmiştir:

“Balam! Balam diyerek okşardı beni anam
Anamın dizlerinde ben Hazar’ı yaşadım
Hazar’ın diliyle benim dilim bir”³⁰

²⁹ Yahya Kemal, **Edebiyata Dair**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 1984, s. 84

³⁰ Yavuz Bülent Bâkiler, Karabağ Hasreti, *Hisar*, Ocak 1967, S. 37, s. 23

Bir sanatçının sermayesi şüphesiz eserlerini yazdığı ve konuştuğu dildir, üstelik her sanatçı, kelimelere farklı anlamlar yükleyerek milletin kültürel hafızasını beslemiştir. Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçenin tarihî macerasına şiir ve nesirleriyle katkıda bulunmuş, edebiyatımızı yaşayan Türkçeyle zenginleştirmiştir. Fakat onun bu arada başka bir özelliğini keşfediyoruz ve çağdaşı diğer sanatçılardan ayırıyoruz ki şair Bâkiler, dil-millet münasebetlerine ehemmiyet vermiş, bu meseleyi önemseyerek kamuoyunu uyarıcı makale ve kitaplar yazmıştır.

Üsküp'ten Kosova'ya'nın yazarı, Türkçenin millet hayatımızdaki önemini 1950'li yılların sonunda, Ankara'da Türk Ocağı çevresindeki entelektüel camiadan öğrenmiştir. Ancak asıl tesiri *Serdengeçti* dergisinin sahibi ve yazarı Osman Yüksel'in telkin ve uyarılarıyla ana dilin millet hayatındaki önemini fark etmiştir.

Ankara Hukuk Fakültesinde okurken Osman Yüksel'in fikir sohbetlerinin müdavimi olan Bâkiler, Türkçenin tarihî macerası başta olmak üzere güncel meseleleri ve Dil Devrimi'nin yol açtığı tahribatı da *Serdengeçti*'nin konuşmalarından öğrenmiş, müstakbel şair, bu yüksek şuurla Türkçenin meselelerini anlatma ihtiyacı duymuştur.

Türkçenin estetik ve poetik zevkini, Türk Ocağı'nın edebî ve fikrî çevresindeki aydınlardan elde etmiştir. O aydınlardan biri de *Serdengeçti*'dir ve öztürkçe siyasetinin doğru olmadığını, millî kültürümüze ve tarihimize zarar verdiğini dile getiren Osman Yüksel, öztürkçenin Türkiye'nin geleceğine ipotek koyacağını çeşitli mahfillerde dile getirmiştir.

Türkçenin tarihi birikimle meydana geldiğini ve atalarımızdan miras kaldığını belirten *Serdengeçti*, öztürkçenin ise, dilin önemini bilmeyen, kavramayan birtakım insanların uydurması olduğu görüşündedir: “Bir milletin iki dili olmaz. İki ayrı dil kullanan bir millet, zamanla iki ayrı millet haline gelir”.³¹

Serdengeçti'nin uyarılarını dikkate alarak yazan ve konuşan Yavuz Bülent Bâkiler, öztürkçe politikasının yanlış olduğunu o yıllarda idrak etmiş, şiir ve nesirlerinde millî hafızamızdaki kelimelerin dışında hiçbir kelimeye yer vermemiştir. Osman Yüksel, genç şaire, her aklına gelen kelimeyle şiir yazılamayacağını, şiirin bir kelimeler mimarisi olduğunu, dolayısıyla zengin ve seçkin Türkçeyle yazmak

³¹ Bâkiler, *Serdengeçti Geldi Geçti*, s. 32

gerektiğini ifade etmiştir. Yavuz Bülent, kız kardeşinin genç yaşta ölümü üzerine yazdığı “Bir Ölünün Mektubu” isimli şiirini yazmış ve Osman Yüksel’in bu şiirdeki Türkçe ile ilgili tarihî uyarıları sayesinde daha dikkatli bir dil politikasına yönelmiştir. “Bir Ölünün Mektubu”nu Ankara Postanesinin duvarına yaslanarak dinleyen ve “Sen şairsin Bülent” diyen Osman Yüksel, “bana bir şiirini daha oku” diye karşılık verince, genç şair, şiirinin devamı niteliğinde olan şu mısraları okumuş ve Osman Yüksel’in ilk itirazıyla karşılaşmıştır:

“Kocaman şamdanlarınız sönecek birdenbire
Bir ömrü ikiye böleceksiniz.
İsteseniz de istemeseniz de
Siz de bizim gibi bir gün öleceksiniz.

Siz de bizim gibi bir gün öleceksiniz:
Garipçe, yetimce, dulca...
Allah göstermesin ama belki çeneniz
Bağlanmayacak usulca,

Siyah saçlarınızı bir rüzgâr savuracak
Arzularınız kadar güzel, arzularınız kadar sıcak
Bir ölüm meleği gülecek pırıl pırıl
Ağzınız açık kalacak.”³²

Osman Yüksel, şiirdeki kelime hatalarını şöyle dile getirmiştir:

“İlk defa senden duyduğum yanlış bir kelime var: ‘Dulca’ diyorsun. Türkçede “dulca” diye bir kelime yoktur. Ama sen “usulca” kelimesiyle kafiye yapmak için “dulca” yanlışını usulca şiirine sokuşturmuşsun. Olmaz! Yanlıştır!”³³

Serdengeçti’nin “dulca” kelimesine neden itiraz ettiğine anlam veremeyen Bâkiler, Türkçede (î) aidiyet eki yerine (ce-ca) ekiyle de isimden sıfat yapıldığını ileri sürmüştür: “Mesela çocukça, kadınca, adamca, erkekçe, askerce, milletçe, devletçe... demiyor muyuz? Bunlar yanlış kelimeler midir? Güzelden güzelce, efendiden efendice, rezilden rezilce yapıyoruz da kabaca, uzakça, aptalca diyoruz da neden “dulca” demem yanlış oluyor?”³⁴

³² Bâkiler, **Harman**, s. 198

³³ Bâkiler, **Serdengeçti Geldi Geçti**, s. 29

³⁴ **Age.**, s. 30

Serdengeçti, şairin söylediklerinin gramer bakımından doğru olduğunu, ancak dilin zorlanarak kelime üretilmeyeceğini belirttiikten sonra şu tarihî uyarıda bulunmuştur:

“Türkçemizde “dulca” diye bir kelime yok. Kime, hangi kadına “dulca” diyebiliriz? Bir kadın ya duldur ya değildir. Bugüne kadar ben “dulca” diye bir kelime duymadım. Kendini boşuna zorlama. Türkçeyi zorlama. Türkçemiz zaten gürül gürül vardır. Onun güzelliğini bozma”.³⁵

Türk Ocağındaki edebî ve fikrî çevreyle çok yakın ilişkiler kurarak entelektüel bir camia içinde yetişen Yavuz Bülent Bâkiler’i sonraki yıllarda Hisar edebî topluluğu çevresinde görüyoruz. Dergiyi kuran şairler ve yazarlar topluluğu olan Hisarcılar, Garip Akımına ve Türk edebiyatının gelenekle bağını koparmak isteyen sosyalist çevreye tepki göstermek amacıyla Ankara’da, 1950’li yılların başında kurulmuştur³⁶ ve tarihî Türkçeyi savunmuştur.

Hisar dergisini kuranlar, dönemin genç fakat gelecek vaat eden şairleridir: Munis Faik Ozansoy, İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Halil Soyuer, Bekir Sıtkı Erdoğan, Gültekin Sâmanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Fikret Sezgin, Yahya Benekay, Hasan İzzet Arolat, Osman Fehmi Özçelik.³⁷ Hisarcılar, dilde tasfiyeciliğe karşı çıkmış ve yaşayan Türkçenin uydurma kelimelerle erozyona uğratılmasına itiraz etmişlerdir. *Hisar*’ın 113. sayısında çıkan şu yazı, derginin Türkçeye bakışını özetlemiştir:

“Bizim üzerinde titizlikle durduğumuz ve birleştiğimiz dördüncü bir nokta da dil konusudur. Yalnız şunu tekrarlayayım ki biz yaşayan canlı Türkçenin edebiyat dili olmasına taraftarız. Halkın konuştuğu dilden ayrı bir yazı dili, adeta yeni bir divan dili yaratılmasını son derece zararlı buluyoruz.”³⁸

Derginin adının “Hisar” konulması dönemin kültürel atmosferine bir mesajdır ve yaşayan Türkçenin *Hisar* dergisince geleneklerinden koparılmayacağını izah etmiştir. Hatıralarında, “Hisar” adının rastgele uydurulmadığını yazan derginin kurucularından Mehmet Çınarlı’ya göre, asıl gayelerinden biri Türkçenin korunması ve yaşatılmasıdır: “Biz mümkün olduğu kadar arı ve duru bir Türkçeyle yazmaya önem

³⁵ Age., s. 30

³⁶ Ali Bulut, “Garip Akımına İlk Sistemli Tepki: Hisarcılar”, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 1991, nr. 6, s. 1

³⁷ Mehmet Çınarlı, **Sanatçı Dostlarım**, İstanbul 1979, s. 44.

³⁸ “Radyoda Hisar Saati”, **Hisar**, S. 113, Şubat 1967, s. 17-18 / S. 114, Mart 1967, s. 16-17-18.

vermekle birlikte, dilde tasfiyeciliğin, kelimelerle ırk ayrımı yapmanın karşısına çıkıyorduk.”³⁹

Dergide çeşitli şiirleri yayımlanan Yavuz Bülent Bâkiler, *Hisar*’ın dil politikalarını benimsemiş, tasfiyeci zümrenin tahribatına şiddetle karşı çıkmış, Türkçenin güncel meseleleri hakkında yazmaya, kamuoyunun dikkatini çekmeye çalışmıştır.

Cumhuriyet’in yönetim elitince 1930’lu yılların başında tercih edilen Dil Reformu, ilmî dayanaktan yoksun olduğu halde devlet politikası şeklinde devam etmiş, ancak Atatürk’ün pragmatik ve rasyonel hamlesiyle tasfiyecilikten vazgeçilmiştir. Bu vazgeçiş, Türkçenin biraz rahat nefes almasına vesile olmuştur. Dönemin nüfuzlu gazetecilerinden olan Falih Rıfki Atay, *Çankaya* isimli hatırlarında, Atatürk’ün, tasfiyeciliğin Türkçenin tarihî macerasına zarar verdiğini ve bu politikadan vazgeçtiğini yazmıştır:

“Bir akşam Atatürk, sofraya bittikten sonra, benim yanı başındaki iskemleye oturmamı emretti: ‘Dili bir çıkmaza saptamışızdır’ dedi; sonra, ‘Bırakırlar mı dili bu çıkmazda? Hayır! Ama ben de bu işi başkalarına bırakmam. Çıkmazdan biz kurtaracağız...’ dedi.”⁴⁰

Ancak 1936 yılında, Avusturyalı Türkolog Hermann Kvergic’in **Türk Dillerindeki Bazı Unsurların Psikolojisi** (La Psychologie de Quelques Elements des Langues Turques) adlı eserinden üretilen ve Güneş-Dil Teorisi adı verilen nazariye bir dönem gündem oluşturmuş ve Atatürk söz konusu teorinin sıkı savunucusu olmuştur. Üçüncü dil kurultayında tartışmaya açılan Güneş-Dil Teorisi’ne göre, bütün diller Türkçeden doğmuştur ve ilk insanın dili de Türkçedir. Atatürk’ün desteklediği hatta çeşitli ilim adamlarına Güneş-Dil Teorisi’ni ispatlamaya çalışılan kitaplar dahi yazdırdığı bu nazariyenin Türkçenin tarihi serüvenine zarar verdiği anlaşılınca Atatürk’ün vefatından sonra kademeli olarak vazgeçilmiştir. Fakat bu, zaman zaman yeniden gündeme getirilmiş ve Türkçe, bilimin kurallarından çok güncel politikaya malzeme teşkil etmiştir. Bu kaotik dönemde, sağ ve sol entelektüel camia, Türkçenin mazisini ve geleceğini kendi ideolojik perspektiflerinden ele alarak farklı bir dil oluşturmuşlardır.

³⁹ Çınarlı, *Sanatçı Dostlarım*, s. 44

⁴⁰ Falih Rıfki Atay, *Çankaya*, C. II, Dünya Yayınları, İstanbul 1954, s. 452

Yavuz Bülent Bâkiler, Atatürk dönemi dil politikalarının yol açtığı tahribatın ve sonraki yıllarda ise sol entelektüel camianın ideolojik reflekslerle devam ettirdikleri öztürkçe siyasetinin hâkim olduğu bir dönemde eser vermiştir. Ancak kaotik ortamdan etkilenmiş bir şair olmakla birlikte, bu çatışmacı ve kavgacı dönemde Türk edebiyatının ve Türk fikir hayatının önemli yazar ve düşünürlerinden beslendiği kaynaklarla tarihî Türkçeyi savunmuştur.

Yılmaz Öztuna, “Türkçenin Büyük Savunucusu” başlıklı yazısında, onun karakter çizgilerini tasvir ederken inandığı doğruları söylemekten çekinmediğini ve dolayısıyla pervasızlığını şu cümlelerle açıklamıştır:

“Yavuz Bülent Bâkiler, yüksek medenî cesareti ile de meşhurdur. Hak yolunda hiçbir pervası yoktur. Doğruyu söylemek hususunda, hiç kimse onu engelleyememiştir. Gerçek bir dâvâ adamı, bir büyük adamdır.”⁴¹

Şair Bâkiler, Türkiye’nin dağdağalı bir döneminde Türkçenin tarihî ve tabii seyrinden uzaklaştırılmak istendiği günlerde inandıklarını çeşitli mahfillerde yazmıştır. Yılmaz Öztuna’nın da belirttiği gibi, yüksek medenî cesareti ve cerbezeli hitabetiyle başta Atatürk’ün dil politikaları olmak üzere, cumhurbaşkanına varıncaya dek Türkçeyi kim yanlış kullanıyor ve tarihî seyrinden kim uzaklaştırıyorsa tenkit etmiştir. Yavuz Bülent, hakikate ulaşmanın yegane yolunun şüphe ve tenkit olduğunu belirterek şunları söylemiştir:

“Cumhuriyet idaresine rağmen Atatürk’ün bir fikrini, bir davranışını tenkit etmek çok uzun yıllar *Atatürk düşmanlığı* olarak görüldü, gösterildi. Ciddi ölçüler içinde bile, bir tenkit hakkını *düşmanlık* saymak ancak mağara devri insanlarına yakışacak bir davranıştır. İlimde, sanatta, siyasette, tenkit hürriyetini yasaklamak, suç saymak bütün güzelliklerin, doğruların, gelişmelerin önünde geçmek demektir”.⁴²

Şair Bâkiler, Atatürk dönemi ve sonrası Türkçe siyasetine yönelik eleştiriler yöneltmekten kaçınmamış, Türk milletinin kimlik ve aidiyeti olan Türkçenin bozulmasına, devlet veya hükümet yetkililerinin müdahalesine karşı çıkmıştır. Çünkü dil, Yavuz Bülent Bakiler’in esas ana ve sahici davalarından biridir.

⁴¹ Yavuz Bülent Bâkiler’e Armağan, s. 15

⁴² Bâkiler, *Unutamadıklarım*, s. 14

Atatürk'ün üç ayrı Türkçe anlayışının olduğunu, bu dil politikalarından ikisinin “ummanları dolduracak kadar yanlış”, ötekisinin de “ufukları kucaklayacak kadar doğru” olduğunu ileri süren Yavuz Bülent, Atatürk'ün “doğru dil anlayışını benimsemek” gerektiği kanaatindedir. Dilde tasfiyeciliğe, dolayısıyla öztürkçe politikalarına karşı çıkan Bâkiler'in temel tezi, dil, kendiliğinden ve tabii bir yolla milletin meydana getirdiği bir millî kimliktir, hal böyleyken uydurma ve zorlama bir dilin tarihin hiçbir devrinde doğmadığı ve yaşamadığı inancındadır. 1912 yılından itibaren *Genç Kalemler* dergisi etrafında bir araya gelen Ömer Seyfettin ve arkadaşları Türkçenin tabi yollarla sadeleşmesini sağlarken 1930'lu yıllarda birdenbire dilde yanlış bir reform yapılmış ve Türkçe çıkmaza girmiştir. Dilde meydana gelen tahribatı ve sonuçlarını eleştiren Bâkiler, Atatürk'ün Türkçe politikasının yanlış olduğunu söylemiştir:

“Atatürk'ün Türkçemiz üzerine üç ayrı fikri oldu. Bunlardan ikisi, dünyalar kadar yanlıştı. Birisi de ufuklar kadar doğrudu. Atatürk, 1932-1934 yılları arasında dilimizde büyük bir tasfiye hareketi başlattı. Arapçadan ve Farsçadan dilimize giren bütün kelimelerin ayıklanıp atılmasını emretti. İki yıl sonra, kimse kimseyi anlayamaz hale geldi. İçerisine girdiğimiz büyük yanlış fark edince, yakın çevresindeki Falih Rıfkı Atay'a: “Dilimizi çıkmaza sokmuşuzdur. Bırakırlar mı dili bu çıkmazda? Hayır! Bırakmazlar. Ama ben de bu işi başkalarına bırakmam” diyerek tasfiye hareketinden vazgeçti”.⁴³

1934-1935 yılları arasında Atatürk'ün doğru bir dil anlayışıyla hareket ettiğini belirten Yavuz Bülent, Atatürk'ün “Türkçeleşen Türkçedir” düşüncesine yeniden yöneldiğini ve kültürel bir rahatlama meydana geldiğini iddia etmiştir. Atatürk'ün bir yıl kadar devam edecek olan bu yeni politikasında, Türkçeden herhangi bir kelimenin atılmadığını, yani tasfiye hareketinin durduğunu yazan Bâkiler, bu politikanın Genç Kalemler hareketinin görüşleriyle paralel ve doğru olduğunu zikretmiştir. Ancak Atatürk'ün 1936 yılında “Türkçeleşen Türkçedir” düşüncesinden uzaklaşarak, Avusturyalı Türkolog Hermann Kvergic'in Güneş-Dil Teorisi'ni sahiplendikten sonra Türkçenin daha büyük bir çıkmaza girdiğini, bu yeni dil anlayışının ise ilmî kaynaktan yoksun olduğunu belirten Yavuz Bülent, Kvergic'in gayriilmî görüşlerini şöyle açıklamıştır:

⁴³ Bâkiler, *Unutamadıklarım*, s. 16

“Bu nazariyeye göre ilk insan Türk’tür ve bütün dünya dilleri Türkçeden doğmuşlardır. Güneş-Dil Nazariyesi, Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesinde, 1935-1940 yılları arasında ders olarak okutuldu. Bu nazariyenin hiçbir ilmî dayanağı yoktu. Atatürk şoven derecede bir Türk milliyetçisi olduğu için Kvarniç’in tamamen uydurmalara dayanan iddialarını kabul etmişti”.⁴⁴

Kvergic’in, Atatürk’ün dil politikasını öğrendikten sonra Ankara’ya gelişini ve huzura nasıl çıkarıldığını *Yaban* yazarından dinleyen Bakiler, *Hisar* dergisinde yayımlanan röportajında Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun anlattıklarını şöyle nakletmiştir:

“Vedat Nedim Tör, 1935 yılında Basın Yayın Genel Müdürüydü ve arkadaşımıydı. Bir gün beni telefonla aradı: ‘Yakup dedi, Avusturya’dan gelen Kverniç isimli bir uzman, şimdi yanımda. Türkçe üzerine çok farklı iddiaları var. Kendisi, bu çalışmalarını Atatürk’e bizzat anlatmak istiyor. Sen Atatürk’ün sofralarında olan adamsın. Alıp götürsene bu adamı Gâzi’ye!’ Ben de gidip Kverniç’i gördüm. Türkçe üzerine anlattıkları, beni de çok şaşırttı. Onu alıp Gazi’nin huzuruna çıkardım. Adam Atatürk’e dedi ki: ‘Ekselans! İlk insan, Güneşi gördüğü zaman ‘A’ diye bir ses çıkardı. Böylece Türkçedeki ilk sesli harfi telaffuz etti. Güneş battığı zaman A!A!, A!A! demeye başladı. Şimdi hayretimizi A!A! diye ifade etmesi bundandır. Sonra bu ilk insan, Güneşe ‘AĞĞĞ!’ demeye başladı. ‘AĞ’ hem güneş, hem de beyaz demektir. İlk insan, karşısında bir canavar görünce ‘ooo!’ dedi. Türkçenin ikinci sesli harfi böylece ortaya çıktı. Sonra ilk insan, uzaklık fikrini ‘uuu!’ diye anlattı. Merakını gidermek için ‘eee?’ diye sordu. İlk insan, yine çeşitli tabiat olayları karşısında Ö, Ü, İ, I gibi seslileri çıkardı. Sonra bu sesliler yanına, birtakım sessizler koyarak ilk heceleri söylemeye başladı. Mesela A yanına T’yi koydu: AT! AT! AT! dedi. U yanına Ç koyarak UÇ! UÇ! UÇ! dedi. Ekselans! İlk insanın ilk telaffuz ettiği AĞ hecesi, başka kelimelerin oluşmasında büyük rol oynadı. AĞ, kelimelerde ana köktür.

Mesela ilk insan: AĞ+AN+AĞ+AR+AK+AĞ hecelerini arka arkaya sıraladı. AĞANAĞAR/AĞANAĞAKAR dedi. Sonra ilk defa baştaki AĞ hecesini dilinden düşürdü ANAĞAKARA demeye başladı. Sonra bu kelimedenden de bazı heceler ve harfleri düşürerek ANĞARA! ANĞARA! diye haykırdı. ANĞARA da zamanla ANKARA oldu.’

Atatürk, adamın anlattıklarını dinledi ama hiçbir soru sormadı. ‘İlk insanın önce A dediğini, bir canavar gördüğünde OOO! diye bağırıldığını AĞANAĞAKARAĞ karışıklığından Ankara ismini çıkardığını nereden biliyorsun? İlk insanla aramızda milyonlarca sene var’ demedi. Adam da Atatürk’ün çok, hoşlandığı cümleyi söyledi: Ekselansları dedi: ‘İlk insan Türk’tür! İlk lisan Türkçedir. Bütün dünya dilleri Türkçeden doğmuştur!’

Atatürk çok coşkun duygularla Türk milliyetçisiydi. Hemen etrafındakilere emir verdi: ‘Bütün dünya dillerinin Türkçeden doğduğuna dair, araştırmalar yapacaksınız, eserler yazacaksınız!’ dedi. Falih Rıfkı Atay, Çankaya isimli eserinde, bu Güneş Dil Teorisine inanmadığını yazıyor. Bu teori tam bir

⁴⁴ Bâkiler, *Unutamadıklarım*, s. 17

safsatadan ibarettir. Ama bazı adamlar Atatürk'ün gözüne girmek için uydurmalara başladılar. Yok biz Ay'a ok atarken okay! okay! demişiz de Batılılar bunu Okey'e çevirmişler. Yok bizim avrat kelimeimizi afrodit, akadam tamlamamızı akademi şekline sokmuşlar. Biz barabar demişiz, Batılılar paralel demişler, biz belleten demişiz, onlar bunu bülten şekline sokmuşlar vs. vs... Prof. Hâzım Nazım ONAT, Arapçanın Türkçeden doğduğuna dair 435 sayfalık bir kitap yazınca, Konya'dan milletvekili oldu. Bu teori, 1935 yılından 1940 yılına kadar DTCF'de ders olarak okutuldu. Bu safsatayı, İsmet İnönü, 1940 yılında ortadan kaldırdı. İyi ki kaldırdı. Çünkü ilim dünyasında büyük çıkmazlardaydık.”⁴⁵

Röportajda, Atatürk'ün son dil anlayışı olan Güneş Dil Teorisi'nin hiçbir ciddi tarafı olmadığını, bizi, bütün dünya milletleri karşısında çıkmazlara sokan bir safsatadan ibaret olduğunu⁴⁶ ileri süren Yakup Kadri, bu söylediklerinin yayımlanmaması ricasında bulunmuş ve şayet yayımlanırsa tekzip edeceğini Yavuz Bülent Bâkiler'e söylemiştir. Yakup Kadri'nin bu davranışını o yıllardaki tenkit hürriyetinin olmamasına yoran Bâkiler'e göre, Güneş Dil Teorisi ilmî bir dayanaktan yoksun ve yanlış bir görüştür.

Güneş Dil Teorisi, Atatürk'ün vefatından sonra marjinal sol entelektüellerin devam ettirmesi neticesinde Türkçenin tasfiye olmasına yol açmış ve nesiller arası bir dil kopukluğuna sebep olmuştur.

Türkçenin, Türk milleti için bir varlık sebebi olduğunu düşünen Yavuz Bülent Bâkiler, tarihte, siyasî istiklâllerini kaybeden milletlerin bulunduğunu, ancak dillerini kaybetmeyen milletlerin yeniden siyasî istiklal ve hürriyetlerine kavuştuklarını, bunu da millî kimliğin tezahürü olan dile borçlu olduklarını zikrederek dilin millet hayatındaki öneminden şöyle bahsetmiştir:

“Tarihte, siyasî istiklâllerini kaybeden çok milletler oldu. O milletler, dillerini kaybetmedikleri için günün birinde, tekrar derlenip toparlanarak siyasi istiklâllerine yeniden kavuştular. Ama dillerini kaybeden milletlerin tarih sahnesine yeniden çıktıklarına dair, ortada bir tek örnek yoktur.

Türkçe, bizim şah damarımızdır, varlık sebebimizdir. Türkçemizi budayanlar, onu bir kabile dili haline getirenler, dünkü kütüphanelerimizi taşıtıranlar yani okunmaz, anlaşılmaz hâle getirenler, milletimizin en büyük düşmanlarıdır. Yani bizim ötekilerimizdir. Yazılarımda, konuşmalarımda, şiirlerimde,

⁴⁵ Yavuz Bülent Bâkiler, “Yakup Kadri Karaosmanoğlu Atatürk'ü Anlatıyor”, **Hisar**, Kasım 1966, nr. 35, s. 8-10

⁴⁶ Yavuz Bülent Bâkiler, “Atatürk'ün Güneş Dil Teorisi Gerçek mi Safsata mı?”, **Türkiye**, 8 Ocak 2011

gönlümdeki Türkçe elimden tutuyor. Öteki Türkçeden zevk almıyorum. Yani milletimizin dilini kullanıyorum".⁴⁷

Dilde, dinde ve musikide devrim olmayacağını⁴⁸ yazan Yavuz Bülent, Atatürk'ün doğru Türkçe politikasının bizatihi kendisinin devam ettirmediğini ve sonraki yıllarda da Türkçenin tabîî akışının bozulduğunu, dolayısıyla millî hafızanın erozyona uğratarak nesiller arası millî ülkü ve aidiyet bağlarının koparıldığını belirtmiştir. Yavuz Bülent, dilin basit bir anlaşma ve iletişim aracı olmadığı, aksine millî istiklal ve hürriyetin teminatı olduğunu ifade etmiş ve bu iddiasını Namık Kemal'in Türkçe görüşüne yer vererek açıklamıştır.

Namık Kemal'e göre, Devlet-i Aliyye'nin duraklaması ve gerilemesinin esas sebebi mekteplerimizde, medreselerimizde zengin bir Türkçe ile eğitim yapılmamasından kaynaklanmıştır. Dilin, millet ve devlet hayatındaki yerinin bu derece önemli olduğunu kaydeden *Yalnızlık* şairine göre, Türk milletinin şah damarı Türkçedir. Büyük felaketlerin dilin bozulmasıyla başladığını belirten Bâkiler, "Türkçe mi Öz Türkçe mi?" başlıklı yazısında öztürkçenin Türk milleti için büyük bir felakete yol açacağını söylemiştir:

"Türkçe milletimizin dilidir. Öz Türkçe ise bir avuç şaşkın kekelemesi. Öz Türkçe bizim için bir çıkmaz sokaktır. Milletimiz için bir büyük felâketin kaynağıdır. Dilimizi Türkçeden öz türkçe kısırlığına çekip götürmek isteyenler, gerçek anlamda gericiler, cahiller, ham kafalardır. Dilimize her gün bulaşan İngilizce kelimeleri bir tarafa bırakarak, onlara dokunmayarak, sadece Arapça ve Farsça kelimeleri çıkarıp atmaya çalışanlar, esasında İslâm'a düşman olanlardır. "Öz Türkçe sözcüklerle konuşmalı-yazmalıyız!" diyenler, milletimizi Afrika kabileleri durumuna düşürmek isteyen akılsızlardır."⁴⁹

Öztürkçe anlayışının millî hafızamızı körelteceğini, nesiller arası ciddi kopuklukların olacağını ve Türk dünyasıyla da kültürel ilişkilerimizin zarar göreceğini, üstelik Türk milletinin uzak tarihten miras kalan kelimelerle bilim, sanat ve edebiyat üretilemeyeceğini, dolayısıyla lider insan yetiştirilemeyeceğini şöyle izah etmiştir:

"Bizim ilk sözlüğümüz olan Kaşgarlı Mahmud'un Divan-ı Lügat-üt Türk'ü 9.200 kelimedenden ibarettir. Şemsettin Sami Bey'in Kamus-u Türkî'sinde 18.000 kelime vardır. Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlük'ünde ise 80.000 kelime

⁴⁷ Bâkiler, *Unutamadıklarım*, s. 10-11

⁴⁸ Yavuz Bülent Bâkiler, "Dilde, Dinde, Musikide Devrim Olmaz", *Türkiye*, 10 Şubat 2013

⁴⁹ Yavuz Bülent Bâkiler, "Türkçe mi Öz Türkçe mi?", *Türkiye*, 14 Temmuz 2001, s. 10

bulunmakta. Bir de bizim Öz Türkçe sözlüğümüz basıldı. Öz Türkçe kelime sayısı sadece: 3.175!

Afrika tamtamcılarının bile 4000 kelimeyle konuştukları bir dünyada, biz, 3175 kelimeyle ne yapabiliriz? Müslüman olmadan önceki Türkçemizde: C-Ğ-H-F-J-L-M-N-R-V-Z harfleriyle başlayan kelimelerimiz yoktu. Bugünkü alfabemizi 29 harften 18 harfe indirebilir miyiz? "İndirmeliyiz!" diyenler akıllarını kullanamayan sebükmağazlardır. Su katılmamış gericilerdir. Ziya Gökalp, Ali Canib Yöntem, Ömer Seyfettin doğru kaideyi koymuşlar: "Türkçeleşmiş Türkçedir!"

Bir insanın zekâsının bildiği kelime sayısı ile orantılı olduğunu, bir kimse ne kadar çok kelime bilirse, aklını da o nispette iyi kullanacağını ve ne kadar az kelime bilirse de aklını kullanmakta zorluk çekeceğini Namık Kemal'den aktaran Yavuz Bülent, zayıf bir dile sahip olan insanların ancak, günlük ihtiyaçlarını giderebileceklerini, edebî, ilmî, felsefî eserler veremeyeceklerini⁵⁰ belirtmiştir. Nitekim yazarın asıl itirazı, ideolojik değil aksine millî kültürümüz ve ortak geleceğimiz olan Türkçenin korunması ve zorlama müdahalelerden kaçınılmasıdır. Yazar, Türkçenin yaşayan bir dil olduğunu, zamanla dile birtakım yeni kelimeler girebileceğini ve birtakım kelimelerin de zamanla günlük ve edebî kullanımdan düşeceğini de ifade etmiştir. Ancak canlılığını bin yıldan beri koruyan birtakım kelimelerin inatla ve ısrarla dilden atılmasının⁵¹ Türkçeyi bozduğunu ve millet hayatına zarar verdiğini ileri sürmüştür.

Yavuz Bülent Bâkiler'e göre, öztürkçe tam manasıyla uydurma bir dildir ve Türk milletinin dili değildir. Ancak Türkçenin en güzel kelimelerinden birinin "öz" olduğunu dile getiren yazar bir röportajında şunları söylemiştir:

"Öz anne, öz baba, öz vatan ne kadar güzel ama bu öz kelimesi Türkçenin başına gelip konulduğu zaman ben büyük bir dehşet duymaya başlıyorum. Öz Türkçe yani bir mahallenin konuşacağı bir dildir. Çocuklarınızı aman öz Türkçe konuşunlar diye böyle bir sözlüğe götürürseniz, onların bütün düşünce kabiliyetlerini, edebiyat güçlerini, ilmi çalışmalarını sıfır noktasına çekersiniz ve Türkiye'ye büyük ihanette bulunursunuz."⁵²

Onun öztürkçeye itirazı politik değil, aksine realist bir bakış açısidir ki, ilim ve edebiyat dili olan Türkçenin, sıradan ve basit bir dil yapılmasına karşı çıkmıştır.

⁵⁰ Yavuz Bülent Bâkiler, "Olur mu Olmaz mı Göreceğiz", **Türkiye**, 15 Kasım 2009, s. 3

⁵¹ Yavuz Bülent Bâkiler, "Köksüz ve Katil bir kelime: Neden", **Tercüman**, 10 Haziran 2003, s. 4

⁵² Aişe Hümeýra Bulovalı, "Yavuz Bülent Bâkiler: Gerçek Şair Ve Yazar Sokakta Olmalı", Anadolu Ajansı, 5 Kasım 2019, <https://www.aa.com.tr/tr/roportaj/yavuz-bulent-bakiler-gercek-sair-ve-yazar-sokakta-olmalı/1636159>

“Öztürkçe Çıkmazı” isimli bir yazısında, bilgisiz kimselerin öz Türkçecileri ilerici diye alkışladıklarını, ancak yaşayan canlı Türkçeyle konuşan ve yazanlara ise gerici damgasını vurduklarını, ne var ki milercilik-gericilik anlayışının bu kadar basit ve yanlış temele oturtulmasının sebebini akılsızlık olduğunu söylemiştir. Bâkiler, öz Türkçe sözlükteki kelime sayısının **3.175** olduğunu belirttikten sonra, “3.175 kelimeyle ilim dili, edebiyat dili, felsefe dili, millet dili olabilir mi?” diye sormuştur. Yazının devamında, öz Türkçede C/F/Ğ/H/J/L/M/N/P/R/Ş/V/Z harfleriyle başlayan kelime olmadığını, dolayısıyla Türk milletinin İslâmiyet’i kabul ettikten sonra girdiği medeniyet dairesi içindeki İslâmî topluluklardan yani Arapça ve Farsçadan kelime alarak Türkçenin zenginleştiğini, adı geçen on üç harfin Arapça ve Farsça başta olmak üzere imparatorluk dönemlerinde Türkçeye girdiğini yazan Yavuz Bülent Bâkiler şu soruyu yöneltmiştir: “Konuşma dilimizde ve sözlüklerimizde bulunan on binlerce kelimeyi, C/F/Ğ/H/J/L/M/N/P/R/Ş/V/Z harfleriyle başlıyor. Öz Türkçe değildir gerekçesiyle dilimizden nasıl çıkarıp atarız? 29 harfli bir sözlük yerine 18 harfli bir sözlükle nasıl yazıp konuşuruz?”⁵³

Yavuz Bülent Bâkiler bir yazısında şöyle devam etmiştir:

“Öztürkçe düşüncesiyle hareket ettiniz mi, can, canan, cacık, cadı, cadde, cahil, cam, cambaz, cami, canavar, cennet, cehennem, cazip, cep, cebeci, cefa, cemaat, cemel, celâl, cenaze, cimri, cilve, cin, coğrafya, cüce, cumhurbaşkanı, cumhuriyet gibi yüzlerce kelimeyi kullanamayacaksınız. Olur mu hiç?”⁵⁴

Yazar, Ali Püsküllüoğlu’nun yayına hazırladığı **Öztürkçe Sözlük**’ten çeşitli örnekler vererek, Türkçenin C/F/Ğ/H/J/L/M/N/P/R/Ş/V/Z bu harflerle zenginleştiğini, Öztürkçe sözlükte ise sadece 3.175 kelime olduğunu, üstelik Afrika kabilelerinin bile 3.500-4.000 kelimeyle yazıp konuştuklarını söyledikten sonra sözlerine şöyle devam etmiştir:

“Milletimizi 80.000-100.000 kelimelik bir dilden 3.000 kelimelik bir kabile diline çekmek nasıl ilerencilik olur? Türkçe, büyük bir devlet dilidir. Alnımız açık başımız diktir. Türkçe bizim ‘ses bayrağımız’dır. Bu büyük bayrak sadece Öz Türkçe nefesiyle değil, Türkçe rüzgârıyla dalgalanacaktır. Ziya Gökalp Bey ne kadar doğru söylemiş: “Türkçeleşmiş Türkçedir”.⁵⁵

⁵³ Yavuz Bülent Bâkiler, **Sözün Doğrusu**, Yakın Plan Yayınları, İstanbul, s. 183

⁵⁴ Bâkiler, **Sözün Doğrusu**, s. 183

⁵⁵ Bâkiler, **Sözün Doğrusu**, s. 185

Türkçenin tarihî kelimelerinin Türk milletinden koparılarak kabile dili haline getirilmek istenmesinin asıl sebebinin İslâm düşmanlığı olduğunu iddia eden yazar, Türk milletini hem İslâm'dan hem dünkü edebiyatımızdan koparmak istediklerini kaydetmiştir:

“Bazı kelimeler Arapçadır, Farsçadır safsatısıyla bu kelimeleri bizim dilimizden koparıp atmaya çalışıyorlar. Bunların bir kısmı lâ-dini oldukları için, yani İslâm'a muhalif oldukları için böyle hareket ediyorlar. “Hayat” kelimesi Arapça bir kelimedir ama bu kelime tamamen Türkçeleşmiş bir kelimedir. “Hayat” kelimesini dağdaki çobanından, Çankaya'daki cumhurbaşkanına kadar herkes biliyor. Bütün bunlara rağmen “hayat” kelimesini dilimizden atarak yerine “yaşam” kelimesini getirip koymanın bir manası var mı? Dilde madem bu kadar hassasiyetiniz var, neden bütün dergilerimizin, mağazalarımızın isimlerini İngilizce veya Fransızca kelimeler istilâ ettiği halde kimsenin sesi çıkmıyor da, “şark” kelimesinden rahatsızlık duyuyorlar? “İmkân” kelimesinden, “ihtiyaç” kelimesinden, “kitap” kelimesinden, “Allah” kelimesinden, “Peygamber” kelimesinden rahatsızlık duyuyorlar. Bunun bir sebebi olmalı. Bizi hem İslâm'dan hem dünkü edebiyatımızdan koparmak istiyorlar. Büyük faciadır. O bakımdan ben gerçekten öğreniyorum, bana geçirti gibi geliyor “ihtiyaç” gibi güzel bir kelime varken yerine “gereksinim” diyorlar”.⁵⁶

Öz Türkçe denilince Çince, Bulgarca ve Yunanca gibi tamamen yabancı bir dil düşündüğünü, dolayısıyla Türk milletinin dilinin öztürkçe değil, zengin Türkçe olduğunu kaydeden Yavuz Bülent, kültürün aynı zamanda bir milletin konuşmuş olduğu dil, mensup olduğu inanç ve o milletin gelenek görenekleri, güzel sanatları olduğunu, kültür ayrı, dil ayrı diye bir tasnif yoluna gidilmeyeceğini belirttiikten sonra dil-kültür ilişkisini şöyle açıklamıştır:

“Kültür, kökboylarına benzer. Meselâ beyaz renkli bir yünü tutarsınız kırmızı bir kök kovasının içine batırır çıkarırsınız, yün kıpkırmızı olur. Kültür aynen o kökboylara benzer. Bir İngiliz, bir İtalyan çocuğuna Türk dilini sevdirderseniz, Türk inancını verirderseniz, Türk gelenek ve göreneklerini sevdirderseniz artık o çocuğu İngiliz, Fransız, İtalyan olmaktan kurtarır ve Türk yaparsınız”.

Türkçenin tarihî seyrinden koparılmasının yol açacağı zararları da izah eden yazar, mevcut ve gelecek nesillerin Türkçeyi unutmamasının basit sonuçları olmayacağı, aksine İslâm'dan kopmalara kadar varabileceğini, üstelik tarih şuurundan yoksun yetişerek başka bir millete hizmet edeceğini söylemiştir. Kültürün en önemli unsurlarından birinin dil olduğunu yazan Yavuz Bülent, dil ve dinin bir milleti

⁵⁶ İbrahim Tüzer, “Yavuz Bülent Bakiler ile Söyleşi”, **Türk Yurdu**, Kasım 2009, C. 29, S. 267, s. 43-48

meydana getiren iki ana unsur olduğunu belirtmiş, ancak dilin, dine göre daha önemli olduğunu vurgulamıştır:

“Dil ve din bir milleti meydana getiren en büyük iki önemli unsurdur ama “bunun ikisi arasında bir tercih yapmak isterseniz hangisini birinci planda tutarsınız” dersiniz, ben size “önce dili tutarım, Türkçeyi tutarım” derim. Çünkü dil olmazsa dini de anlatamazsınız. Peygambere sormuşlar “Din nedir ya Resûlullah?” demişler. “Din nasihattir” demiş. Nasihati, güzel bir diliniz olmazsa ne ile anlatacaksınız? O bakımdan dil çok mühimdir milletlerin hayatında. Bunun önemini bilen birtakım insanlar, bizim milletimizi yozlaştırıyorlar. Bizi âdeta kabile dili ile konuşan insanlar haline getirmek istiyorlar”.⁵⁷

Türkiye’de öztürkçe savunucularının Arapça ve Farsçadan Türkçeye geçen kelimelerin tasfiye edilmesini istediklerini, ancak dilin sadeleşmesini isteyen çevrelerin nedense Yunanca, İtalyanca, Ermenice, İngilizce ve daha pek çok dilden geçerek Türkçenin malı olmuş kelimelere itiraz etmediklerini soran Bâkiler, bu çevrelerin gizli ve açıklamaktan korktukları asıl niyetlerinin İslâm ve tarih düşmanlığı olduğunu ileri sürmüştür. Türkçenin, dünümüze bağlayan bir dil, edebiyatımızı, türkülerimizi, şarkılarımızı, atasözlerimizi, deyimlerimizi bize sevdiren bir güzellik, öz Türkçenin ise dünümüzden, edebiyatımızdan koparan bir mayınlı tarla” olduğunu söyleyen Bâkiler, öz Türkçe politikasının yanlış olduğunu şu cümlelerle izah etmiştir:

“Türkçe, büyük devletler, imparatorluklar kuran bir büyük milletin dili. Öz Türkçe ise 840 yılında yaşayan Oğuz boylarının yeni yeni gelişmeye başlayan dili. Kaşgarlı Mahmud 1072 yılında Oğuz boylarının konuştuğu Türkçeyi *Divan-ü Lügat-it Türk* ismi altında topladı. İşte asıl öz Türkçe, Kaşgarlı Mahmud’un hazırladığı o sözlükte bulunan kelimelerdir. Ve hepsi 8.584 kelimedenden ibarettir. Yalnız dikkat etmek lâzım; Kaşgarlı’nın sözlüğündeki bütün kelimeler öz Türkçe değil. Biz, 850 yılında Müslüman olduğumuz için Kaşgarlı Mahmut’un hazırladığı sözlükte, 1072 yılına kadar dilimize giren Arapça-Farsça kelimeler de vardır”.⁵⁸

Daha önceki sayfalarda da belirttiğimiz gibi, yazar, öz Türkçe sözlüklerde C/F/Ğ/H/J/L/M/N/P/R/Ş/V/Z ile başlayan kelimeler olmadığını, dolayısıyla zengin bir Türkçeyle konuşup yazmak varken fakir bir sözlükte ısrar edilmesini İslâm, kültür ve tarih düşmanlığı olarak yorumlamıştır. *Divan-ı Lügat-it Türk*’te “C” harfiyle başlayan Caydam, Cıgay, Cigi, Cıday, Cincü gibi sadece beş kelime olduğunu, üstelik Kaşgarlı’nın “H” harfiyle başlayan (Heç heç, Hoç hoç) iki kelime tespit ettiğini, yine

⁵⁷ Tüzer, “Yavuz Bülent Bakiler İle Söyleşi”, **TY**, Kasım 2009, C. 29, S. 267, s. 43-48

⁵⁸ Bâkiler, **SD II**, s. 112

Divan-ü Lügât-it Türk'te “L” harfiyle başlayan (Laçın, lüçnüt, lagün) üç kelimenin olduğunu izan eden yazar, öztürkçe politikasının yanlışlığını şöyle açıklamıştır:

“Divan’da “V” harfiyle başlayan tek kelime bulamazsınız. “N” harfiyle başlayan dokuz kelime “Z” harfiyle başlayan beş kelime görürsünüz. O kelimelerin ne mânâya geldiğini yetmiş milyonluk Türkiye’de kimseden öğrenemezsiniz. Netek, neçük, neme, nerek, nek... ne demektir biliyor musunuz? Zanbi’den korkar mısınız? Zakzak yaptınız mı? Zargücmud sever misiniz? Zünküm ister misiniz? Suratınızı ekşitmeyin lütfen! Çünkü Türkçe değil öz Türkçe konuşuyorum. Biraz da siz konuşun bakayım!”⁵⁹

Türkçe-öztürkçe tartışmalarına yazarın bakışı rasyoneldir ve dildeki devamlılığı savunmuştur. Dilin yaşayan bir varlık olduğunu belirten yazar, değişimin ancak tabii yollarla ve milletin bizatihi kendi kabulüyle olacağını kaydetmiştir. Bu yüzden siyaset adamlarının veya dil âlimlerinin müdahalesiyle dildeki zorlamanın millî hayatımıza kazanç getirmeyeceğini, aksine büyük felakatlere yol açacağını düşünen yazar, Türkçe-öztürkçe tartışmalarında devletin değil, milletin gerçeklerinin göz önüne alınmasını istemiştir.

Türk milletinin bin yıldan beri kullandığı ve tamamen Türkçeleştirerek türkölere, destanlara, masallara kattığı kelimeleri unutturmaya çalışmanın cinayet⁶⁰ olduğunu söyleyen yazar, başka dillerden girerek zamanla Türkçeleşen kelimelerin atılmasının ilk bakışta basit gibi görüldüğünü ancak asıl amacın Türk dünyasıyla ortak dilin yok edilmek istendiğini de şu cümlelerle vurgulamıştır:

“Bir milletin dili, o milletin adeta şah damarıdır. Varlık sebebidir. Bir milletin dili, yüzlerce yılın, binlerce yılın eseridir. Dil canlı bir varlıktır. Dile zamanla birtakım kelimelerin girmesi tabiidir. Dilden birtakım kelimelerin zamanla düşmesi de, atılması da, başka manalarda kullanılması da tabiidir, doğrudur ama Türkiye’de bizim yaptığımız bu değil. Türkiye’de biz, devlet radyo ve televizyonlarını kullanarak, devlet bütçesinden maaş alan, ücret alan kimseleri de seferber ederek Türk Dünyasının ortak kelimelerini ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Yani Gaspralı’nın dilde birlik davasını ortadan kaldırmak istiyoruz. Derin bir üzüntüyle söylüyorum: Moskova’nın yapmak istediğini biz de Türkiye’de yapmak istiyoruz. Bu, anlatılmaz bir dil katliamıdır. Hem dünkü edebiyatımızdan hem de bütün Türk Cumhuriyetlerinden kopma yanlışlığıdır.

Örnek vermek istiyorum. Herkes açsın baksın Kültür Bakanlığımız tarafından hazırlanan 1183 sayfalı Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğüne. Mesela **millet** kelimesi bütün Türk Cumhuriyetlerinde ortak bir kelimedir. Bizim gibi Azerbaycan Türkleri de **millet** diyor. Başkurtlar da, Özbekler de Türkmenler de, Uygurlar da, Tatarlar da **millet** diyor. Şimdi biz bu **millet** kelimesini kaldırarak yerine **ulus** kelimesini koyduk. İyi ama **ulus** Türkçe değil ki Moğolca. Moğol’un **ulaş** kelimesini almak, **ulus** şekline sokarak

⁵⁹ Bâkiler, **SD II**, s. 112

⁶⁰ Yavuz Bülent Bâkiler, “Neden, Ulusal, Koşul, Örneğin, ya da...”, **Tercüman**, 16 Mart 2003, s. 4

millet kelimesini unutturmaya çalışmak bize, milletimize, edebiyatımıza ne kazandıracak?

Şehir ne güzel, ne yumuşak, ne ışıklı bir kelimemizdi. **Şehir** kelimemizi silip süpürmek istiyorlar. Niçin? Farsça olduğu için! İyi ama yerine koydukları şu kaba saba, şu küt, şu tıknefes **kent** kelimesi de Türkçe değil ki, Soğutça. Soğutça, Farsçanın en kaba hali. **Hürriyet** kelimesinin ne kabahati vardı ki, onun yerine **özgürlük** diyoruz? **Özgürlük** kelimesini bizden başka hiçbir Türk topluluğu bilmiyor ve kullanmıyor. Azerbaycan Türkleri **hürriyet** diyorlar, Başkurtlar **hörriyet**, Özbekler **hürriyet**, Tatarlar **hörriyet**, Uygurlar **hürriyet**, Türkmenler **azatlık** veya **erkinlik**... Biz ise **özgürlük** diyoruz. Niçin ama? Azerbaycan'dan Çin sınırına kadar **imkân** ve **mümkün** kelimeleri bugün de yaşamaktadır. **Olanak** kelimesini bizden başka kullanan bir Türk eli yoktur. **Koşul** kelimesi de **etkinlik**, **giz**, **yaşam**, **yaşantı**, **tüm**, **betik**, **öykü**, **us**, **gökçeyazın**, **tin**, **istenç**, **gönenc**, **kam** kelimelerini bizden başka hiçbir Türk topluluğu bilmiyor, sevmiyor, konuşmuyor. Hâlbuki bütün bu kelimeler daha 30-40 yıl önce bütün Türk Dünyasında ortak kelimelerdi. Eğer, "Biz iyi yaptık" diyorsanız, bilmelisiniz ki Moskova da "çok iyi oldu" demektir ve Gaspralı İsmail Bey'in mezarını kazıyıp üzerine domuz ahır yaptıranlar size alkış tutmaktadırlar. Gaspralı İsmail Bey'in ise kemikleri sızlamaktadır".⁶¹

Öteden beri Türkçenin güncel meseleleriyle ilgilenen yazarın üzerinde en çok durduğu ve tartıştığı konulardan biri de "-sel" / "-sal" ekleridir. Türkçenin yakın tarihini inceleyen ve dolayısıyla 100 yıllık sadeleşme serüvenini tetkik eden yazar, 1930'lu yılların sonlarına doğru başlatılan Dil Devrimi'nden hemen sonra ortaya atılan "-sel" / "-sal" eklerinin Türkçenin tabiatını bozarak tahrip ettiği için yazılarında ve konuşmalarında söz konusu ekleri kullananları eleştirmiştir. Türkçede "-sel" / "-sal" eklerinin olmadığını eski ve yeni edebiyatımızdan misaller vererek delillendirmeye çalışan yazar, sadece sel ve sal eklerine değil, bu eklerden türetilen kelimelere de karşı çıkarak Türkçeye zorla ilave edilmek istendiğini kaydetmiştir. Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun "Türkçemizi sal'a bindirdiler, sel'e verdiler" sözünü referans göstererek "-sel" / "-sal" eklerinin Türkçenin kurallarına uymadığını, ancak zorla Türkçe metinlere ilave edilmek istendiğini belirten yazar, İslamiyet'ten ve Arapçadan hoşlanmayanların Türkçenin bin yıllık kelimelerini yok ettiklerini söylemiş ve şöyle devam etmiştir:

"İşin garip tarafı, Arapça-Farsça kelimelerin arkasına Fransızcadan aldıkları bu sel ve sal eklerini yapıştırdılar mı öztürkçe konuştuklarını, yazdıklarını sanmaktadırlar. Mesela, "tarih, din, mezhep, millet" kelimeleri Arapçadır ama "tarihsel, dinsel, mezhepsel, ulusal" kelimeleri artık onlara göre öztürkçedirler".⁶²

⁶¹ **Bâkiler, SD. I, s. 72-75**

⁶² Yavuz Bülent Bâkiler, "Türkiyesel Gazetesinin Sayınsal Okuyucuları", **Türkiye**, 6 Ekim 2012

Bu durumu altı kaval üstü şeşhane olarak niteleyen yazar, Türkçenin imkân ve kabiliyeti varken yabancı dillerden ek almanın yanlış olduğunu ileri sürerek geçmiş asırlardaki hatalı davranışları da tenkit etmiştir. Aslında nispet sıfatları yapmak için önceleri yanlış olarak veya lüzumsuz yere Farsçanın “î” aidiyet ekinden istifade ettiğimizi belirten yazar, ziraattan “ziraî” insandan “insanî”, hayattan “hayatî”, kanundan “kanunî” gibi nispet sıfatları yaptığımızı, ne var ki Türkçe eklerle on ayrı şekilde nispet sıfatı yapmamız mümkünken bunu yapmayıp Lâtin gramerinden “-sal” ve “-sel” eklerini aldığımızı, dolayısıyla kendi elimizle dilimizi çirkinleştirdiğimizi kaydetmiştir. Oysa Yavuz Bülent, Türkçenin en önemli metinlerinden biri olan **Dede Korkut Destanları**’nda ve halk şairlerimizin eserlerinde bir tek “sel”li “sal”lı kelime bulunamayacağını⁶³ söylemiş ve bu eklerin Türkçenin yapısını bozduğunu ifade etmiştir.

Başta devlet radyoları ve televizyonları olmak üzere birtakım kuruluşlar ve kişilerin “-sel” ve “-sal” eklerine sarılarak Türkçeyi çirkinleştirdiklerini söyleyen Bâkiler’e göre, “sal”lı ve “sel”li kelimelerle konuşanların kendilerini ilerici, devrimci veya entelektüel olduklarını iddia etmeye çalıştıklarını zikretmiştir. **Sözün Doğrusu** isimli eserinde yer alan “Bahçesel Çeşitlemeler” isimli yazısında, sel, sal eklerinin Türkçede meydana getirdiği tahribatı şu cümlelerle eleştirmiştir:

“Bazı kimseler “sanat çalışmalarım” demediler, “sanatsal çalışmalarım” dediler; “ev atıkları” demediler “evsel artıklar” diye ağızlarını açtılar. “Duygulu çocuk” yerine “duygusal çocuk”, “duygulandım” yerine “duygusallaştım” diye kırılıp döküldüler. Televizyon reklâmlarında bankaların “tarımsal kredi” verdiklerini duymaya başladık. Aynı bankalar ev kredisi de meslek kredisi de vereceklerini açıklıyorlardı. Eğer “tarımsal kredi” ifadesi doğruysa ev kredisine de “evsel kredi”, meslek kredisine de “mesleksel kredi” demek lâzımdı. Yanlış olan, tamamen yanlış olan, bu “sel” ve “sal” ekli çirkinliklerdir. Yanlışlıklar, çirkinlikler, Türkçeyi sala bindirip sele vermeler devam ediyor.

Bir büyük İstanbul gazetesinin 6 Kasım 1999 tarihli kocaman başlığına bakınız: “Bahçesel çeşitlemeler” deniliyor. Böyle Türkçe olur mu? Neden bahçe çeşitlemeleri veya bahçe düzenlemeleri değil de bahçesel çeşitlemeler? Göreceksiniz yakında “hava durumu” yerine “havasal durum”, “çocuk oyunu” yerine “çocuksal oyun”, “yeşil göz” yerine “yeşilsel göz”, “Türkçe konuşma” yerine “Türkçesel konuşma”, “avanak adam” yerine “avanaksal adam” diyeceklerdir. Aynen görsel, işitsel, sayısal, sinemasal, ağaçsal, bahçesel dedikleri gibi...”

–sel/–sal eklerinin Türkçenin hiçbir devrinde olmadığını, sonradan Batı dillerinden alınarak zorla Türkçe kelimelere sirayet ettirildiğini söyleyen yazar, bu

⁶³ Bâkiler, **SD II**, s. 46

yanlış anlayışın radyo ve televizyonlarda, gazetelerde, dergi ve kitaplarda, hatta okullarda, üniversitelerde devam ettiğini, dolayısıyla –sel/–sal eklerinin sorumsuzca kullanıldığını belirtmiştir.

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçeyi kim yanlış kullanıyor ve yazıyorsa makamına bakmaksızın eleştirmekten ve inandıklarını söylemekten geri durmamıştır. Öyle ki –sel/–sal eklerini herhangi bir Türk’ün kullanmasına bile tahammül etmeyen Bâkiler, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’in yanlış dil politikasını eleştirmiştir. **Tercüman** gazetesinde yayımlanan bir yazısında, Cumhurbaşkanı Sezer’in “Kamusal alanda türban takmak laikliğe aykırıdır” cümlesinde üç büyük yanlışla dikkat çekerek cumhurbaşkanının Türkçe konusundaki yanlışlarını dile getirmiştir. Yazara göre, bu cümlede geçen “kamusal alan” ifadesi yanlış bir isim tamlamasıdır. Cumhurbaşkanı Sezer’in öztürkçe kelimelerle konuşmaktan hoşlandığını bildiğini söyleyen yazar, onun “Resmî daireler” veya “kamu alanı” diyemediği için “kamusal alan” dediğini ileri sürmüştür. Cumhurbaşkanının “kamu” kelimesini öz Türkçe sandığını, Tahsin Banguoğlu’nun, **Türkçenin Grameri** isimli eserinde kamu kelimesinin orta Farsçadan Türkçeye geçtiğini belirterek kelimenin aslında Farsça olduğunu ifade etmiştir. Yazar, Farsça asıllı olmasına rağmen kelimenin Türkçeleştiğini ifade ettikten sonra, kimsenin bu kelimeye bir itirazının olmadığını, ancak, “kamusal alan” ifadesinin yanlış olduğunu söylemiştir. Niçin “kamu alanı” değil de “kamusal alan?” diye soran yazar şöyle devam etmiştir:

“Farsça asıllı bir kelimenin kuyruğuna, Fransız ve Latin gramerinden aldığımız şu sal ve sel ekini yapıştırdığımız takdirde, öz Türkçe bir kelime mi yapmış oluyoruz? Eğer “kamusal alan” tamlaması Türkçe bakımından doğru ise bundan böyle vatan toprağı yerine vatansal toprak, güreş meydanı yerine güreşsel meydan, futbol sahası yerine futbolsal saha dememiz gerecektir. Olur mu diyeceksiniz? Olmaz tabii! Peki kamusal alan nasıl oluyor? Bir engerek yılanı gibi eğri büğrü olan bu iki kelimelik ifadeyi, Cumhurbaşkanımızın dili düzeltebilir mi? Düzeltiyorsa, Türkçemizdeki bütün yanlış kelimeleri, yanlış ifadeleri, Cumhurbaşkanımıza bir liste halinde sunalım. Onun, o yanlışları olduğu gibi kullanmasını isteyerek, o zevksiz, o uydurma, o yanlış kelimelerin artık Öz Türkçe haline geldiğini ilan edelim olsun bitsin!”

Cumhurbaşkanının ikinci yanlışını da izah eden yazar, “Kamu alanında türban takılması laikliğe aykırıdır” cümlesinin Türkçe ifade bakımından yanlış olduğunu, çünkü Cumhurbaşkanının *kamu* kelimesiyle *resmî daire* kelimelerini birbirine karıştırdığını belirten yazara göre, kamu alanı başka, resmî daireler başkadır. Oysa

bütün resmî daireler kamu içinde kurulmuşlardır ama bu cümlede, *kamu* kelimesi doğru kullanılmamıştır. Çünkü Türk Dil Kurumu tarafından çıkarılan *Türkçe Sözlük*'te kamu kelimesi “hep, bütün” şeklinde açıklanmıştır.

Yunus Emre'nin kamu kelimesini doğru kullandığını belirterek onun “Biz kimseye kin tutmayız / Kamu alem birdir bize” beytini örnek gösteren yazar, cumhurbaşkanının Türkçeyi yanlış kullandığını şöyle açıklamıştır:

“Yunus, bütün insanlara bir gözle baktığını söylüyor. Cumhurbaşkanımız ise kamu kelimesini resmî daireler yerine oturtuyor ki yanlış. Çünkü Türkiye'deki bütün yollar, meydanlar, sahiller, parklar, yaylalar, dağlar, ormanlar, göller, camiler kamu alanlarıdır. Peki, başörtülü bir kadın, bir parka giremeyecek midir? Bir meydana çıkamayacak mıdır? Bir dağ başında oturamayacak mıdır? Kamuya ait bu alanlarda dolaştığı takdirde laikliği ihlal mi etmiş olacaktır? Cumhurbaşkanımız, kendi inancını şöyle ifade edebilirdi: “Resmî dairelerde türban takmak laikliğe aykırıdır”.

Böyle diyebilirdi. Ama diyemiyor, diyemez, diyemeyecek! Çünkü artık, tamamen Türkçeleşmesine rağmen *resmî* kelimesi de *daire* kelimesi de öz Türkçe değildir; Arapçadır”.⁶⁴

Yavuz Bülent, Türkçeyi yanlış kullanmanın ve onu bozmanın bizi millet hâline getiren kültür değerlerimizi törpülemek ve Türk'e düşmanlık olduğunu şu sözlerle belirtmiştir: “Türkçemizi budayanlar, onu basit bir kabile dili hâline getirmek isteyenler, milletimizin en tehlikeli düşmanlarıdır.”⁶⁵

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçenin, Türk milletinin şahdamarı ve hatta bizim varlık sebebimiz olduğunu defalarca yazmıştır. Atatürk'ün yanlış dil politikasını eleştiren Bâkiler, zamanla Atatürk'ün vazgeçtiği Güneş Dil Teorisi'ni canlandırmak isteyenlere itiraz etmiştir. Türkçeyi, Atatürk'ün adını kullanarak bozmak isteyen çevrelere de “Şikâyet” adlı şiiriyle cevap vermiştir:

“Kuş diliyle yazmadı, konuşmadı Atatürk
Bir şeyler söylüyorsun yamyamlar gibi
Çırlıçılak dilinin bütün nasibi
Yalan dolan! Yalan dolan!”⁶⁶

Yavuz Bülent Bâkiler, dilin millet hayatındaki önemiyetinin farkındadır ve bu yönde kamuoyunu devamlı uyarmıştır. Arapça ve Farsçadan geçen kelimelerin tasfiye edilmesine ve Latin kökenli eklerin Türkçeyi istila etmesine birkaç sebepten karşı

⁶⁴ Yavuz Bülent Bâkiler, “Cumhurbaşkanımızın Üç Yanlışı”, **Tercüman**, 18 Kasım 2003, s. 4

⁶⁵ Yavuz Bülent Bâkiler, **Türkistan Türkistan**, Yakın Plan Yayınları, İstanbul s. 13

⁶⁶ Bâkiler, **H.**, s. 103

çıkıştır. Bunlardan birisi Türk dünyasıyla olan ortak tarih ve ortak geleceğin yok edileceği endişesindedir. Bu endişesini, “Ortak Türkçeyi Tırpanlama İhaneti” olarak ifade eden Bâkiler, Türkiye’de sistemli olarak dille oynandığını ve bunun Türk dünyasının kültür birliğinden rahatsız olan çevrelerin yaptığını izah etmiştir:

“Bizim bazı devlet ve siyaset adamlarımız da Türk dünyasının kültür birliğinden çok korkmuşlardır. Millî sınırlarımızın dışında kalan büyük Türk varlığını hep görmezlikten gelmişlerdir. Türkiye’de, Azerbaycan ve Türkistan Türklerine muhabbet duyan her Türk’ü, ırkçılıkla, Turancılıkla, kafatasçılıkla, faşistlikle suçlamışlardır. Bu korkunç gafletin ihanete varan noktasında, dünya Türklüğüyle Türkiye Türklüğünün ortak kelimelerini çok sistemli bir şekilde, dilimizden tasfiye etmeye girişmişlerdir.

Gaspralı İsmail’in, Anar Resulzade’nin, Cengiz Aytmatov’un Ziya Gökalp’in, Ömer Seyfettin’in, Nihâl Atsız’ın, Cemil Meriç’in, Arif Nihat Asya’nın istedikleri ortak dil, zengin ve yaygın bir Türkçe ne ile olur? Ortak kelimelerle olur. Peki Türkiye, Türk topluluklarıyla aramızdaki ortak kelimeler konusunda ciddiye gösteriyor mu? Hayır göstermiyor! Ortak kelimelerimize karşı zaman zaman yobazca bir tavır takınıyor”.⁶⁷

Türk dünyasının ortak bir dille yani Türkiye Türkçesiyle iletişim içinde olması gerektiğini belirten Bâkiler, ortak Türkçeyi, Türk topluluklarının değil Türkiye’nin bozduğunu şu çarpıcı örnekle anlatmıştır:

“Memmed Aslan Kültür Bakanlığımızdaki bir sohbette bazı genel müdürlerimize ve daire başkanlarımıza dedi ki: “Kabul edin ki, 8 katlı bir apartmanda birlikte oturuyoruz. Birinci katta Türkiye Türkleri bulunuyor. İkinci katta Azerbaycan Türkleri var. Bizim üstümüzde de Türkmenler, Tatarlar, Uygurlar, Özbekler, Kazaklar, Kırgızlar oturuyorlar. Şimdi siz diyorsunuz ki biz kendi katımız üzerinde istediğimiz tasarrufta bulunma hakkına sâhibiz! Bize kimse karışamaz! Böyle söylüyor ve elinize aldığımız balyozla başlıyorsunuz kendi katınızın bazı ana duvarları yıkmaya. Sizin böyle bir tasarrufta bulunma hakkınız var mı? Ana duvarlar yıkıldıktan sonra bu 8 katlı apartmanı nasıl ayakta tutabiliriz?

Bahsettiğim ana duvarlar, bizim binlerce yıldan beri kullandığımız ortak Türkçemizdir, ortak kelimelerimizdir. Bakın şimdi, bütün kelimesi tamamen Türkçe bir kelimedir ve bütün Türk dünyasında bilinen, sevilen, kullanılan bir kelimedir. Siz neden bu güzelim kelimeyi dilinizden atarak tüm diyorsunuz. Biz hürriyet diyoruz, Özbekler, Uygurlar, Tatarlar da hürriyet diyorlar. Türkmenler, Kazaklar, Kırgızlar, Azeriler ise azatlık. Bu özgürlük ucubesini nereden çıkardınız. Biz millet diyoruz, Türkmenler, Özbekler, Uygurlar, Tatarlar da bizim gibi millet diyorlar. Siz niçin Moğol’un ulus kelimesine sarılıyorsunuz? Bütün Türk Cumhuriyetleri delil diyor, cevap diyor, sebep, akıl, hikâye, ruh, şart, inşallah, ilham, kitap, meselâ diyor, siz neden ağzınızı kanıt diye, yanıt, neden, us, öykü, tin, koşul, umarım, esin, betik, örneğin diye açıyorsunuz? Bu gafletin bizi hangi çıkmazlara sokacağını hiç düşünmüyor musunuz?”⁶⁸

⁶⁷ Yavuz Bülent Bâkiler, “Ortak Türkçeyi Tırpanlama İhaneti”, **H. O. Tercüman**, 5 Ekim 2004, s. 4

⁶⁸ Bâkiler, Ortak Türkçeyi Tırpanlama İhaneti, s. 4

Ortak kelimelerin tasfiye edilmesinin maksatlı olduğunu söyleyen Bâkiler, bu kasıtlı yapılan tasfiyenin Türkiye ile Türk Dünyasını birbirinden ayırmak olduğunu ifade etmiştir:

“Dil, elbette ki canlı bir varlıktır. Zamanla dilimize elbette birtakım yeni kelimeler girecek, birtakım kelimeler dilimizden düşecektir. Facia, belki bin yıldan beri dilimize yerleşmiş, Türkçeleşmiş bütün dünya Türklüğü tarafından benimsenmiş kelimelerin inatla ve ısrarla tasfiye edilmesindedir. Bu kurutma, cüceleştirme, nesilleri ve Türk topluluklarını birbirinden koparma hareketinin altında, ya zavallı bir iyi niyet veya daha çok, misilsiz bir cehalet ve gaflet yatmaktadır. Dilimiz ve alfabemiz üzerinde oynanan oyunlar rastgele midir acaba? Dünyada 29 (yirmi dokuz) ayrı alfabe ile okuyup yazan tek millet ama tek millet biziz. Peki, ama neden? Neden? Neden? Biz, hem Anadolu hem de dünya Türklüğü üzerinde oynanan dilde tasfiyecilik, alfabede değişiklik oyunlarına daha ne zamana kadar omuz vereceğiz? Türkiye’deki kanlı terörün gayesi ne ise, dildeki tasfiyecinin ve alfabe değişikliğinin de hedefi odur”.⁶⁹

Türkiye Cumhuriyeti’ni ayakta tutan payandalardan birinin Türkçe olduğunu anlatan Bâkiler, Türkçenin bozulması veya budanması, çimentosuz, kumsuz veya demirsiz bir binayı ayakta tutmaya benzediğini, hatta insan hayatında şah damar ne ise millet hayatında da Türkçenin o derece önemli olduğunu vurgulamıştır.

Yavuz Bülent Bakiler, Türkçenin korunmasını millet hayatının devamı ve Türk Dünyasının ortak kültür birliği için önemsemiştir. Yazı hayatı boyunca öncelikli davalarından biri Türkçe olmuştur. Herhangi bir yazar veya şairin edebî kaygılarla dili önemsemesi gayet tabiidir, ancak Yavuz Bülent Bâkiler’in edebî olduğu kadar asıl kaygısı siyasî bakımdandır. “Türkçe bizim şahdamarımızdır. Yâni Türkçe bizim varlık sebebimizdir. Olmazsa olmaz dayanağımızdır” diyen Bâkiler, Türk milletini ortak kültür ve ortak tarihte buluşturan dille, yani yaşayan Türkçeyle yazmış ve konuşmuştur. “Dilekçe” adlı şiirinde Ömer Seyfettin ve arkadaşlarının “Türkçeleşen Türkçedir” ilkesine bağlı kaldığını, eserlerini yaşayan Türkçeyle yazdığını ve bu dili sel-sal gibi eklerle zehirlemediğini açıkça yazmıştır:

“Bir yerde konuşursam, kulak kesilir herkes
Söze başlar başlamaz, anam tutar elimden.
Akrep zehiri katmam onun helâl sütüne
Arı-duru bir Türkçe süzülür hep dilimden”⁷⁰

⁶⁹ Yavuz Bülent Bâkiler, Başbakanımıza Açık Mektup, **Türkiye**, 18 Ocak 1992, s. 8-13

⁷⁰ Bâkiler, **Harman**, s. 190

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçeyi milletin ve devletin geleceği açısından korumuş, devamlı kamuoyunu uyarmıştır. Ana dilin millet hayatındaki önemini şöyle ifade etmiştir: “Bir millet, önce kendi diliyle vardır. Tarihte, siyasî istiklâllerini kaybeden milletlerin zamanla tekrar hürriyetlerine kavuştukları, yeniden müstakil devletler hâline geldikleri çok görülmüştür. Ama dillerini kaybeden milletlerin yeniden toparlandıklarına dair, bir tek örnek bile gösterilemez”.

Yavuz Bülent Bâkiler’in Türkçeyi korumak için verdiği mücadele onu çağdaşlarından ayıran en belirgin özelliklerdendir. Türkçeyi, millî bir dava gibi gören Bâkiler, gazete sütunlarında, dergilerde, kitaplarında ve konferanslarında Türkçenin varlık sebebimiz olduğunu vurgulamış, kamuoyunun, üniversitelerin, politikacıların ve aydınların dikkatini bu yöne çekmeye çalışmıştır.

2.1.2. Millî Tarih Şuurunu ve Tesirleri

Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülken, **Millet ve Tarih Şuurunu** adlı eserinde tarih şuurunu açıklarken şöyle açıklamıştır:

“Tarih şuurunu kendi varlığımızın köklerini tanımak ve bugünkü hayatımızın potansiyelini aydınlatmak olduğuna göre, bu işte memleketin tarihi kadar şimdiki halini de bütün incelikleriyle bilmeliyiz. Vatan sevgisi ve içtimai hafızaya bağlılık bu araştırma zevkinin biricik kaynağı olduğuna göre, herhangi bir içtimai teşhis bizi şaşırtmaz. Kendimizi, olduğumuzdan başka türlü tanımak asla tanımak değildir.”⁷¹

Tarihi, insanların geçmişte aksiyon olarak ortaya koyduğu faaliyetler bütünü olduğunu ileri süren Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu da millî tarih şuurunun millî kültür şuuruyla başladığını ifade etmiştir:

“Millî tarih şuurunu, millî kültür şuuruyla başlar. Millî tarih hadiseleri bir kalıp kabul edilebilirse, millî tarih şuurunu, bu kalıbın, millî kültür bünyesinde muhteva kazanan özüdür. İnançta, ahlâk anlayışında ve davranışlarında, aksiyonlarda asıl itici güç bu özden gelir. Şuurun kudretli ölçüsünde özün etkisinin artacağı tabiidir.”⁷²

Prof. Dr. Ülken ve Prof. Dr. Kafesoğlu, millî tarih ve millî kimlik şuurunu, millet dediğimiz şuurulu topluluğun tarih sahnesindeki hayati meselelerini ifade etmiştir. İlim adamı meselelerin tespitinden, kavramlaştırılmasından ve sorunun çözülmesinden sorumludur. Sanatçı ise, milletin sorununa daha panoramik bir çerçeveden bakarak, öze ulaşmaya ve iç sese hitap etmeye çalışır. Sanatçı, edebî metinler, nota, resim veya başka yollarla milletin kaderini şekillendiren, duygularına tercüman olan ve millî tarihi millî geleceğe bağlamaya çalışır.

Bu yönüyle Yavuz Bülent Bâkiler, doğru dil, doğru kültür ve doğru tarih anlayışını benimsemiş bir yazardır. Tarih şuuruna sahip olmadan yetişen nesillerin uzak ve yakın geçmişi bilmedikleri için millî felaketler karşısında çaresiz kalacaklarını düşünür. Tarihçilere rağmen millî tarih şuurunun teşekkül etmemişse büyük felaketlere duçar olunacağını ifade etmiştir:

⁷¹ Hilmi Ziya Ülken, **Millet ve Tarih Şuurunu**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1976, s. 241

⁷² Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, **Millî Tarih Şuurunu**, Kültür ve Sanat, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1980, s. 10-12

“Bir milletin tarihçilerine rağmen, orada tarih şuuru teşekkül etmemişse, büyük felâketler, her an kapıda demektir. Çünkü tarih şuuru, bir insanın hâfızası gibidir. Hâfızasını kaybeden, hatta kendi adını bile hatırlamayan bir kimse ne ise, tarih şuurundan kopan bir millet de odur”.⁷³

Büyük kalabalıkların millet olabilmesi için dil, din, tarih şuuru, gelenekler ve görenekler, güzel sanatlar gibi kültür kaynaklarına ihtiyaç olduğunu belirten yazar, bu kaynaklardan biri olmadığı takdirde, milletin çok ciddi buhranlarla karşı karşıya kalacağını yazmıştır. Ona göre, kalabalıkları millet şuuru etrafında toplayan dil, din ve tarih şuurudur. Yeni nesillere “ciddi bir tarih eğitimi ve şuuru verilmezse çocuklarımızın başka bir milletin saflarına doğru itileceğini”⁷⁴ kaydeden yazar, millî tarih anlatı ve öğretisini önemsemiştir.

Eserlerinde uzak ve yakın tarihimiz, bütün değerleriyle tasvir edilmiştir. Tarihçi Yılmaz Öztuna, onun bu özelliklerini şöyle ifade etmiştir:

“Engin bir coşkuyla, tarihimizin derinliklerine dalar. Adriya Denizi’nden Çin Seddi’ne kadar muhteşem Türk coğrafyasının her yerinde, heyecan ve sonsuz bir sevgi ile dolaşır. Millî kültürümüzün her türlü tezahürünü dile getirir. Türk için çalışır, Türk için üzülür, Türk için sevinir”.⁷⁵

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkiye’nin uzak ve yakın bütün geçmişini kapsayacak bir tarih anlayışına sahiptir ve Göktürklerden Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne varıncaya dek uzun bir tarih silsilesini içine alan bir düşünce dünyası vardır. Türk tarihini bölen veya bir kısmını kabul edip bir kısmını reddeden aydınlardan ziyade Yavuz Bülent, bütün Türk tarihine aynı inanç ve düşünceyle bakmıştır. Türk tarihinin derinliklerinde gezinen yazar, şiirlerinde ve nesirlerinde tarih şuurunu nesillere aşılacak ve sevdirmek amacıyla bütün Türk tarihinin motiflerini tasvir eder.

Yazar, TRT’de yayımlanan “Anadolu’da Eski Türk Başkentleri” ve “Avrupa’da Türk İzleri” adlı uzun soluklu programlarını, Türk tarihinin farklı asırlarını yeni nesillere anlatmak için hazırlamıştır. Senaryo metinlerini yazarak bizzat çekimleri de icra eden Yavuz Bülent, “Anadolu’da Eski Türk Başkentleri” isimli programın çekimlerine İznik’ten başlamıştır ve sırasıyla Konya, Söğüt, Bursa, Edirne-İstanbul

⁷³ Yavuz Bülent Bakiler, “Yılmaz Öztuna’ya Kör Bakanlar”, **Türkiye**, 12 Şubat 2012, s. 3

⁷⁴ Tüzer, “Yavuz Bülent Bakiler İle Hayatı, Şiirleri ve Kültür Coğrafyamız Üzerine Bir Söyleşi”, **Türk Yurdu**, Kasım 2009, S. 267

⁷⁵ Selçuk Karakılıç, **YBBA**, s. 15

gibi Osmanlı başkentlerini kırkar dakikalık programlarla TRT’de yayımlanmasını sağlamıştır. Programın Söğüt bölümünde, Karakeçili aşiretini uzun uzun anlattıktan sonra Karakeçili aşiretinin bir bölümünün de Urfa’da yaşadığını söyleyen Yavuz Bülent’e göre, Karakeçili aşireti, Osmanlı’yı kuran aşirettir. Karakeçililer, Türkiye’ye Horasan’dan çıkıp gelmiştir.

Yazar, Osmanlı’nın ilk başkenti olan Söğüt ile Urfa’daki Karakeçili aşireti arasında neden bir bağ kurduğu sorulduğu zaman şu cevabı vermiştir:

“Ben, Söğüt’teki Karakeçili aşiretine mensup olanlarla konuştum. Ana dilleri özbeöz Türkçe. Bunların bir marşları var:

“Ertuğrul’un oğında uyandım
Uyandım da al kanlara boy andım”

diye başlıyor. Söğüt Karakeçililerinin türkülerini dinledim, oyunlarını seyrettim. Kılık kıyafetlerine baktım. Adamlar tepeden tırnağa kadar Türk. Urfa’daki Karakeçili aşireti de Kürtçe konuşuyor. Bir aşiret neden Urfa’da Kürtçe, Ankara’nın Bâlâ çevresinde ve Söğüt’te Türkçe konuşsun? Şimdi ben Söğüt programının metnini yazarken Karakeçili aşiretinden özellikle bahsettim. Söylediğim de sadece şu:

Karakeçililer 1230 yıllarında bugünkü Türkmenistan’ın Merv-Horasan bölgesinden Ahlat’a geldiler. Erzincan yakınlarında Yassı-Çemen’de Selçuklu Türkleriyle birleşerek Moğollara karşı çarpıştılar. Sonra batıya doğru yürüdüler. Karakeçili aşiretinin bir kısmı Urfa’da kaldı; bir kısmı Ankara’nın Bâlâ ilçesine yerleşti, bir kısmı da Söğüt’e ulaştı. Karakeçili aşireti, 750 yıldan beri Söğüt’te Türkçeyi en duru bir şekilde konuşan bir Türkmen boyu!

Ben neden Söğüt-Urfa bağlantısı kurdum biliyor musunuz? Bu metni yazarken şöyle düşündüm. Kendi kendime dedim ki: Söğüt programı yayına girdiği zaman, elbet Urfa’da da seyredilecektir. Ve kuvvetle muhtemeldir ki, Urfa’da, Karakeçili aşiretine mensup bir adam da evinde bu programa bakacaktır.

Ben Karakeçili aşiretinden bahsetmeye başlayınca o Urfalı adam çok tabîi olarak kulak kesilecektir. “Söğüt’teki Karakeçili aşireti Osmanlı’yı kuran aşiret. Söğüt’teki Karakeçililer 750 yıldan beri Türkçeyi en saf haliyle konuşuyorlar. Bu aşiretin bir kısmı da bugün Urfa’da yaşıyor” dediğimde o Urfalı Karakeçili de, eğer mercimek kadar bir beyni varsa mutlaka şöyle düşünecektir ve diyecektir ki:

“Allah! Allah! Biz burada Kürtçe konuşuyoruz, aynı aşiret, Bala’da, Söğüt’te 750 yıldan beri Türkçe konuşuyor. Acaba 750 yıl önce bizim de ana dilimiz Türkçe olmasın? Acaba biz buralarda kaldığımız için mi esas dilimiz olan Türkçeyi bırakarak bölgenin kırma diliyle konuşmaya başladık? Onlar Türk ise, biz neden Kürt’üz?”

İşte bu program, Urfa’daki o Karakeçili’yi böyle bir düşünceye yani araştırmaya, öğrenmeye götürürse ben de bir aydınlanmanın çok küçük dahi olsa ışığını yakmış olurum.”⁷⁶

Yukarıdaki ifadelerinden anlaşılmaktadır ki Yavuz Bülent Bâkiler, Türkiye’de milletin istikametini bozmak isteyenlere karşı doğru tarih anlayışını savunmuştur. Bâkiler, Türk tarihini bir bütün olarak ele almıştır. Göktürklerden Gaznelilere,

⁷⁶ Bâkiler, **Unutamadıklarım**, s. 128-130

Selçuklulardan Osmanlılara ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin birbirinin devamı olarak eserlerinde yazan Yavuz Bülent, tarihî olayların doğru tarih anlayışıyla değerlendirilmesini istemiştir.

“Avrupa’da Türk İzleri” adlı programın metin yazarlığını üstlenmesinin temel sebebi de geçmiş asırların doğru bilinmemesidir. Avrupa’daki Türk kültür ve tarihinin genç nesillerce doğru bilinmesi Türkiye’nin geleceği açısından önemlidir. Yavuz Bülent Bâkiler’e göre “Avrupa’da Türk İzleri” başlı başına bir Türk mucizesidir:

“Anadolu’dan Rumeli’ye geçişimizde, Süleyman Paşa, büyük zaferlerin büyük kumandanlarından biri. Süleyman Paşa, Orhan Gâzi’nin büyük oğlu. 1347 yılında Marmara Adalarını o fethetti. Selânik’in Sırpın eline geçmesine o engel oldu. 1352’de Sırbistan kralını o yendi. 1353’te Rumeli topraklarına Süleyman Paşa ayak bastı. Böylece Anadolu’dan Avrupa’ya yeni bir kapı açıldı. Ama Makedonya topraklarını, Türk dünyasına kazandıran Sultan Murat Han’dır. Sultan Murat, 1371 yılında kazandığı Çirmen Zaferi’yle, sadece Türk tarihine değil, dünya tarihine bile, yeni ufuklar açan bir Oğuz padişahı!

Süleyman Paşa’yla başlayan, Sultan Murat’la devam eden zaferler zinciri, Türk kültür ve medeniyet aydınlığını, Avrupa topraklarına da yaymaya başladı. 14. yüzyılda, Bizans zulmünden ve mezhep kavgalarından dehşet duyan Balkanlar, Türk adaletiyle, Türk medeniyetiyle, Türk kültür zenginliğiyle yeni bir huzura kavuştu. 1071 Malazgirt Zaferi’nden sonra, Oğuz Boyu’nun, Horasan’dan önce Anadolu’ya, sonra Avrupa ve Afrika’ya yayılması, bir cihan imparatorluğu kurulması, sadece kılıç şakırtıları, at kişnemeleri ve alperen naralarıyla olmadı. Türkler zengin kültürleriyle, adalete dayanan devlet anlayışlarıyla ve akıllara durgunluk verecek ölçüdeki insanî özellikleriyle, önce Selçuklu İmparatorluğunu kurdular. Bu imparatorluk üç yüz yıldan fazla hükümler oldu. Oğuz Boyu daha sonra, tam 322 yıl, dünyanın en güçlü, en üstün, en medenî devleti olan Osmanlı İmparatorluğunu 624 yıl yaşatmayı başardılar. Bu, birçok Batılı tarihçinin de belirttiği gibi gerçek mânâda bir Türk mucizesidir.

Tarihçi Yılmaz Öztuna’nın, “Büyük Türkiye Tarihi”nde belirttiği gibi, 18. yüzyılın başına gelinceye kadar, Fransa, dünyada 13 yıl lider devlet olarak yaşadı. İngiltere 128 yıl, lider devlet oldu. Osmanlı İmparatorluğu ise, (1447-1769 yılları arasında) tam 322 yıl dünyada lider devlet olmanın huzurunu ve gururu duydu. Dünya milletlerinin en büyük, en güçlü, en medenî devletini 322 yıl ayakta tutan Türkler, Avrupa topraklarında da yaklaşık 550 yıl hüküm sürdüler. Büyük devlet oldular.

Avrupa’da 550 yıl yaşayan Türk soyundan, Oğuz Boyu’ndan, bugüne acaba neler kaldı?.. Hiç kimse Avrupa’daki Türk izini birkaç eski türbe, birkaç sahipsiz mezar, birkaç minyatür, birkaç ebru şeklinde sıralayıp geçemez.

Yahya Kemal’in ifadesiyle biz, toprağın altındaki soyumuzla da yaşayan bir milletiz. Türk ruhunu Avrupa’ya taşıyanlar, Balkanlarda “Türk gibi düşünüp yaşayanlar” şimdi o topraklarda, gittikçe dağılan türbelerde, yavaş yavaş çöküp kaybolan mezarlarda yatıyorlar.

Türk kültürünün ve medeniyetinin Avrupa topraklarında çiçek açmasını, o türbelerde ve mezarlarda yatan soyumuza da borçluyuz.

Başta Mimar Sinan’ın eserleri olmak üzere, bazı Balkan ülkelerini süsleyen zarif eserlerimiz âdeta, baştan sona yok edildi. Câmilerimiz yıkıldı, hanlarımız, hamamlarımız, kervansaraylarımız, köprülerimiz, medreselerimiz, mezarlıklarımız ve çeşmelerimiz ortadan kaldırıldı. Sanat eserlerimiz yanında, geleneklerimize ve Türkçemize bile prangalar vuruldu.

Taassubun, korkunun, cehaletin, vahşetin yok ettiği eski Türk eserleri yanında, yangınların, depremlerin, sellerin alıp götürdükleri de insanlık adına ayrı bir kayıptır.

600 yılın, bütün ağır şartlarına rağmen, Avrupa’da, hâlâ ayakta kalabilen eski Türk eserleri, sanat ve medeniyet açısından da zarif güzelliklerle yüklü... Onları korumak bir insanlık görevi.

Zaman zaman “muhteşem” veya “şaheser” kelimeleriyle ifade edebileceğimiz Avrupa’daki eski Türk eserleri ve Türk kültürü, Türk soyu, on dört bölümlük bu çalışmamızın esas konusunu teşkil edecek.

Yugoslavya, Türkiye dışında Türk kültürünün en canlı olduğu dost ülkelerden biri. Yugoslavya’da Yahya Kemal’in doğup büyüdüğü Üsküp şehri, Şar Dağlarının eteğinde, Bursa’nın bir devamı gibi uzuyor. Üsküp, gerçekten bizim sudaki aksimize benziyor.

Bir zamanlar, Türk kültürünün, Türk sanat eserlerinin ve Türk soyunun en yoğun şehirlerinden biri olan Üsküp, bugün de ayakta kalan minareleriyle, câmileriyle, hamamları, kervansarayları, hanlarıyla, muhteşem Taş Köprü’süyle ve bizim mimarimizle yoğrulan şirin evleriyle Balkanlarda yine bizim destanımızı söylüyor.

Evlîya Çelebi’nin yazdığına göre, Üsküp’te 17. asırda 10.060 ev, 2.150 dükkân, 120 câmi ve mescit, 70 sübyan mektebi, 20 tekke yanında, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, köprüler, çeşmeler vardı. Şimdi Alaca Câmi ve Türbe, Üsküp’te ayakta kalabilen eski eserlerimiz arasında. Alaca Câmi, avlusunda oynayarak büyüyen çocuklar kültürümüzün, geleneklerimizin yeni filizleri arasında”.⁷⁷

Eserin, “Avrupa’daki kültür ve medeniyet dünyamızdan yeni renkler, yeni çizgiler ve şimşek gibi hâtıralar zinciri sunmayı amaçlayan bir çalışma” olduğunu yazan Yavuz Bülent, asıl amacını şu cümlelerle açıklamıştır:

“Bilmek; görmek, sevmek, dostça, insanca yaşamak, ayrılıkları ve hasreti ortadan kaldırmak veya azaltmak demektir. “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” İslâm, bilmek ve bildirmek, sevmek ve sevdirmek içindir. Çok şeyler bilmemiz gereken bir konuda ne kadar az bildiğimizi, gezmeden, görmeden, okumadan, dinlemeden anlayamayız. Biraz daha bilmek, biraz daha sevmek için benimle birlikte olur musunuz?”⁷⁸

1989 yılında senaristliğini üstlendiği bu tarihî programdan önce yazar, 1976 yılında Yugoslavya Devleti’nin davetiyle katıldığı Struga Şiir Akşamları’ndaki intibalarını, Balkanlardaki Türk kültür ve tarihinin önemli eserlerini, **Üsküp’ten Kosova’ya** adıyla kitaplaştırmıştır. Yavuz Bülent, basın dünyasına öncelikle şair kimliğiyle tanınmış, fakat Struga Şiir Akşamları’nda gördüklerini **Hisar** dergisinin sahibi Mehmet Çınarlı’nın ısrarıyla yazmasıyla birlikte nesir yazarı olarak tanınmaya başlamıştır. Hal böyleyken şair Yavuz Bülent Bâkiler’in şiirlerinde Türk kültür, tarih ve medeniyeti romantik bir üslupla, ancak millî bir mesele olarak değerlendirilmiştir. “Üsküp” başlıklı şiirinde, Fatih Köprüsü’nün karşısında efkârlanan şair Rumeli türküsü söylemiş ve Osmanlı asırlarını şu mısralarla yad etmiştir:

⁷⁷ Yavuz Bülent Bâkiler, **Avrupa’daki Türk İzleri**, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2020, s. 7-9

⁷⁸ Bâkiler, **Avrupa’daki Türk İzleri**, s. 20

“Üsküp’te muhteşem Fatih Köprüsü
Geçtim karşısına durdum.
Bir sigara yaktım efkârlanarak
İnceden Rumeli türküleri tutturdum”.

Gördüğü çeşmeler, kubbeler, kervansaraylar karşısında kendisini İstanbul ve Bursa’da gibi hisseden şair, duygularını şu mısralarla dile getirmiştir:

Bir yanım İstanbul, bir yanım Bursa
Çeşmeler, kubbeler, kervansaraylar...
İnsan, bir de vatanın sevdalısı olursa
Ağlar Üsküp’te çaresiz, sabaha kadar.

Bir akşam Kazancılar Çarşısı’nı ve Kurşunlu Hanı gören şair, kubbelerin geçmiş zamanlardan beri gülümsediğini söyledikten sonra, Kosova Meydanı’nı adım adım dolaşmış ve Murad Hüdâvendigâr’ın yattığı toprağı doyasıya öpmüştür:

“Kazancılar Çarşısı’na gittim bir akşam
Türkülü dükkânlar, Kurşunlu Han’lar...
Sonra Bakırcılar ve Çifte Hamam...
Gülümsüyor kubbelerde geçmiş zamanlar.

Hep kendime susadım tuğralı çeşmelerde
Kosova Meydanı’nı dolaştım adım adım.
Murad Hüdâvendigâr’ın yattığı yerde
Öptüm toprağı, doymadım”.⁷⁹

Yukarıda izah ve ifade edildiği gibi Yavuz Bülent Bâkiler, bütün Türk tarihini bölmeden ve ayırmadan kuşatıcı bir tarih anlayışına uygun değerlendirmiştir. Cumhuriyet’in 75. Yıl Dönümü dolayısıyla Türkiye’de yapılagelen kutlamalara “Büyük Destan” isimli şiiriyle katılmıştır. Şair, uzun soluklu ve kesintisiz Türk tarihinden koparmak isteyenlere karşı Cumhuriyet’in Türkiye’nin büyük bir destanın parçası olduğunu vurgulamıştır. Şair, ebed müddet devletin kurucu kadrosunun Türk milleti olduğunu, Türk tarihinin bütün asırlarında güzelliklerin olduğunu, Orhun’dan, Seyhun’dan, Ceyhun’dan geçtiğini ve bu arada Bozkurt’un Türklere yol gösterdiğini şöyle anlatmıştır:

“Ben, Altay dağlarından koparak geldim
Yüreğimde Türkistan’dan binbir nakış var.
Çok şükür aslım da, neslim de belli
Türk’üm, Müslüman’ım o dağlar kadar.

⁷⁹ Bâkiler, **Harman**, s. 254-256

Dokuz tuğ taşıdım ben, dokuz davula vurdum
Dokuz evliya gücüyle yürüdüm, geldim
Büyüdü benimle mübarek yurdum
Ebet-müddet bu devleti ben kurdum.

Nevruz toylarımızda ateşler tutuşturdum
Orhun'dan, Seyhun'dan, Ceyhun'dan geçtim
Yol gösterdi kükreyerek bana Bozkurt'um
Atımla hep yan yana, gözelerden su içtim
Baykal'da da çimdim ben, Hazar denizinde de
Toprağıma bağdaş kurup oturdum.

Şair, Asya'ya yönelerek Türk milletinin tarihi macerasını bir film şeridiyle uzun uzadıya anlatmış ve uzak tarihimizin kurucu kadrosu Bilge Tonyukuk, Kül-Tigin, Bilge Kağan'ı, edebiyatımızın ve dilimizin yazıcıları Dede Korkut, Yusuf Hashacib, Mahdum Kulu, Fuzulî, Cengiz Aytmatov ve Cengiz Dağcı'yı büyük destanın en önemli unsuru olarak göstermiştir:

“İşte Bilge Tonyukuk, Kül-Tigin, Bilge Kağan
Hepsi birbirinden daha mübarek.
Süzme asaletimin nurdan kefilî
İşte Dede Korkut, kaftanı ipek.
Soyumun sopumun bin yıllık dili.

Ve Yusuf Hashacib, Mahdum Kulu, Fuzulî
Hepsi de peygamber soyunca asil...
Sonra Kaşgarlı Mahmut; gönlüme düşen cemre
Ali Şir Nevaî, Gaspralı İsmail
Şiiri, bir bakraç süt gibi Yunus Emre!

Cengiz Aytmatov ki, Cengiz Dağcı ki
Ayın ondördünden süzülen huzur.
Ve daha binlerce nur üstüne nur”.

Şair, Türk tarihinin Hunlardan başladığını, Göktürklerin medeniyet kurduğunu dolayısıyla Anadolu'ya bu tarihi birikimle geldiğini ve Selçuklu çinisi, Osmanlı ebrusunun böylece meydana geldiğini belirtmiştir. Bâkiler, bütün asırlar boyunca hür yaşamış millet olan Türklerin 20. yüzyıl başında istilaya uğradığını, ancak Türk milletinin kendi kaderini tayin ederek tıpkı Bilge Kağan gibi yeni bir komutan çıkardığını ve Mustafa Kemal Paşa'yla yeniden doğrulduğunu yazdıktan sonra Cumhuriyet'in büyük bir destanın önemli bir parçası olduğunu söylemiştir:

“Hunlardan, Göktürklerden alıp getirdim
İpek ipliğimi, altın tığımı
Mintanımın minyatürler işledim durdum.
Selçuklu çinisine, gönül mührümü vurdum.
Osmanlı ebrusuyla süsledim yastığımı
Mustafa Kemallerle yeni baştan doğruldum
Kim demiş yetmişbeş yaşımın bastığımı?”⁸⁰

Yavuz Bülent Bâkiler’in tarih şuuru yetiştiği aile ve kültür muhitinden ileri gelmiştir ve üniversite yıllarında Nihal Atsız, Nejdet Sançar, Osman Yüksel Serdengeçti, Galip Erdem ve Arif Nihat Asya gibi milliyetçi aydınların tesiriyle Türk tarihine daha panoramik ve derinlikli bakmaya başlamıştır. Hunlar, Göktürkler, Selçuklular, Osmanlılar onun gözünde bir tarihin bütünüdür ve bu tarih, büyük bir destandan ibarettir ki, genç nesillere öğretilmesi tarihi bir sorumluluktur. Çünkü milletler kendi tarihlerini doğru bir anlayışla yeni nesillere aktaramaz ise, istiklallerini kaybetmeleri kaçınılmazdır.

Yavuz Bülent Bâkiler gündemde olan tarihî olaylar karşısında tarihin nabzını tutmuş ve Türk tarihinin çeşitli dönemleriyle ilgili şiirler yazmıştır. İstanbul’un Fethi’nin 500. yıl dönümü kutlamaları sırasında, yani 1950 yılında çeşitli İstanbul şiirleri yazmış, başta Fatih Sultan Mehmed olmak üzere, fetihle görev alan kahramanları ve İstanbul’u şiirleştirmiştir. “Şehzadem” isimli şiirinde İstanbul’u fetheden kumandanın yani Fatih Sultan Mehmed’in çocukluğundan itibaren fotoğrafını çekmiş ve bir gün tarih dersi gelince akla onun geleceğini şöyle yazmıştır:

“Sana harfleri öğreteceğim önce şehzadem
İşte bunları: Elif! Be! Te! Se!
Kalem de tutacaksın, kılıç da, gül de
Okuyacaksın medrese medrese.

Yeni diller gerek sana Türkçeden başka:
Arapça, Farsça, Lâtince!
Dağılacak saçların rüzgârlarda her sabah
Konuşacaksın ince ince.

Seni senden alıp giden bir büyük sırrı
Kimse bilmeyecek önce
Savuracak sonra seni Bizans’a doğru
Şakaklarını döven düşünce.

⁸⁰ Bâkiler, **H**, s. 257-260

Seveceksin savaşları tarihlerden öğrenip
Okuyup duracaksın her gün-her gece
Bir gün sen geleceksin aklımıza şehzadem
Tarih dersi denilince.”⁸¹

“Ne Ki” isimli diğer bir şiirinde ise bir meydan okuma sezilir, çünkü İstanbul surları önünde bekleyen Türk askerinin artık sabrı taşmak üzeredir. Şair, bu kalın ve büyük surların, kulelerin, mazgalların Türk askerini durduramayacağını, çünkü Çin Seddi’ni geçen bir ordunun karşısında bu surların bir hiç olduğunu belirterek uzak yakın tarih karşılaştırması yapmıştır:

“Durduramaz bizi bu surlar, bu kuleler, mazgallar
Şahit olsun sözüme Hazreti Allah!
Çin Seddi’ni geçmişiz biz ordularla bir sabah
Bu surlar ne ki?”

Fatih’in ordusunun adeta meydan okuduğunu yazan Yavuz Bülent Bâkiler, Haliç’i Konstantin’in istediği kadar kalın zincirlerle kapatırsa kapatsın, kalın zincirlerle kapatılan Haliç’e gemilerin karadan geçirileceğini belirttikten sonra Türk tarihinin uzak asırlarına yönelerek Ergenekon’dan çıkışı hatırlatmış ve yeni bir destan yazılacağını şöyle belirtmiştir:

“Sonu belli artık Doğu Roma’nın:
Bizans’ın bin yıllık kökünü kazacağız
Yeni bir Ergenekon Destanı yazacağız
Bu surlar, hendekler, bu kalın kara zincirler
Bu denizi tutuşturan Bizans ateşi ne ki?”⁸²

Yavuz Bülent Bâkiler, Türk tarihinin bütününe kapsayan eserler vermiştir, ancak ifade edildiği gibi tarihi doğru yazmak ve doğru anlatmak inancıyla şiir ve nesirler yazmıştır. İlgilendiği konuların başında Ermeni Meselesi, Birinci Dünya Savaşı, Sultan Vahdettin, II. Abdülhamid, Mustafa Kemal Atatürk, Kâzım Karabekir ve Cumhuriyet’in kültür devrimi yer almıştır.

1947 yılında, Sivas’ta, Ziya Gökalp İlkokulunda 5. sınıf öğrencisiyken öğretmenini Makbule Yurteri’nin “Çocuklar! Hain padişah Vahdettin, vatanımızı

⁸¹ Bâkiler, H., s. 272-273

⁸² Bâkiler, H., s. 286-287

İngilizlere 3 çuval altına satmak istiyordu. Önünde çil çil İngiliz altınlarını görünce, gözleri, sevinçten fıldır fıldır dönmeye başladı. Fakat o hain padişahın hevesi kursağında kaldı. Çünkü Atatürk, 19 Mayıs 1919'da, gizlice Samsun'a çıkarak, Erzurum'da, Sivas'ta kongreler yaparak vatanımızı kurtardı” cümlesinin aklından çıkmadığını, ancak aynı manzarayla 2002 yılında Sivas'ta tekrar karşılaştığını yazmıştır. Sivas Valiliğince hazırlanan **2002-SİVAS** isimli kitabı inceleyen yazar, kitabın 63. sayfasında yanışın devam ettiğini bir yazısında şöyle ifade etmiştir: “Yorgun ve fakir düşen milleti ve memleketi savaşa sokanlardan Sultan Vahdettin, Saltanat ve Hilafet makamını korumak peşindeyken, hayatlarından endişeli olanlar, memleketten kaçıyorlardı”.⁸³

Sivas valisini ve kitabı hazırlayan tarih öğretmenlerini uyaran Yavuz Bülent Bâkiler, yanlış tarih anlayışının daha büyük felaketlere yol açacağını şu cümlelerle izah etmiştir:

“Bizi Birinci Dünya Harbine Vahdettin sokmadı. Bildiğiniz gibi savaş, 1914 yılında başladı. O zaman padişahlık makamında Sultan Reşat bulunuyordu. Bizi o savaşa İttihat ve Terakki Partisinin öncüleri soktular. Sultan Vahdettin, 31 Ağustos 1918'de padişah oldu. Mondros Antlaşması da, onun padişahlığından tam iki ay sonra önümüze sürüldü. Vahdettin Mondros Antlaşmasını da imzalamadı. Yapmayın... Şimdi, 2008 yılındayız. Okullarımızda Sultan Vahdettin nasıl anlatılıyor bilmiyorum. Fakat birtakım kişiler ve kuruluşlar, sanıyorlar ki, Sultan Vahdettin ne kadar korkak ve hain gösterilirse, Atatürk'ün cesareti ve vatanperverliği o nisbette büyüyecektir. Bu düşünce milyon kere, milyar kere yanıştır. Evvela hiçbir Osmanlı padişahı vatanımıza ihanet etmemiştir. Sultan Vahdettin de katiyyen vatan haini değildir. 1917 Komünist İhtilalinden sonra, Rus Çarı 2. Nikolay'ı ve ailesini önce kurşuna dizdiler, sonra vatan haini diye ilân ettiler. Ama geçen hafta Rusya Yüksek Mahkemesi Çar'ın itibarını iade etti. “2. Nikolay vatan haini değildir” dedi. İnaniyorum ki elli yıl sonra, biz de resmî tarihlerimizde “Vahdettin vatan haini değildir” diye yazacağız.”⁸⁴

Yavuz Bülent, bütün yazılarında, şiir ve nesir kitaplarında tarih şuurunun öneminden ve doğru tarih anlayışından bahsetmiştir. Fakat bu şuuru meydana getirecek unsurların doğru dil, doğru tarih anlayışı ve doğru kültür politikaları olduğunu ileri sürmüştür. Millî tarihimizi ne olursa olsun “doğru yazmanın” ve gelecek nesillere objektif usullerle aktarmanın faydalı olacağını, aksi durumda daha büyük millî felaketlere yol açacağını izah etmiştir.

⁸³ Yavuz Bülent Bâkiler, “Çar 2. Nikolay-Sultan Vahdettin”, **Türkiye**, 6 Ekim 2008, s. 9

⁸⁴ “Çar 2. Nikolay-Sultan Vahdettin”, **Türkiye**, s. 9

Görüldüğü gibi Yavuz Bülent Bâkiler, eserlerinde millî tarih şuurunu incelemiş ve yazmıştır. Yazar, millî tarih şuuruna sahip olmayan milletlerin yok olacağını veya esarete düşeceğini çeşitli yazılarında anlatmıştır. Tarih şuurunu olmayan aydınların yüzünden milletlerin kayıplarının büyük olduğunu vurgulamıştır. Doğru dil, doğru tarih ve doğru kültür politikasının uygulanmasının gerektiğini ileri süren yazar, yüksek bir tarih şuurunun Türk milletini kalkındıracağını ve geleceğe özgüvenle bakacağını eserlerinde anlatmıştır. Onun şiir ve nesirleri incelendiğinde bu yüksek şuurunun izlerini görmek mümkündür.

2.1.3. Nesir ve Şiirlerinde Vatan Kavramı

Ümmet Devri'nden millet devrine geçiş kuşkusuz sancılı olmuş, ancak millî tarihi bütünüyle değerlendirebilen sanatçıların marifetiyle milletin kültür hazinesi yeniden yorumlanmıştır. Bu yorumlanış biçimi, millî realizmden çok millî bir romantizme sahip sanatçıların eserleriyle mümkün olmuş, ancak çoğu eser hakikati yansıtmamıştır. Devrin konjonktürel şartlarına göre değişebilen bu bakış açısı neredeyse her dönem yeniden teşekkül etmiş, Türkiye'nin gerçekleri edebî eserlere realist değil, aksine gerçeklerden uzak bir biçimde tasvir edilmiştir. Anadolu'yu gidip görmeden şiir yazan ve "ulu Anadolu" iddiasını taşıyan şairlerin yanında toplumcu gerçekçi romancıların da kır hayatı görmeden köy romanları yazması gibi Anadolu'nun gerçekleri bir bakıma çarpıtılmıştır. Birinci gruptakiler millî romantizmi ikinci gruptakiler komünizmi referans aldıkları için edebî metinler yığınla ideolojik bir hal almıştır.

Her devrin şartları birbirinden farklı olmakla birlikte Anadolu'ya bakış açısı da yine farklılık göstermiştir. Tanzimat dönemi şairlerinde bir milliyet duygusunun uyandığı söylenebilir, ancak Ziya Paşa'nın **Türkü**, Muallim Nâci'nin **Köylü Kızlarının Şarkısı** ve **Kuzu** manzumeleri Anadolu'yu kısmî bir keşfe yöneliktir. Üstelik Nâbizâde Nâzım'ın **Çoban** adlı manzumesi romantizm içermekle birlikte Ziya Paşa ve Muallim Nâci'nin devamı niteliğindedir:

“Nasıl yeşil şu ağaçlar, yeşil yeşil dağlar!
Yavaş yavaş akarak tatlı çağlayan çağlar
Sofa yetişiyor sanki bahçeler bağlar
Görür durur da bu hali çoban nasıl ağlar?”

Mehmet Kaplan’a göre, “Şinasi müstesna hiçbir Tanzimat şairi, bu kadar halka yakın Muallim Nâci’nin **Köylü Kızlarının Şarkısı**’nda olduğu gibi halka yakın bir ifade tarzını kullanmamıştır”⁸⁵. Tanzimat şairlerinin genel portresini çizen bu tasvir, Servet-i Fünun dönemi ve Fecr-i Ati sanatçıları da ihtiva eder. Halkın yaşayış ve düşünüş tarzından uzakta, hatta başka bir malihulyada yaşayan bu dönem sanatçıları en belirgin özellikleri millî değil, kendi ben’likleridir. Fakat bu arada asıl devrimi, 1897 yılında başlayan Türk-Yunan Savaşı sırasında, *Asır* gazetesinde yayımlanan **Anadolu’dan Bir Ses Yahut Cenge Giderken** adlı şiiriyle Mehmet Emin Yurdakul başlatmıştır. “Ben bir Türküm, dinim, cinsim uludur”⁸⁶ mısraı, ilk bakışta kolay ve basit gibi görünebilir, ancak devrin şartları dikkate alındığı zaman zihni bir devrimin kapılarını açmış ve Türk edebiyatında millî bir anlayışın yerleşmesine vesile olmuştur. Şerif Aktaş’ın kavramlaştırarak edebiyat tarihimize kazandırdığı millî romantik duygu ve seziş tarzı, bu dönem sanatçıları en belirgin özelliklerini yansıtır. Öyle ki farklı tandanslardaki sanatçılar vatanın gerçek meselelerini “beyin ve kalp diyalogu kurarak”⁸⁷ eserlerinde ebedileştirmişlerdir.

Balkan Savaşları, Trablusgarp Savaşı, Birinci Dünya Savaşı, Çanakkale Muharebeleri, İstanbul’un İşgali, Mütareke, Millî Mücadele, Cumhuriyet’in İlanı ve inkılap hareketleri gibi aşağı yukarı 15 yılı içine alan ancak bir asırdan daha büyük bir zamanı kaplayan bu dönemi bizatihi yaşayan Türk aydını ile hiçbir dünya aydını karşılaştırılmaz. Dolayısıyla onun yaşadığı bu sarsıcı ve olağanüstü dönem eserlerine de yansımış ve kendi içinde çeşitlilik göstermiştir. Halide Edip Adıvar’ın *Türk’ün ateşle imtihanı* olarak ifade ettiği İstiklâl Harbi’nden sonra ise şair ve yazarlarımızın tek mefkûresi millî vatandır ve bu gözle Anadolu değerlendirilmiştir. Mehmet Kaplan, “Bu devrin temelinde, İstiklâl savaşının kan ve ateşi içinde kazanılan yeni bir benlik

⁸⁵ Mehmet Kaplan, **Şiir Tahlilleri I**, Dergâh Yayınları, İstanbul 1999, s. 95

⁸⁶ Fevziye Abdullah Tansel, **Mehmet Emin Yurdakul’un Eserleri**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1969, s. 22

⁸⁷ Doç. Dr. Şerif Aktaş, “Millî Romantik Duyuş Tarzıyla Yahya Kemal ve Ziya Gökalp”, **Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemal Beyathı**, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1984, s. 13

şuuru, bir tarih, dünya ve insan görüşü vardır” derken millî vatan ülküsü edebî eserlerin merkezinde yer almıştır. Aslında bu millî, ancak geç kalınmış bir keşiftir. Millî keşfin ilk bulucuları ve yönlendiricileri arasında yer alan Ahmet Hamdi Tanpınar’ın yazdıkları ise o dönemin mistik ve romantik havasını özetler:

“Anadolu’nun her şehrinde, her kazasında ruhun nefha nefha estiği yerler var. Daha hiç kimse onlardan bahsetmedi. Halbuki Türk peyzajı, unsurlarının sadeliği ve telkin ettiği hislerin kesafeti itibariyle bahse değer bir şeydir. Bizi Avrupalıların kendilerinden aldığımız şeyler için beğenmesi ve bize hayran kalması mümkün değildir. Olsa olsa aferin der geçerler, bizde asıl bizim olan şeyleri tanıttığımız zamandır ki, bizi beğenip seveceklerdir; çünkü o zaman güzelliğin, kendi kendini tahakkuk ettirmenin yolunda kendileriyle müsavi göreceklendir. Aynı şey şiirimiz için söylenebilir”.⁸⁸

Millî Mücadele’de İstanbul’un ve o dönem bazı aydınların sergilediği gayrimillî tutum kuşkusuz Türk edebiyatının eserlerine yansımış ve Tevfik Fikret’in **Sis** adlı şiirinde kötilediği İstanbul, yeniden fakat daha olumsuz imajlarla gündeme gelmiştir. Ankara-İstanbul arasında süregelen iktidar savaşı ve İstanbul yönetiminin çoğu zaman Millî Mücadele karşıtı hamleleri, Türk aydınca Anadolu’nun keşfedilmesini sağlamıştır. Millî Mücadele saflarında yer alan sanatçılara göre İstanbul, harp zenginlerinin ve gayrimillî unsurların yaşadığı, Anadolu’yla temasını kesmiş, millî mefkureye yabancılaşmış ve yozlaşmış bir şehirdir; oysa Anadolu, yeniden doğuşun merkezi, temizliğin ve berraklığın sembolüdür. Bu sembol, uzun yıllar devam edecek millî romantizmin de kaynağı ve Cumhuriyet’in ilânından 1930’lara kadar Türk edebiyatının hâkim temayülüdür. Millî devlet inşa etmek ve ümmet devrinden millet dönemine geçebilmek için politikacıların siyaset arenasında yaptıklarını dönem sanatçılarının mistik ve romantik eserlerinde görebiliriz.

Ahmet Hamdi Tanpınar, **XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**’nde eski şiirin dolayısıyla eski edebiyatımızın izahını şöyle yapmıştır: “Eski şiir, asırlar boyunca zevkin seçtiği nadir örnekleriyle değil, bütünüyle göz önünde tutulursa daima bir ‘kendinin dışında’ konuşma, hatta kendi dışında yaşama ameliyesi gibi görünür. Pek az edebiyatta konuşan benliğin bu cinsten ve bu kadar ısrarla kendisini inkârına rastlanır”.⁸⁹ Hal böyleyken yeni devrin edebiyatı ve sosyolojisi değişmiştir. Kendinin

⁸⁸ Ahmet Hamdi Tanpınar, **Edebiyat Üzerine Makaleler**, (haz. Zeynep Kerman), Dergâh Yayınları, İstanbul 2000 s. 95

⁸⁹ Ahmet Hamdi Tanpınar, *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul 1997, s. 12

dışında konuşan ve kendi dışında yaşama ameliyesinden çok, milletle birlikte yaşama ve millî benliği konuşurmak olarak karşımıza çıkmıştır. Milletın değerlerini, din, dil, tarih şuuru, gelenek ve göreneklerini zengin bir form ile yorumlamak olarak adlandırabileceğimiz bu tarzı Şerif Aktaş, millî romantik duyuş tarzı olarak kavramlaştırır:

“Tarihî değerleri, mitolojik unsurları, halkın yaşama tarzını idare eden inançları, dinin halk arasında aldığı şekli, insani ilişkileri düzenleyen kabul edilmiş değerleri sürdürülen hayatın akışı içinde ve zamana açık biçimde severek ve düşünerek onu coşku ve heyecanla ele alma ve anlatma biçimine biz kısaca ‘millî romantik duyuş tarzı’ diyoruz. Buna tarihî romantizm demek de mümkündür. Burada anlatılanın, anlatma formunun ve anlatma hususunun üst seviyede, sanata has terkip hâline kavuşması önemlidir”.⁹⁰

Edebiyat tarihi araştırmacısı Şerif Aktaş’a göre, millî romantik duyuş tarzı bir bakıma “insanın kendi ‘ben’ini keşfetmesi ve geleceğe hâkim olma isteğini açıkça ortaya koymasıdır”.⁹¹ Sanatçı kendi ben’ini keşfettikten sonra kendi semasında bir dünya ve bir malihulya kuran *romantik* adamdır, oysa kendi ben’ini ve şahsî meselelerini bir yana koyarak yazan ve söyleyenler ise millî romantiklerdir. Bu ikinci gruptakiler, millî ideal ve millî cidalin yazıcısı, yani bir diğer deyişle millî tarih yazımının edebî sahadaki uygulayıcılarıdır.

XX. asrın başlarında Türk tarihine millî romantik duyuş tarzıyla panoramik açıdan bakan ve bu olağanüstü tarihî dönemleri yazan, millî hayatımızı mistik ve estetik değerlerle yarına taşıyan ehemmiyetli isimlerle karşılaşırız. Bunlar, Anadolu’yu kutsayan ve ona dokunulmazlık payesi veren sanatçılardır ve Beş Hececiler yani Orhan Seyfi Orhon (1890-1972), Halit Fahri Ozansoy (1891-1971), Enis Behiç Koryürek (1892-1949), Yusuf Ziya Ortaç (1895-1967), Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973) başta olmak üzere, Ömer Bedrettin Uşaklı ve Kemalettin

⁹⁰ Şerif Aktaş’ın “millî romantik duyuş tarzı” olarak yaygınlaştırdığı bu kavram ve millî romantik şairler hakkındaki yazısı için bkz.: Şerif Aktaş, “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı I”, **Türkiye Günlüğü**, S. 38, Ocak-Şubat 1996, s.170-176; “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı II”, **Türkiye Günlüğü**, S. 39, Mart-Nisan 1996, s.104-107; “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı III, Mehmet Âkif Ersoy”, **Türkiye Günlüğü**, S. 40, Mayıs-Haziran 1996, s. 32-39; “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Cengiz Aytmatov’un Gün Olur Asra Bedel Romanı (Yapı-Kültür-Anlatma Tarzı)”, **Doğumunun 70.Yıldönümünde Cengiz Aytmatov Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri** (8-10 Aralık 1998 Ankara), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999, s.40.

⁹¹ Şerif Aktaş, “Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı I”, **Türkiye Günlüğü**, S. 38, Ocak-Şubat 1996, s.170

Kamu'nun da bulunduğu ilk nesil memleketçi şairler, yeni vatan Anadolu'yu keşfetmişlerdir. Bu keşif, aslında bilinmeyeni tanımaya yöneliktir.

Anadolu'yu **Han Duvarları** ve **Sanat** şiirleriyle tasvir eden Faruk Nafiz Çamlıbel, estetik ve poetik bir iddia taşımış ve memleketçi şiiri başlatmıştır. Çamlıbel'i takip eden Ömer Bedrettin Uşaklıgil ve Kemalettin Kamu da milliyetçi memleketçi bir perspektiften Anadolu'yu tasvir etmiştir. Faruk Nafiz'in **Memleket Türküleri** şiiri, ismiyle millî bir iddiayı taşır ve bin yıllık Türkiye toprağının acıları, sevinçleri saz ve söz eşliğinde türkülerde hayat bulduğu kabul edilirse, bu *memleketin* de bir *türkü*sü vardır:

“El gibi dolaşma Anadolu'nda
Arkadaş yurdunu içinden tanı:
Dinle bir yosmayı pınar yolunda,
Dinle bir yaylada garip çobanı

Bir ıssız ev gibi gezdiğin bu yurt
Yıllarca sana gözyaşı döktürür”

Faruk Nafiz Çamlıbel, bu şiiriyle Türk aydınına gizliden gizliye bir ihtar vererek Anadolu'yu tanıtmak istemiştir. Anadolu'nun kutsandığı ve o dönem şartlarında onun *gerçekliklerinin* görülmediği veya görölmek istenmediği bu yıllarda M. Faruk Gürtunca'nın yazdığı **Anadolu** isimli şiir ise dikkati çekmiştir. Gürtunca'nın bu şiiri pastoral bir vatani tasvir etmiştir:

“Sen ne güzel bulursun
Gezsen Anadolu'yu
Dertlerden kurtulursun
Gezsen Anadolu'yu.

Billur ırmakları var,
Buzdan kaynakları var,
Ne hoş toprakları var,
Gezsen Anadolu'yu

Orda bahar başkadır,
Kışlar yazlar başkadır,
Ah... Bu diyar başkadır,
Gezsen Anadolu'yu”.⁹²

⁹² Şiirin devamı şöyledir:

Anadolu'nun realizmi, romantik idealistlerin yukarıda alıntıladığımız gerçek dışı ve ütöpik eserleriyle örtüşmez. Anadolu'dan uzakta yaşayan, ancak çok sonraları zoraki bir keşfe yönelen aydınların yanında realiteyi gözden uzak tutmamak şartıyla Anadolu romantizmini tasvir eden millî romantikler de vardır. Bu isimlerden biri de Hisar şairlerinden Yavuz Bülent Bâkiler'dir.

Türk Sanatı'nda yayımlanan şairin ilk yazdıkları gençlik denemeleridir, ancak serbest nazımla yazılan bu şiirler⁹³ ve Ankara'da yazdığı aşk, gurbet ve hasret yüklü

Gülerken köylü kızlar
Güler sanki yıldızlar,
Ne kalbin, gönlün sızlar.
Gezsen Anadolu'yu.

Derde şifa bulursun,
Halkta vefa bulursun,
Kim der cefa bulursun
Gezsen Anadolu'yu.

Kırlarında koşar at,
At, ruhunu savur, at,
Ruhunda açar kanat
Gezsen Anadolu'yu.

Dağdan serin yel eser,
Soğuk suları Kevser,
Güzelliği şaheser
Gezsen Anadolu'yu.

Bir ağaç kabuğundan
İçince bir tas ayran,
Erir, varsa her yaran
Gezsen Anadolu'yu.

Ne eşsiz yerleri var,
Beldeler dilberi var,
Bin Bursa, İzmir'i var
Gezsen Anadolu'yu.

Hanlar, köprülerden aş,
Ellerden ele dolaş.
Yumuşak gelir her taş
Gezsen Anadolu'yu.

⁹³ “Sır”, **Türk Sanatı**, S. 22, Nisan 1954, s. 15; “Mahkûmun Hasreti”, **Türk Sanatı**, S. 24, Haziran 1954, s. 15; “Kadınım”, **Türk Sanatı**, S. 30, Aralık 1954, s. 11; “Bir Ölünün Mektubu (II)”, **Türk Sanatı**, S. 37-38, Temmuz-Ağustos 1955, s. 11-13; “Bir Ölünün Mektubu (III)”, **Türk Sanatı**, S. 41, Kasım 1955, s. 18

şairleri ise kendi ben'inin romantizmini yansıtmıştır. Ancak 1968 yılında Ankara'dan Sivas'a yerleşip avukatlık yapmaya başlayınca vatanın gerçek problemleriyle yüz yüze gelmiştir. Ankara'da aşk, gurbet şiirleri yazan ve bunu *Yalnızlık* ismiyle kitaplaştırarak aslında iç dünyasını tasvir eden şair, Sivas'ta yaptığı mesleğin de tesiriyle Anadolu ve Anadolu insanının iyi-kötü, güzel-çirkin yönlerini, meziyet ve zafiyetlerini, çelişkilerini bizatihi görmüş, şair duyarlılığı bu gerçeği olduğu gibi resmetmiştir. Yüksek tasvir gücüyle resimi şiire taşıyan, kelimelerin büyülü ve çarpıcı dünyasıyla Anadolu gerçeğini, yani vatanın uçsuz bucaksız hudutlarını canlı bir tablo gibi yaşatan Yavuz Bülent Bâkiler, diğer memleketçi şairlerden bu yönüyle ayrılmıştır. Hal böyleyken Azerbaycan edebiyatının önemli temsilcilerinden Sabir Rüstemhalı'ya göre, Yavuz Bülent Bâkiler sözün ressamıdır. Kuşkusuz bu tespit, şairin Anadolu yani vatan üzerine yazdıklarının gerçek bir panoramasıdır.

Her sanatçı yaşadığı toplumun gerçeklerini eserlerinde yansıtmaya çalışmıştır, öyle ki Yavuz Bülent, avukatlık mesleğinin imkânlarını da kullanarak halkla doğrudan iç içe olmuş, onun meselelerini yakından tespit etmiş ve Anadolu'nun resmini çekmiştir. Sivas'ta hem avukat hem de dönemin iktidar partisinin yani Adalet Partisi'nin Sivas il başkanlığını yürüten şair, halkın nabzını tutmuştur. Sıra dışı bir avukat ve siyasetçi olarak halkın sorunlarını bizatihi tespit eden Bakiler'in gençlik yıllarında olduğu gibi aşk ve gurbet şiirleri yazmak yerine yaşadığı toplumun trajedisini yazması kaçınılmazdır. Dolayısıyla bu yıllar, onun olgunluk ve hakikat yıllarıdır. *Hizmet* gazetesinde yazmaya başladığı günlerdeki ile yazısı bu bakımdan dikkat çekicidir: "Hizmet Bekleyen Anadolu".

Gazeteci, politikacı ve avukat Yavuz Bülent Bâkiler'in Anadolu'ya bakışının izlerini bu yazıda görebiliyoruz:

"Konuşan bir Anadolu ile karşı karşıyayız. Asırlardan beri susan ve garip bir tevekkülle kendi içine kapanan Anadolu, yerini artık konuşan ve oturduğu yerden doğrulan bir Anadolu'ya bırakıyor.

Şehirlerden, kasabalardan ve dağ başlarındaki 5-10 haneli köylerden bile bir çılgılık keskinliğiyle yükselen seslere kulak veriniz, hep aynı sesleri duyacaksınız. Anadolu, daha çok yol istiyor, daha çok okul istiyor, öğretmen istiyor, üniversite istiyor, su istiyor, elektrik istiyor, traktör istiyor, iş yeri istiyor, Anadolu insan haysiyet ve şerefine daha çok yakışır bir şekilde yaşamak istiyor. Kısaca Anadolu, aydın kadrosuna yükseltmiş olduğu öz çocuklarından hizmet bekliyor.

Dünün Türkçüleri, "On yılda on beş milyon yarattık her yaştan" avazeleriyle sadece kendilerini avutuyorlardı. Yaratıldığı iddia edilen on beş milyon gencin yalnız bir milyonu ülkücü ve

hizmete hazır olsaydı, garip Anadolu'muzun çehresi böyle mi kalırdı? Nerede bataklıklar bölgesini *Beyaz Zambaklar Ülkesi* haline getiren büyük Snelman'ın hizmete koşan bir avuç ülkücü kadrosu, nerede bizim "on yılda on beş milyon yarattık her yaştan" türküleriyle kendilerini avutan salon hayalperestlerimiz?"⁹⁴

Bu satırlar, gerçeği gören bir aydının mensubu bulunduğu aydın çevresine yönelik ciddi bir özeleştiridir. Avukat bir politikacı olarak Sivas'ta yaşanan hadiseleri iktidar partisine raporlayarak şehrin meselelerini ve Sivaslının ihtiyaçlarını gidermeye çalışmıştır. Ancak asıl önemlisi, bu gerçekleri sanatın olağanüstü diliyle anlatmış, şahsi romantizmi bir yana bırakarak millî romantizminin ilhamlarıyla Anadolu'nun acısını ve hikâyesini yazmıştır. "Sivas'ta Yoksul Çocuklar"⁹⁵ isimli şiiri yaşanan trajedinin dışavurumundan ziyade Anadolu'nun gerçek yüzünü göstermiştir. İlk yayın tarihi, o günlerde yazdığı **Hizmet** gazetesinde neşrolunan bu şiir, gerçek bir fotoğraf, sahici bir tablodur. Sivas Adliyesinde girdiği bir duruşmadan sonra kadrajına giren bu fotoğrafta Sivaslı yoksul çocuklar vardır ve onların sefaletinin fotoğrafını olağanüstü bir maharetle çekmiştir.

Sivas'ta Ulu Câmi avlusunda yoksul çocuklar
Yalvaran gözlerle etrafa baka baka
Açıyorlar küçücük esmer avuçlarını:
- Emmilerim sadaka! Emmilerim sadaka!

Hükûmet Konağı'nın yanında biri
Bir avuç kemik, bir parça deri...
"Boya-cilâ yimbeş, boya-cilâ yimbeş!" diye ağlıyor
Ve daha fırça bile tutamıyor elleri.

Yoksul ve dilenen çocukların sefaletine kahırlanan şair, gerçeklerden uzaklaşmış ve onların konuştukları dile dikkat ederek canlı bir şekilde tasvir etmiştir. Sahipsiz, yoksul, garip ve yetim çocukların sokaklarda dilenmesine üzülen şair, bütün suçu aydınların ve devleti idare edenlerin sorumsuzluğunda aramıştır. Kendisinin de payı olduğunu düşünen avukat politikacı, Sivaslı çocukların yaşadığı ızdırabın aslında Anadolu'nun bütün şehirlerindeki çocukların ortak derdi olduğunu vurgulamış, bir bakıma bu problemin sözcülüğünü üstlenmiştir:

⁹⁴ YBB, Hizmet Bekleyen Anadolu, **Hizmet**, 22 Ocak 1968, s. 1

⁹⁵ YBB, Sivas'ta Yoksul Çocuklar, **Hizmet**, 30 Eylül 1968, s. 1

“Bezirci’de, Yüceyurt’ta, Altıntabak’ta...
Çocuklar var incecik yüzleri nurdan.
Ama toz-toprak içinde elleri ayakları
Oyuncakları çamurdan...”

Ve günahkâr çocuklar, suçlu çocuklar
Mahkeme salonunda bakarım dizi dizi.
Bu suç bizim suçumuz, bu günah bizim
Affedin bizi.

Gökteki yıldızlar kadar sayısız
Ah yurdumun kimsesiz ve yoksul çocukları
Anladım farkınız yok koparılmış başaktan!
Alın bu gözleri benden, alın bu yüreği artık
Utaniyorum yaşamaktan.”

Edebiyat tarihçisi Prof. Dr. Mehmet Kaplan’a göre “Yavuz Bülent Bâkiler’in şiiri, zengin muhtevası olan bir “yaşantı” şiiridir. Ondan dile gelen bize has acı, sade, samimi gerçeklerdir. Onu okurken, biz Anadolu’yu yeniden içimizde hissediyor, ona acıyor ve üzüyoruz”. Yavuz Bülent Bâkiler’in şiiri yaşanılmış gerçeklerin sanatçı ilhamıyla dışavurumundan ibaret gerçeklerdir. İşte onun bakışıyla Anadolu gerçeği bilinmeden vatan yapılması zordur, çünkü aydınlarının Anadolu’ya bakışı yabancı bir bakıştır. O yüzden **Anadolu Gerçeği** isimli şiirinde Anadolu gerçeğini bilmeyen yabancılaşmış aydın zümresine öfkeli. Yalınayakla tarlaya koşmayan, çıplak toprağın ve çıplak insanın yasını duymayan, bir yağmur duasında kadınların, ihtiyarların ne hissettiğini bilmeyen, bozbulanık ırmaklarda çimmeyen, yürekten kavala ve saza kulak vermeyen, üstelik bir ipek seccâde üstünde gibi huzurla toprakta namaza durmayan, seferberlik yıllarını dinlerken ürpererek tandır başlarında uyumayan aydınlara kızan şair Anadolu’nun hakikatlerini tasvir etmiştir:

“Kış günleri trenlerle geçtin mi uzak köylerden
Gördün mü dehşetini tipinin, karın?
Çektin mi hiç acısını istasyonlarda
Tandır ekmeği satan, yumurta satan
Yarı çıplak çocukların?”

Kılığın kıyafetin sarmadı beni
Söylediğin türküler bizim türkümüz değil.
Başka çeşmelerden doldurmuşsun tasını
Yüreğinde nakış yok, acı yok bizden

Bulutlar rahmetini kesmeden yavaş yavaş
İnsanlar, selâmını esirgemedi
Savuş git içimizden⁹⁶.

Bu şiirden iki ay sonra yazdığı “**Anadolu**” isimli şiiri de göstermektedir ki, şairin Anadolu’ya dair yazdıkları gelip geçici bir heves değil, müteyakkız bir şuur ve devamlı bir meşguliyettir. “Anadolu” şiiri, vatanın gerçek ama halis fotoğraflarından biridir ve şair herhangi bir söz oyununa başvurmadan, sade ve berrak kelimelerle, Anadolu’nun hakikatlerini gösterişsiz bir üslupla tasvir etmiştir:

Ben Anadoluyum!..
Yıllar yılı susuz kaldım, yıllar yılı aç...

Şükrederek, kalktığım sofralarımda
Ya soğan ekmek olur yahut bulamaç.

Hastalarım vardı ölüm yataklarında
Ne doktor yüzü gördüm, ne ilaç.

Devlet denince hep vergi geldi aklıma
Jandarma denince kırbaç...

....

Yolsuz, okulsuz köylerim, kasabalarım hâlâ
Alın terine muhtaç...

Ben Anadoluyum, acılı, mahzun;
Bende bitmez tükenmez dert kulaç kulaç...”

Devlet denilince aklına vergi ve jandarma gelen Anadolu halkının bu ızdırabını hiçbir şair bu denli yüksek sesle dile getirmemiştir. Kendi insanına yabancılaşmış aydınlara ihtar niteliği taşıyan bu şiir kuşkusuz sanatkâr bir şiir değildir, çünkü şairi sanat için sanat yapmak yerine gerçeği olduğu gibi yazmak isteyen bir sanatçıdır.

Sanatçının “Anadolu Acısı”⁹⁷ isimli şiir, Sivas’ta avukat olarak şahit olduğu hadiselerin özetidir. Anadolu gerçeğini, insanının hayata bakış açısını en güçlü

⁹⁶ YBB, *Anadolu Gerçeği*, Hisar, Haziran 1970, S. 78, s. 5

⁹⁷ YBB, *Anadolu Acısı*, Hisar, Ocak 1971, S. 85, s. 13

tasvirlerle bu şiir ifade etmiştir. Çünkü güzel-çirkin, iyi-kötü, asalet ve sefalet bu şiirde dile getirilmiştir. Cumhuriyet'in ilk dönem memleketçi şairlerine nazaran ayağı yere basan, hayali değil gerçekçi bir üslupla manzarayı anlatmıştır:

“Anadolu, Anadolu, ah Anadolu!
Bir yanında güzellik, incelik ve nur...
Bir yanında, bin yıldan beridir süregelen
Toz-toprak, tezek, çamur...

İnsanlar gördüm sende: imbikten geçmiş gibi
Yüklerinde sıcak, misilsiz bir merhamet
İnsanlar gördüm yine: hain, câhil, asabî...
Taş Devri'ni yaşayan bir kaba kuvvet”.

Avukat kimliğiyle duruşmalara giren şair, aynı zamanda politikacı, sanatçı, aile babası ve aydındır. Duruşmalarda bir tutam ot için birbirini öldüren, kan davası güden cahil insanları gördükçe kahrolan şair derin bir hüzne kapılmıştır:

Unutulmuş Türklüğün ceylan yürekli töresi
Çiğnenmiş İslâm'ın koyduğu kesin yasaklar.
Bir avuç buğday, bir tutam ot, bir karış toprak için
Konuşur mavzerler, bıçaklar...

Ve dul kalır kadınlar bir hiç yüzünden
Vurulur gelinler telli-duvaklı.
Bir ağıt başlar sonra yetim kalan evlerde
İnce, uzun, ağlamaklı.

Anadolu, Anadolu, ah Anadolu
Böyle görmeseydim seni, böyle tanımasaydım.
Yüreğim olmasaydı binbir yerinde...
Yaşasaydım yine seni acı duymadan
Anamın Âzerî türkülerinde

“Anadolu Hikâyesi”nde⁹⁸ ise, ilk mısralarında manzarayı özetlemiştir:

“Anadolu toprağında karasaban ve kağrı...
Başka söze ne hacet”.

⁹⁸ YBB, Anadolu Hikâyesi, *Hisar*, Kasım 1970, nr. 83, s. 4

Asırlarca asker ve vergi isteyen devletin karşılığında bir şey vermediğini Anadolu insanının sözcülüğünü yaparak dile getiren şair, güzelim İslâmiyetin sakal-ı şerif gibi kırk bohçada kaybolduğunu ve Anadolu insanının da katran karası gibi cehaletinin olduğunu hiç çekinmeden söylemiştir:

“Kadın erkek herkese ilmi emretmiş Peygamber
Ama tutmuş yakamızdan katran gibi cehalet.

Cahilinden çektiği yetmemiş gibi yıllarca
Okumuş yazmışından çekiyor şimdi memleket”.

Kızı Aybala’ya yazdığı bir mektupta, “Kırk bin köyümüzde kırk bin ayrı dert acımız çok, bir değil” diyen şaire göre, Anadolu güzeli ve çirkiniyle bizimidir:

Bu yurt bizim yurdumuzdur güzeli, çirkiniyle
Bir yanda karanfil, bir yanda tezek...
Bizimdir Beytüşşebap, Körtuzla, Çemişkezek...
Anadolu sadece İstanbul, İzmir değil.

Şehirler göreceksin kuşları bile susuz
Bozkırlar ki kaç asır değmemiş insan eli
Ve yoksul, kavruk köyler beş-on haneli
Ah o köyler, köy değil; şehirler şehir değil.

Şahsî ben’ini bir kenara bırakarak neredeyse on yıldan beri vatanın görmezlikten gelinen gerçeklerini yazan, Anadolu insanının derdini, çilesini, sefaletini, iyilik ve güzelliklerini yansıttığı gibi çarpık ilişkilerini, cehaletini, menfaatini, çirkinliklerini de dile getiren şaire göre Anadolu’yu kurtarmak için onu yeniden fethetmek lazım gelmiştir. “Yeniden Fethetmek Anadolu’yu” isimli şiiri, Sivas’tan Ankara’daki memuriyet hayatına dönmeden önce yazdığı şiir olduğu için önemlidir. Çünkü bu şiirle birlikte Anadolu gerçeğine son noktayı koymuştur. Yunus Emre gibi atsız pusatsız Anadolu’yu fethetmek gerektiğini ileri süren şair, mezhep kavgalarından ve cehaletten uzak, bar tutarak omuz omuza Anadolu’yu yeniden ayağa kaldırmak için herkesi davet etmiştir:

“Yeniden inanmak Yaradana huzurla
En son elçisini şahdamar bilmek.
Bir Hun türküsüyle, Selçuklu yüreğiyle
Yeniden Türklüğe eğilmek.

Yeniden cemre gibi düşmek toprağa
Yeniden haram etmek gece gündüz uykuyu
Yünus Emre gibi atsız-pusatsız
Yeniden fethetmek Anadolu'yu.”⁹⁹

Yavuz Bülent Bâkiler'in eserlerinde vatan kuşkusuz birinci sırada gelmiştir, çünkü “Ben Doğuluyum” isimli şiirlerinde dile getirdiği gibi, elleri toprak kokan bir babanın, burcu burcu vatan kokan bir ananın oğludur ve vatan onun için mukaddes bir anadır:

“Ben elleri toprak kokan bir babanın
Ve topraktan koparılmış canlı bir kaya gibi
Burcu burcu vatan kokan bir ananın oğluyum
Ben doğuluyum!”¹⁰⁰

Yavuz Bülent Bâkiler, Anadolu, bütün Türklüğün ana merkezi ve yaşadığı, toprak olduğu için ona ayrı bir ehemmiyet vermiş, neredeyse 30 kadar Anadolu şiiri yazmıştır. Bu, şairin Anadolu'ya, yani vatana verdiği değeri göstermesi bakımından önemlidir.

Yavuz Bülent Bâkiler'in vatan coğrafyasının sınırları sadece Anadolu değildir, bütün Türk illeri onun düşünce dünyasının vatan sınırlarını ihtiva etmiştir. “Bizim Türkümüz” isimli şiiriyle, Türk tarihini değerlendirmiştir. Vatan onun için Edirne'den Kars'a kadar sınırları belli olan bir toprak değil, aksine daha Tanrı Dağları'na doğru uzayan geniş bir coğrafyadır. Kerkük, Azerbaycan, Türkistan, Kırım, Musul, Üsküp mahzun vatanın en seçkin parçalarıdır ve burada yaşananlar ise Türk'ün trajedisidir:

Kerkük'te kurşunlar ansızın bizi vurur
Sürüklenir sokaklarda başsız cesetlerimiz
Zulüm bir hançer gibi içimize oturur
Bir mağara devrinden arta kalan insanlar
Kerkük'te kan kusturur...

Uzar gider bir sessizlik içinde
Bir uçtan bir uca Türkistan toprakları
Beyaz altın dediğimiz pamuk tarlalarına

⁹⁹ YBB, “Yeniden Fethetmek Anadolu'yu”, *Hisar*, Aralık 1974, nr. 132, s. 7

¹⁰⁰ Bâkiler, *H.*, s. 234

Çöreklenir yedi başlı bir kızıl yılan
Baş kaldırsa esarete yeni bir Osman Batur Han
Bebekler bile vurulur beşiklerinde
Kana boyanır Türkistan.

Basmış kanlı çizmeler toprağına bir defa
Çiğnenmiş kara kalpaklar, temiz duvaklar
Susmuş minarelerinde mübarek ezan
Prangaya vurulmuş bir mahkûm gibi çaresiz
Boynu bükük türkülerde güzeliim Azerbaycan.

Bizim türkümüzde gurbet var artık
Hasret var, yürek var, toprak var balam
Gönlümüzü sımsıcak alan topraklar
Tanrı Dağları'na doğru Bismillâhlarla uzar
Kim demiş vatanımız Edirne'den Kars'a kadar.

“Karabağ Hasreti” isimli şiirinde de camileri yıkılmış, uzaklarda kalan bir şehirden bahseden ve hasretini duyan şaire göre, Karabağ, Anadolu kadar vatandır:

“Şimdi uzaklarda kalan bir şehir vardır:
Ki sızlatır yüreğimi yıllardan beri.
Vatan olmasına vatan Anadolucasına
Ama vatan haritamda yok yeri.”¹⁰¹

Yavuz Bülent Bâkiler, millî bir romantik şairdir. Şahsî dertlerini bir kenara koyarak, Anadolu'nun, kendi insanının ve Anadolu dışında kalan “unuttuğumuz insanlarımızın” dertlerini, problemlerini, sevinç ve kederlerini edebî hayatı boyunca dile getirmiştir. Üsküp isimli şiirinde,

“Bir yanım İstanbul, bir yanım Bursa
Çeşmeler, kubbeler, kervansaraylar...
İnsan, bir de vatanın sevdalısı olursa
Ağlar Üsküp'te çaresiz, sabaha kadar.”¹⁰²

¹⁰¹ Bâkiler, H., s. 245

¹⁰² Bâkiler, H., s. 255

diyen şair, Türkiye'nin ve Türk dünyasının kara sevdalısı bir vatansever olarak eserlerinde vatan toprağının hakikatlerini tasvir etmiş, realist gözlem ve üslupla korkusuzca ve saklamaksızın bu gerçekleri ifade etmiştir. O, bu yönüyle diğer memleketçi şairlerden ayrılmış, sanatın çeşitli oyunları ile meşgul olmadan vatanın gerçeklerine dikkatleri çekmiştir.

2.1.4. Eserlerinde Millî Kimlik ve Aidiyet Meselesi

Osmanlı İmparatorluğu'nu bir arada tutmak isteyen İslamcılık ve Osmanlıcılık ideolojileri başarısız olduktan sonra Türkçülük yegâne kurtuluş formülü olarak öne çıkmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından dağılma sürecine giren Osmanlı İmparatorluğu'nun devamı olarak kurulan bağımsız Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş felsefesi ise yaşanan tecrübeleri dikkate almış ve Türk milliyetçiliği fikrine istinat etmiştir. Bu felsefe, Türk milliyetçiliği düşüncesinin zamanla kurumlaşmasına ve millî devletin teşekkülünde rol oynamıştır.

Cumhuriyet devri şairlerinden Yavuz Bülent Bâkiler, Türk milliyetçiliği fikir ve hareketini benimsemiş, nesir ve şiirlerini bu ülküyle yazmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş felsefesine inanan ve Türk milletini bir arada tutan değerler manzumesi olarak Türk milliyetçiliği düşüncesine bağlı olan Bâkiler, bu prensip çerçevesinde eser vermiştir. Üstelik Yavuz Bülent Bâkiler, Soğuk Savaş döneminde Asya Türklüğüne, yani Turan'a, Türkistan'a yönelik yazdığı şiir ve nesirleriyle Türk milliyetçiliğini daha geniş ve gerçekçi boyutlarıyla değerlendirmiştir.

Yavuz Bülent Bâkiler, millî kimliğin teşekkülünde rol oynayan Namık Kemal, Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, Nihal Atsız geleneğinden gelen milliyetçi bir şair ve yazardır. Ahmet Kabaklı onun bu özelliğini şöyle açıklamıştır:

“Cumhuriyet devrinde doğup da “Turan”a dönük şiirler yazan Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu gibi birkaç şairden birisi de Yavuz Bülent'tir. Destan şairliğinin bir yönü, gerçekçi eda ile Anadolu'ya açılmak ise, bir yönü de hem gerçekçi, hem romantik yapıda dış Türklere dair şiirlerdir.

Bâkiler, daha sonra *Üsküp'ten Kosova'ya* ve *Türkistan Türkistan* adı ile yazdığı seyahat kitapları, Balkanların ve SSCB'nin esir, çaresiz ve yoksul Türklerinin yaşayış ve sıkıntılarını inanılmaz satırlarla anlatacaktır.

Cumhuriyet döneminin (özellikle 1940 sonrası) şairleri, türlü sebeplerle, baskılar altında veya yetişme tarzlarının doğurduğu ters inanç ve korkular yüzünden Dış Türklerin sözünü edemediler. Bu konuya girenlere şüpheyle bakıldı. Dış Türkler için yananların bir

kısmı da kuvvetli şair değillerdi. Onun için aşağıda tanıyacağınız N. Y. Gençosmanoğlu, Dilaver Cebeci, Yavuz Bülent Bâkiler ve başka birkaç şair, daha çok sevildiler.”¹⁰³

Yılmaz Öztuna da onun eserlerinin arkasındaki esas itici gücün Türk milliyetçiliği ve Türk milli kimliği olduğunu ifade etmiştir:

“Yavuz Bülent Bâkiler, kolay yazan, doğurgan, verimli, eski dille velûd bir yazardır. Üstün hitabetinin, düzgün şivesinin, doğru telaffuzunun câzibesi, yazılarında da mevcuttur. Engin bir coşkuyla, tarihimizin derinliklerine dalar. Adriya Denizi’nden Çin Seddi’ne kadar muhteşem Türk coğrafyasının her yerinde, heyecan ve sonsuz bir sevgi ile dolaşır. Milli kültürümüzün her türlü tezahürünü dile getirir. Türk için çalışır, Türk için üzüldür, Türk için sevinir. Okuyanına mutlaka bir şeyler öğretir.”¹⁰⁴

Yavuz Bülent Bâkiler, millî kimliğin bütün unsurlarını, yani Türk milletinin kültürel aidiyetini geniş kalabalıklara öğretmek ve sevdirmek için şuurlu bir tercihle yazmıştır. Bu şuurlu ses, “Bizim Türkümüz” adlı şiirinde Balkanlardan Çin Seddi’ne kadar olan Türk varlığını ve kimliğini öne çıkarmıştır:

“Balkanlarda büyük, öksüz kubbeler
Minareler, şadırvanlar, kervansaraylar
Bizi söyler, anlatır Mimar Sinan’dan beri
Üsküp’te, Estergon’da, bir atar damar gibi
Davullar, zurnalar ve serhat türküleri...

Yüzyıllardan beridir Altay’lardan Tuna’ya
Bizim türkülerimizdir söylenen
Konuşan dil, bizim dilimizdir
Renk renk, nakış nakış uzayan toprak değildir
Kilimlerimizdir...”

Türk milletini meydana getiren millî kültürü dolayısıyla millî kimliği yoğuranları da unutmamış, “Büyük Destan” adlı şiirinde bu isimleri zikretmiştir:

“İşte Bilge Tonyukuk, Kül-Tigin, Bilge Kağan
Hepsi birbirinden daha mübarek.
Süzme asaletimin nurdan kefilî
İşte Dede Korkut, kaftanı ipek.
Soyumun sopumun bin yıllık dili.

Ve Yusuf Hashacib, Mahdum Kulu, Fuzulî
Hepsi de peygamber soyunca asil...
Sonra Kaşgarlı Mahmut; gönlüme düşen cemre
Ali Şir Nevaî, Gaspıralı İsmail
Şiiri, bir bakraç süt gibi Yunus Emre!”¹⁰⁵

¹⁰³ Ahmet Kabaklı, **Türk Edebiyatı**, C. 4, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul 2006, s. 367

¹⁰⁴ Karakılıç, **YBBA**, s. 15

¹⁰⁵ Bâkiler, **H.**, s. 259

Şair, Türkçeyi, millî kimliğin vazgeçilmez bir unsuru olarak şiirlerinde öne çıkarmıştır:

Şehirlerimizde, köylerimizde
Destanlar kadar sıcak, bayraklar kadar aziz...
Anamızın sütü gibi helâl ve temiz
Yeniden güzel Türkçemiz.¹⁰⁶

Kimlik, kişinin aidiyetini, ailesini daha geniş anlamda mensup olduğu milleti belirler. “Kimsiniz, kimlersiniz, nerelisiniz?” sorularına verilen cevaplar, şahsî ve millî kimliğimizi belirlemiştir. Milliyet, kültür, dil, din, sanat ve tarih millî kimliğimizi meydana getirmiştir. Bu bakımdan Yavuz Bülent Bâkiler de millî kimliğin tezahürleri daha çok Türk milletinin adını, tarihini, yaşadığı coğrafyayı, dilini, kültürünü sevmek olarak belirlemiştir. O, “Türkiyem Anayurdum Sebebim Çarem” isimli şiirinde, ülkesini olduğu gibi seven bir aydının iç sesini terennüm etmiştir:

Türkiyem, anayurdum, sebebim, çârem...
Taşına, toprağına vurgunluğum bundandır...

.....

Türkiyem! Hasretim, kınalı türküm!..
İçiçe güzellik uc uca kahr...
Yüreğimi bin parçaya bölsele
Her parçası yine seni çağırır.

Bu coşkun sevgi şairin milletini sevmesinden ileri gelmektedir. Ancak Türkiye'nin ana davalarını gerçekçi gözlemlerle tespit eden şair, zaman zaman Türklüğün ilk çıkış kaynaklarına eğilmek ve doğrulmak istemiştir:

“Bir Hun türküsüyle, Selçuklu yüreğiyle
Yeniden Türklüğe eğilmek.”¹⁰⁷

Edebiyat tarihçisi Ahmet Kabaklı, onun milliyetçiliğinin özelliklerini şu cümlelerle ifade etmiştir: “Yavuz Bülent'in çok belirgin bir özelliği de bugünkü

¹⁰⁶ Bâkiler, H., s. 59

¹⁰⁷ Bâkiler, H., s. 60

milliyetçiliğimizin gereği olarak, Arif Nihat Asya gibi, Türk'e, İslâm'a, Turan ve Anadolu'ya dönük sevgi ve düşüncelerini şiirinde kaynaştır¹⁰⁸mıştır.

Yavuz Bülent Bâkiler de millî kimliğin tezahürleri dil, tarih şuuru ve millî kültür şuuru olarak ortaya çıkmış, eserlerini Türkçülük fikir hareketinin prensipleri çerçevesinde vermiştir. Eserlerini, Türkiye'yi, Türk Dünyasını, Türkçeyi, Türk kültürünü, tarihini, medeniyetini sevdirmek amacıyla yüksek bir şuurla ve inançla yazmıştır. Nesir ve şiirlerinde millî kimliğimiz olan Türkçe önemli bir yer tutmuş, onun için mücadele etmiştir. Türk kültürü ve tarihi ise bütün eserlerinin esas konusu olmuştur.

¹⁰⁸ Kabaklı, **Türk Edebiyatı**, s. 367

SONUÇ

1950 sonrası Türk şiirinin yaşayan temsilcilerinden biri olan ve serbest nazımın imkânlarını güçlü duyuş ve sezışıyle zengin muhtevalı şiirler yazan Yavuz Bülent Bâkiler, romantik, ancak gerçeklere bağılı bir şairdir. Yaklaşık 65 yıllık yazı hayatı boyunca yazdıkları belirli bir amaç taşımış, sanat için sanat değil, millet için bir sanat anlayışına uygun eserler yazmıştır.

Şair Yavuz Bülent Bâkiler nesir yazarı olarak da başarılıdır. Eserlerinde millî ülküyü ve millî ideali yansıtmıştır. Millî tarihimizi, dilimizi, gelenek ve göreneklerimizi sevdirmiş ve geçmişle geleceğe bağlamaya çalışmıştır.

Eserlerinde, Türkçenin zenginleşmesi için estetik ve poetik bir kaygı taşıyan Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçeyi varoluşumuzun sebebi olarak değerlendirmiştir. İdeolojik ve politik bir kaygı gütmeyen Bâkiler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve Türk milletinin müstakil yaşamasını Türkçenin tabii yollarla zenginleşmesine ve bozulmamasına bağlamıştır. Türkçenin meselelerini tartıştığı **Sözün Doğrusu** isimli eseri bunun en somut delilidir.

Yavuz Bülent Bâkiler, Türkçeyi gerçek bir dava olarak görmüş ve meselelerini çeşitli mahfillerde tartışmış, Türk sanat, siyaset ve bilim kamuoyuna duyurmuştur. Bâkiler için Türkçe varlık sebebidir ve Türkiye'nin en hayati meselesidir. Eserlerindeki bu hassasiyet, sanatkâr bir kaygı değil, aksine millî bir kaygıdır.

Onun bütün nesir ve şiir külliyyatında dil, millî bir kimlik unsuru olarak karşımıza çıkmıştır. Tarih şuuru, millî kültür şuurunun devamıdır ve hafızasız bir milletin millî felakete duçar olacağı endişesiyle eserlerinde uzak yakın Türk tarihi yüksek bir idealle işlenmiştir.

Türk'e, İslam'a, Turan ve Anadolu'ya sevgiyle bakan ve bu sevgi halesiyle eser veren Yavuz Bülent, **Üsküp'ten Kosova'ya, Türkistan Türkistan ve Azerbaycan Yüreğimde Bir Şahdamardır** gibi Türklük coğrafyasındaki gezilerini, millî şuurla yazmış, Türk illerinin tarihini, edebiyatını, dilini, kültürünü sevdirmiştir. Bu basit bir sevdirmeye değil, inanmış bir sanatkârın gerçek iç sesi ve duygularıdır ki, bu metinlerin hemen tamamı belirgin bir amaca yönelik yazılmıştır.

Yavuz Bülent Bâkiler'in şiir ve nesir hayatını "1955-1965 Şahsî-Hasbî Romantik Şiir Dönemi, 1968-1974 Memleketçi-Gerçekçi Millî Romantik Dönemi, 1980/ Turan'a Yönelik İdealizm Dönemi" şeklinde dönemlendirmek mümkündür.

1955-1965 Şahsî-Hasbî Romantik Şiir Döneminde yalnızca kendi ben'inin iç sesini izah etmiştir. Bu dönem buhran, melankolik ve romantik bir yalnızlık dönemidir. Çektiği aşk sancısı ve gurbet acısı 1955-1965 döneminin şahsî meseleleridir.

1968-1974 Memleketçi-Gerçekçi Millî Romantik Dönemde şairin şiir ve nesir politikası değişmiştir. 1968-1974 sonrası dönem, yaşadığı toplumun meselelerini fark etmeyen avukat politikacı bir şairin gerçekleri idrak etmesiyle başkalaşmıştır. Türkiye'nin şehir-köy, aydın-cahil, öğretmen-doktor gibi meselelerinin yanında taşranın gerçek yüzünü görmüş, Anadolu'yu iyi-kötü, güzel-çirkin yönleriyle değerlendirmiştir. Türkiye'nin ana davalarını yerinde tespit eden şair, gerçekleri gizlemeden yazmış, hatta Asya Türklüğünü de eserlerinde işlemeye başlamıştır.

Özetle, Yavuz Bülent Bâkiler, eserlerinde dil, tarih, kimlik ve vatan meselelerini yüksek bir şuurla işlemiştir. Bütün külliyatını oluşturan eserlerinde belirgin bir amaç taşımıştır. Bu amaç, Türkiye'nin ana davalarını gerçekçi gözlemlerle anlatmak, Türkiye dışındaki Türk topluluklarını birbiriyle iletişim içinde olmasını sağlamak, Türk dilini, tarihini ve kültürünü sevdirmek olmuştur. Eserlerinde Türkiye'nin millî meselelerini tartışmış, üstelik Türk Dünyasının da gerçek meselelerini değerlendirmiştir. Türkiye ve Türk Dünyası arasında devamlı bir iletişimin olmasını hayat memat meselesi olarak görmüş, şiir ve nesirlerini yüksek bir millî şuurla yazmış, Türk tarihini, Türkçeyi, Türk kültürünü geniş topluluklara sevdirmeye çalışmıştır.

KAYNAKÇA

AKTAŞ, Şeref (1999) Doğumunun 70.Yıldönümünde Cengiz Aytmatov Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

AKTAŞ, Şerif (1984) Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemal Beyatlı, İstanbul, Marmara Üniversitesi Yayınları.

ATAY, Falih Rıfkı (1954) Çankaya, İstanbul, Dünya Yayınları.

AYVAZOĞLU, Beşir (1999) Defterimde Kırk Suret, İstanbul, Ötüken Neşriyat.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2020) Avrupa'daki Türk İzleri, İstanbul, Yakın Plan Yayınları.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2019) Harman, İstanbul, Yakın Plan Yayınları.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2019) Serdengeçti Geldi Geçti, İstanbul, Yakın Plan Yayınları.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2012) Sözün Doğrusu I, İstanbul, Yakın Plan Yayınları.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2004) Sözün Doğrusu II, İstanbul, Size Yayınları.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2020) Türkistan Türkistan, İstanbul, Yakın Plan Yayınları.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (2013) Unutamadıklarım İstanbul, Yakın Plan Yayınları.

BEYATLI, Yahya Kemal (1984) Edebiyata Dair, İstanbul, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.

ÇINARLI, Mehmet (1979) Sanatçı Dostlarım, İstanbul, Ötüken Neşriyat.

GÖKALP, Ziya (1976) Türkçülüğün Esasları, İstanbul, Millî Eğitim Basımevi.

KABAKLI, Ahmet (2006) Türk Edebiyatı Tarihi C. 4, İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

KAFESOĞLU, İbrahim (1980) Millî Tarih Şuuru, İstanbul, Boğaziçi Yayınları.

KAPLAN, Mehmet (1999) Şiir Tahlilleri I, İstanbul, Dergâh Yayınları.

KARAKILIÇ, Selçuk (2006) Yavuz Bülent Bâkiler'e Armağan, İstanbul, Size Dergisi Yayınları.

ÖZCAN, Hidayet (1996) Yavuz Bülent Bâkiler'in Şiir Anlayışı ve Şiirindeki Tezahürler, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

TANPINAR, Ahmet Hamdi (1997) XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul, Çağlayan Kitabevi.

TANPINAR, Ahmet Hamdi (2000) Edebiyat Üzerine Makaleler, (haz. Zeynep Kerman), İstanbul, Dergâh Yayınları.

TANSEL, Fevziye Abdullah (1969) Mehmet Emin Yurdakul'un Eserleri, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

ÜLKEN, Hilmi Ziya (1976) Millet ve Tarih Şuuru, İstanbul, Dergâh Yayınları.

Sürelî Yayınlar

AKTAŞ, Şerif (Ocak-Şubat 1996) Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı I, Türkiye Günlüğü Dergisi, S. 38, s. 170-176.

AKTAŞ, Şerif (Mart-Nisan 1996) Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı II, Türkiye Günlüğü Dergisi, S. 39, s. 104-107.

AKTAŞ, Şerif (Mayıs-Haziran 1996) Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı III Mehmet Akif Ersoy, Türkiye Günlüğü Dergisi, S. 40, s. 32-39.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (6 Ekim 2008) Çar 2. Nikolay-Sultan Vahdettin, Türkiye Gazetesi, s. 9

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Nisan 1954) Sır, Türk Sanatı Dergisi, S. 22, s. 15

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Ocak 1971), Anadolu Acısı, Hisar Dergisi, S. 85, s. 13.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Haziran 1970) Anadolu Gerçeği, Hisar Dergisi, S. 78, s. 5

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Kasım 1970) Anadolu Hikâyesi, Hisar Dergisi, S. 83, s. 4.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (8 Ocak 2011) Atatürk'ün Güneş Dil Teorisi Gerçek mi Safsata mı?. Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (18 Ocak 1992) Başbakanımıza Açık Mektup, Türkiye Gazetesi, s. 7-13

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Temmuz-Ağustos 1955) Bir Ölünün Mektubu II, Türk Sanatı Dergisi, S. 37-38, s. 11-13

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Kasım 1955) Bir Ölünün Mektubu III, Türk Sanatı Dergisi, S. 41, s. 18

Bâkiler, Yavuz Bülent (2011), Çocukluğum, Bizim Külliye, S. 44, s. 7

BÂKİLER, Yavuz Bülent (10 Şubat 2013) Dilde, Dinde, Musikide Devrim Olmaz, Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (18 Aralık 2011) Fransa Ermenistan'a Neden Kucak Açıyor?, Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (22 Ocak 1968) Hizmet Bekleyen Anadolu, Hizmet Gazetesi, s. 1-4

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Aralık 1954) Kadınım, Türk Sanatı Dergisi, S. 30, s. 11

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Ocak 1967) Karabağ Hasreti, Hisar Dergisi, S. 37, s. 23

BÂKİLER, Yavuz Bülent (10 Haziran 2003) Köksüz ve Katil Bir Kelime: Neden, Halka ve Olaylara Tercüman Gazetesi, s. 4

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Haziran 1954) Mahkûmun Hasreti, Türk Sanatı Dergisi, S. 24, s. 15

BÂKİLER, Yavuz Bülent (29 Nisan 1968) Neden Hüseyin Çitil, Hizmet Gazetesi, s. 1-4

BÂKİLER, Yavuz Bülent (16 Mart 2003) Neden, Ulusal, Koşul, Örneğin, Ya Da, Halka ve Olaylara Tercüman Gazetesi, s. 4

BÂKİLER, Yavuz Bülent (15 Kasım 2009) Olur mu Olmaz mı Göreceğiz, Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (30 Eylül 1968) Sivas'ta Yoksul Çocuklar, Hizmet Gazetesi, s. 1

BÂKİLER, Yavuz Bülent (7 Ağustos 2010) TRT Programlarına Artık Katılmayacağım, Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (31 Mart 2012) Türk Ocakları 100 Yaşında, Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (6 Ekim 2012) Türkiyesel Gazetesinin Sayımsal Okuyucuları. Türkiye Gazetesi, s. 3

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Kasım 1966) Yakup Kadri Karaosmanoğlu Atatürk'ü Anlatıyor, Hisar Dergisi s. 8-10.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (Aralık 1974) Yeniden Fethetmek Anadolu'yu, Hisar Dergisi, s. 7.

BÂKİLER, Yavuz Bülent (5 Ekim 2004) Ortak Türkçeyi Tırpanlama İhaneti, Halka ve Olaylara Tercüman Gazetesi, s. 4

BÂKİLER, Yavuz Bülent (14 Temmuz 2001) Türkçe mi Öz Türkçe mi?, Türkiye Gazetesi, s. 7

BULUT, Ali (1991) Garip Akımına İlk Sistemli Tepki: Hisarcılar, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, s. 5-23

KAPLAN, Mehmet (1980), Anadolu Gerçeği, Hisar Dergisi, S. 78, s. 6-7

TÜZER, İbrahim (Kasım 2009) Yavuz Bülent Bakiler İle Hayatı, Şiirleri ve Kültür Coğrafyamız Üzerine Bir Söyleşi, Türk Yurdu Dergisi, C. 29, S. 267, s. 43-48

BAKİLER, Yavuz Bülent (12 Şubat 2012) Yılmaz Öztuna'ya Kör Bakanlar, Türkiye Gazetesi, s.3

ÖZGEÇMİŞ

Selçuk Karakılıç, 15 Şubat 1982 yılında Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğretimini Kırşehir ve Ankara'da, yüksek tahsilini Niğde Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamladı. 2007-2011 yılları arasında dört yıl çeşitli devlet okullarında Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yaptı. Halen uluslararası bir kuruluştaki uzman olarak çalışmaktadır.